

ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਸਮਾਂ

ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਐਮ ਏ (ਮੁਖ ਸੰਪਾਦਕ)

ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ

pardestimes

ਰਣਜੀਤ ਕੌਰਲਾ ਐਮ. ਬੀ. ਏ. ਮੈਨੋਂਜਿੰਗ ਐਡੀਟਰ

VOL- 15

No. 366

February 10, 2021

E-mail : info@pardestimes.com

Ph 510-938-7771

Ph 530-315-1020

ਕਿਸਾਨ ਅੰਦੇਲਨ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਭਖਾਉਣ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਲੇ ਵਿਚ ਮਹਾ-ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਦਾ ਸਿਲਸਿਲਾ

ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਫਿਰ ਦਿੱਤਾ ਗੱਲਬਾਤ ਦਾ ਸੱਦਾ, ਕਿਸਾਨ ਮੀਨਣ ਲਈ ਨਹੀਂ ਹੋਏ ਤਿਆਰ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ- ਲੋਕ ਸਭਾ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਭਾ ਵਿਚ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਆਪਣੇ ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਤਿੰਨ ਖੇਤੀ ਬਿਲ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਤੋਂ ਸਾਫ਼ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਪਰ ਨਾਲ ਹੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਜੋ ਸੋਧ ਕਰਵਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਸਰਕਾਰ ਤਿਆਰ ਹੈ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਿਰਦਰ ਮੌਦੀ ਨੇ ਰਾਜ ਸਭਾ ਵਿਚ ਦਿੱਤੇ ਆਪਣੇ ਭਾਸ਼ਣ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਿਸਾਨ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਨ ਲਈ ਆਉਣ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸੰਕੇ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੈ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਸਿਆਸਤ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕੁਝ ਲੋਕ ਜੋ ਕਿ ਅਕਸਰ ਹੀ ਧਰਨੇ, ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਅਤੇ ਅੰਦੇਲਨ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿਚ ਜਾ ਬੈਠਦੇ ਹਨ, ਅੰਦੇਲਨ ਦੀ ਦਿਸ਼ਾ ਨੂੰ ਭਟਕਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਅਜਿਹੇ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਅੰਦੇਲਨਜੀਵੀ ਸਥਾਨ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪਰਜੀਵੀ ਵੀ ਕਿਹਾ। ਇਧਰ ਕਿਸਾਨ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨੇ ਕਿਸਾਨ ਅੰਦੇਲਨ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਭਖਾਉਣ ਦੇ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਵਿਚ ਮਹਾ-ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਕਰਨ ਦਾ ਸਿਲਸਿਲਾ ਆਰੰਭ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਜਗਰਾਓ! 'ਚ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿਸਾਨ ਮਹਾਪੰਚਾਇਤ

ਖੇਤੀ ਸਬੰਧੀ ਕਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਚਲ ਰਹੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਨੂੰ ਹੋਰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਲਈ 11 ਫਰਵਰੀ ਨੂੰ ਅਨਾਜ ਮੰਡੀ ਜਗਰਾਓ! 'ਚ ਸੰਯੁਕਤ ਕਿਸਾਨ ਮੌਰਚੇ ਦੀ ਅਗਵਾਈ 'ਚ ਮਹਾਪੰਚਾਇਤ ਰੱਖੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਹੋਈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ 'ਚ ਸਮਾਗਮ ਦੀ ਰਪ-ਰੇਖਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਭਾਰਤੀ ਕਿਸਾਨ ਯੂਨੀਅਨ ਏਕਤਾ ਢਕੋਂਦਾ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮਹਿਦਰ ਸਿੰਘ ਕਮਲਪੁਰਾ, ਇੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਮਹਾਪੰਚਾਇਤ ਦੀ ਸਫਲਤਾ ਲਈ ਪ੍ਰਚਾਰ ਜਾਰੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਮੌਕੇ ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਰਾਜੇਵਾਲ, ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ, ਨਿਰਭਤ ਸਿੰਘ ਛੁੱਡੀਕੇ, ਡਲੋਵਾਲ, ਡਾ. ਦਰਸ਼ਨ ਪਾਲ, ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ ਬੂਰਜਾਗਿੱਲ, ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਧਨੇਰ ਆਦਿ

ਆਗੂ ਪੁੱਜ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਮੁੱਹ ਕਿਸਾਨ ਮਜ਼ਬੂਤ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੇ ਹਿਤੇਸੀਆਂ ਨੂੰ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ 'ਚ ਪੁੱਜਣ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਜਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਹਰਿਆਣਾ 'ਚ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਮਹਾ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਦਾ ਦੌਰ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਪਰ

Certified Insurance Agent Global Green INSURANCE AGENCY

ਹੈਲਥ ਇੰਸ੍ਟ੍ਰੋਰੈਂਸ ਕਰਵਾਉਣ
ਲਈ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ
ਫੋਨ: 510-487-1000
MANN@GGIABA.COM
Mann Insurance Brokers Inc.
4123 Dyer St., #230, Union City, CA 94587

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਵਿਚ ਇਹ ਪਹਿਲੀ ਮਹਾਪੰਚਾਇਤ ਹੈ। ਜਿਸ 'ਚ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ 'ਚ ਕਿਸਾਨ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਸਮੱਲੀਅਤ ਕਰਨਗੀਆਂ। ਰਾਕੇਸ਼ ਟਿਕੈਤ ਨੇ 'ਅੰਦੇਲਨ ਜੀਵੀ' ਸ਼ਬਦ 'ਤੇ ਰੋਸ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਭਾਰਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਸਾਨ ਦੀ ਹਰ ਗੱਲ ਮੰਨਣੀ ਹੋਵੇਗੀ।

ਕੁਰੂਕਸ਼ੇਤਰ ਦੇ ਗੁਮਬਲਾਗੜ੍ਹ ਦੀ ਦਾਣਾ ਮੰਡੀ 'ਚ ਮੰਗਲਵਾਰ ਨੂੰ ਕਿਸਾਨ ਮਹਾਪੰਚਾਇਤ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਭਾਰਿਯ ਦੇ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਬੁਲਾਰੇ ਰਾਕੇਸ਼ ਟਿਕੈਤ ਦੇ ਆਉਣ ਦਾ ਸਮਾਂ ਸਵੇਰੇ 11 ਵਜੇ ਦਾ ਸੀ ਪਰ ਉਹ ਕਰੀਬ ਤਿੰਨ ਵਜੇ ਤਕ ਪਹੁੰਚ ਸਕੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਤਿੰਨੇ ਖੇਤੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦਾ ਸਿਰਫ ਪੰਜਾਬ ਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਨਹੀਂ, ਬਲਕਿ ਪੂਰੀ ਦੇਸ਼ ਵਿਧੇਯ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅੰਦੇਲਨ ਨਾਲ ਕਰਨਾਟਕ, ਸਿੱਕਮ, ਬੰਗਲ, ਤਮਿਲਨਾਡੂ ਤੇ ਅੰਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਨਾਲ ਜੋਤਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਪਰੇ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਦੌਰ ਕਰਨ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ 26 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਦਿੱਲੀ 'ਚ ਸਾਡੇ ਤਿੰਨ ਲੱਖ ਟਰੈਕਟਰ ਗਏ ਸਨ। ਹੁਣ 40 ਲੱਖ ਟਰੈਕਟਰ ਲਿਜਾਣ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅੰਦੇਲਨ 77 ਦਿਨ ਤੋਂ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਦੋ ਅਕਤੂਬਰ ਤਕ ਦਾ ਸਮਾਂ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਕਿਸਾਨ ਤਿਆਰੀ ਕਰ ਲੈਣ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਪਸ਼ਟ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕਿਸਾਨ ਦੀ ਹਰ ਗੱਲ ਮੰਨਣੀ ਹੋਵੇਗੀ।

See me today and
get the discounts
and service you deserve

Gurbinder S Mavi

Insurance Lic# OF22244

Bus: 650-326-0660, Cell : 408-829-6284

988 El Monte Ave Mountain View, CA 94040

Like a Good Neighbor, State Farm is There www.gmavi.com

State farm mutual Automobile Insurance Company. State Farm Indemnity Company Bloomington, IL

ਜਸਪਰੀਤ ਸਿੰਘ

ਅਟਾਰਨੀ ਐਟ ਲਾਅ, ਨਿਊਯਾਰਕ ਤੇ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ
ਗਿਫ਼ਿਜ਼ੀ ਸਟੇਅ, ਬੱਚਾ ਗੋਦ ਲੈਣਾ, ਡਿਪੋਰਟੇਸ਼ਨ,
ਵਿਅਹਾਰ, ਐਚ ਵਨ, ਐਲ ਵਨ, ਲੇਬਰ
ਸਰਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੀ ਮੁਫ਼ਤ ਸਲਾਹ ਲਈ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ
ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਦਫ਼ਤਰ ਨਿਊਯਾਰਕ ਦਫ਼ਤਰ ਸੈਕਰਮੈਂਟ ਦਫ਼ਤਰ
44808 S. Grimmer Blvd # 208 Fremont, CA 94538 Jackson Height, NY 11372 Sacramento CA-95691 510-657-6444 718-533-8444 916-372-448 phone 559-271-5511

Allstate You're in good hands.
Avninder Singh
Insurance Specialist, CA Lic. # 0822501
Auto ~ Home ~ Life ~ Health ~ Business ~ Commercial
PH.(510) 441-7490 Toll free (877) 441-7490

30042 MISSION BLVD. SUITE 221 HAYWARD, CA 94544

AUTOBAHN

Body & Paint

Specializing in Convenience & Quality

ਭਾਟਾਂਗ ਅਤੇ ਪੋਟ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਮਿਲੇ

Baghel Singh Jaswal

Ph: (650) 966-1840, Fax: (650) 966-1023
www.autobahnbodypaint.com

778 Yuba Drive, Mountain View, CA 94041

Padam Builders Inc.

ਸਾਡੇ ਕੰਮ ਦੀ 100 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਗਰੰਟੀ

ਅਸੀਂ ਨਵੇਂ ਮਕਾਨ, ਗੈਸ ਸਟੇਸ਼ਨ, ਮੇਲ, ਸੋਅਰੂਮ ਅਤੇ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੰਸਟਰਕਸ਼ਨ ਦਾ ਕੰਮ ਵਾਡੀਡੇਸ਼ਨ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋਣ ਤੱਕ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।

Bhupinder Singh Padam

email: padambuilders@gmail.com
Licensed # 1019803

CELL 510-565-6667

3143 ARDEN ROAD, HAYWARD CA- 94545

ਇਸ ਵਾਰ ਅਮਰੀਕਾ 'ਚ ਭਾਰਤੀਆਂ ਦੀ ਝੰਡੀ

ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਨਵੇਂ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਜੋਆ ਬਾਇਡਨ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵਿਚ ਕਾਫੀ ਸਾਰੇ ਪਰਵਾਸੀ ਭਾਰਤੀਆਂ ਨੂੰ ਜਗਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਵਿਚ 7 ਮਰਦ ਅਤੇ 13 ਇਸਤਰੀਆਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਇਹ ਸਾਰੇ ਆਪੋ-ਆਪਣੇ ਖੇਤਰਾਂ ਦੇ ਮਾਹਿਰ ਹਨ। ਜੇਹੇ ਹੋਰ ਵੀ ਭਾਰਤੀ ਮੁਲ ਦੇ ਅਮਰੀਕਨਾਂ ਨੂੰ ਅਹੁਦੇ ਮਿਲਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਹੈ। ਭਾਰਤੀ ਮੁਲ ਦੀ ਉਪ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਕਮਲਾ ਦੇਵੀ ਹੈਰਿਸ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਚੁਣੀ ਜਾ ਚੁਕੀ ਹੈ।

ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਬਰਾਕ ਓਬਾਮਾ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸਰਕਾਰ ਵਿਚ ਕਈ ਭਾਰਤੀ ਮੁਲ ਦੇ ਅਮਰੀਕਨਾਂ ਨੂੰ ਅਹੁਦੇ ਦਿੱਤੇ ਸਨ ਪਰ ਉਹ ਇਨ੍ਹੀਂ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਟਰੰਪ ਨੇ ਵੀ ਕੁਝ ਕੁ ਭਾਰਤੀ ਮੁਲ ਦੇ ਅਮਰੀਕਨਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਜੋਆ ਬਾਇਡਨ ਨੇ ਤਾਂ 20 ਭਾਰਤੀ ਮੁਲ ਦੇ ਅਮਰੀਕਨਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰ ਕੇ ਨਵਾਂ ਕੀਰਤੀਮਾਨ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਬਾਇਡਨ ਦੇ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਮੁਲ ਅਤੇ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਿਆਹਫਾਮ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਦਿਲ ਜਿੱਤ ਲਏ ਹਨ। ਜੋਆ ਬਾਇਡਨ ਨੇ ਅਹਿਸਾਸ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਚੋਣ ਵਿਚ ਸਿਆਹਫਾਮ ਵੋਟਰਾਂ ਦਾ ਯੋਗਦਾਨ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਸਿਆਹਫਾਮ ਵੋਟਰਾਂ ਦੀਆਂ ਵੋਟਾਂ ਦੀ ਝਾਕ ਵਿਚ ਉਪ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਲਈ ਕਮਲਾ ਦੇਵੀ ਹੈਰਿਸ ਦੀ ਚੋਣ ਕੀਤੀ ਸੀ।

ਬਾਇਡਨ ਦਾ ਕਮਲਾ ਹੈਰਿਸ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨ ਸਿਆਸੀ ਮਾਸਟਰ ਸਟਰੋਕ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਸਮੇਂ ਸਿਆਹਫਾਮ ਲੋਕਾਂ ਉੱਪਰ ਹੋਈਆਂ ਜ਼ਿਆਦਤੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਅੰਦਰਲਾਨ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਸੀ।

ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ਸਿਆਹਫਾਮਾਂ ਵੱਲੋਂ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਅਮਰੀਕਨ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਲੋਕ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਦਾ ਵੀ ਸਤਿਕਾਰ ਸੀ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਉਹਨਾਂ ਭਾਰਤੀ ਮੁਲ ਦੇ ਅਮਰੀਕਨਾਂ ਨੂੰ ਵਹਾਈਟ ਹਾਊਸ ਵਿਚ ਅਹਿਮ ਅਹੁਦਿਆਂ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ 'ਚੋਂ ਬਹੁਤਿਆਂ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਜੋਆ ਬਾਇਡਨ, ਕਮਲਾ ਹੈਰਿਸ ਅਤੇ ਬਰਾਕ ਓਬਾਮਾ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਭਾਵ ਸਾਰੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਵਫ਼ਾਦਾਰ ਅਤੇ ਮਾਹਿਰ ਵਿਅਕਤੀ ਹਨ। ਜਿਹੜੇ ਭਾਰਤੀ ਮੁਲ ਦੇ ਅਮਰੀਕਨ ਵਹਾਈਟ ਹਾਊਸ ਵਿਚ ਅਹਿਮ ਅਹੁਦਿਆਂ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਵਿਚ ਨੀਰਾ ਟੇਂਡਨ ਨੂੰ ਬਾਇਡਨ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵਿਚ ਵਹਾਈਟ ਹਾਊਸ ਦਫ਼ਤਰ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਅਤੇ ਬਜ਼ਾਰ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰ ਕੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਇੱਜ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿ ਬਜ਼ਾਰ ਦੇ ਮੁਖੀ ਅਤੇ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਲਈ ਕਿਸੇ ਭਾਰਤੀ ਮੁਲ ਦੇ ਤਜਰਬਾ ਹੈ। ਉਹ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਦੀ ਪੈਰੈਸ਼ਨ ਵਿਚ ਪੈਰੈਸ਼ਨ ਹੈਰਿਸ ਦੀ ਚੋਣ ਦੇਵੀ ਹੈ।

ਅਮਰੀਕਨ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਡਾ. ਵਿਵੇਕ ਮਰਤੀ ਨੂੰ ਵੀ ਅਮਰੀਕੀ ਸਰਜਨ ਜਨਰਲ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਹ ਕੋਵਿਡ-19 ਦੇ ਉਪਾਵਾਂ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਟਾਸਕ ਫੋਰਸ ਦੇ ਕੋ-ਚੇਅਰਮੈਨ ਹੋਣਗੇ। ਡਾ. ਵਿਵੇਕ ਮੂਰਤੀ ਬਰਾਕ ਓਬਾਮਾ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਵਿਚ ਵੀ ਸਰਜਨ ਜਨਰਲ ਸਨ। ਉਹ ਭਾਰਤ ਦੇ ਕਰਨਾਟਕ ਰਾਜ ਦੇ ਪਿਛੋਕਤ ਵਾਲੇ ਹਨ। ਵਨੀਤਾ ਗੁਪਤਾ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਮੰਤਰਾਲੇ ਵਿਚ ਐਸੋਸੀਏਟ ਅਟਾਰਨੀ ਜਨਰਲ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਹ ਸਿਵਲ ਹੱਕਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਇਸ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਵੱਡਾ ਯੋਗਦਾਨ ਹੈ।

ਉਜ਼ਾਗਰ ਜ਼ੋਆ ਵਿਦੇਸ਼ ਸੇਵਾ ਦੀ ਸਾਬਕਾ

ਪਿਕਚਰਜ, ਵਾਲਟ ਡਿਜ਼ਨੀ ਕੰਪਨੀ ਅਤੇ ਐਬੀਸੀ ਨੈਟਵਰਕ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਸਬਰੀਨਾ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਪੈਰੈਸ਼ਨ ਮਹਿਲਾ ਦੀ ਉਪ ਮੰਤਰੀ ਪੈਰੈਸ਼ਨ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਹ ਬਾਇਡਨ, ਕਮਲਾ ਹੈਰਿਸ ਦੀ ਚੋਣ ਮੁਹੱਿਮ ਵਿਚ ਪੈਰੈਸ਼ਨ ਸਕੱਤਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਸਬਰੀਨਾ ਸਿੰਘ ਪਹਿਲੀ ਭਾਰਤੀ ਹੈ ਜਿਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਅਇਸ਼ਾ ਸ਼ਾਹ ਨੂੰ ਪਾਰਟਨਰਸ਼ਿਪ ਮੈਨੇਜਰ ਅਤੇ ਆਫਿਸ ਆਫ਼ ਡਿਜੀਟਲ ਸਟਰੈਟਜ਼ੀ ਦਾ ਕੰਮ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰਾਂ ਸਮੀਰਾ ਫਾਜਲੀ ਨੂੰ ਵੀ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇੱਜ ਵੀ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿ

ਉਜ਼ਾਗਰ ਸਿੰਘ

ਬਾਇਡਨ ਅਤੇ ਕਮਲਾ ਹੈਰਿਸ ਦੀ ਇਲੈਕਸ਼ਨ ਕੰਪੇਨ 'ਚ ਸਾਉਥ ਐਸ਼ੀਆ ਦੇ ਕੋ-ਚੇਅਰਪਰਸ਼ਨ ਸਨ, ਹੁਣ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਾਉਥ ਐਸ਼ੀਆ ਦਾ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਪਾਲਿਸੀ ਵਰਕਿੰਗ ਗੁਰੂਪ ਦਾ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਵਿਨੈ ਰੈਡੀ ਵੀ ਚੋਣ ਸਮੇਂ ਦੋਹਾਂ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਅੰਡਵਾਈਜ਼ਰ ਅਤੇ ਸਪੀਚ ਰਾਈਟਰ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਸੋਨੀਆ ਅਗਰਵਾਲ ਨੂੰ ਵਹਾਈਟ ਹਾਊਸ ਦੇ ਡੋਮੇਸਟਿਕ ਕਲਾਈਮੇਟ ਪਾਲਿਸੀ ਦਫ਼ਤਰ ਵਿਚ ਸੌਨੀਅਰ ਐਡਵਾਈਜ਼ਰ ਫਾਰ ਕਲਾਈਮੇਟ ਪਾਲਿਸੀ ਐਂਡ ਇਨੋਵੇਸ਼ਨ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਹ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਪਾਵਰ ਪਲੈਨ ਦੇ ਮੁਖੀ ਰਹੇ ਹਨ ਜਿਸ ਵਿਚ 200 ਇਲੈਕਟ੍ਰੋਨਿਕਸਟੀ ਮਾਹਿਰ ਸਨ। ਗੋਤਮ ਰਾਫ਼ਵਨ ਜੋ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਬਾਇਡਨ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਵਿਚ ਐਡਵਾਈਜ਼ਰ ਅਤੇ ਗਿਲ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਦੇ ਉਪ ਪ੍ਰਧਾਨ ਫਾਰ ਪਾਲਿਸੀ ਰਹੇ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਨਿੱਜੀ ਦਫ਼ਤਰ ਵਿਚ ਡਿਪਟੀ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੀ ਟੀਮ ਵਿਚ ਇੱਕ-ਇੱਕ ਗੁਜਰਾਤੀ ਵੇਦਾਂਤ ਪਟੇਲ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਦੋਹਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਸਮੇਂ ਰਿਜਨਲ ਕਮਿਊਨਿਕੇਸ਼ਨ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਰਹੇ ਹਨ।

ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦਾ ਅਸਿਸਟੈਂਟ ਪੈਰੈਸ਼ਨ ਸੈਕਟਰੀ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਨੇਹਾ ਗੁਪਤਾ ਨੂੰ ਵਹਾਈਟ ਹਾਊਸ ਵਿਚ ਐਸੋਸੀਏਟ ਕਾਊਂਸਲ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਚੋਣ ਸਮੇਂ ਜਨਰਲ ਕਾਊਂਸਲ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਵਿਚ ਅਟਾਰਨੀ ਸਨ।

ਸ਼ਾਂਤੀ ਕਲਾਬਿਲ ਨੂੰ ਨੈਸ਼ਨਲ ਸਕਿਊਰਿਟੀ ਕੌਂਸਲ ਵਿਚ ਕੋਆਰਡੀਨੇਟਰ ਫਾਰ ਡੈਮਕੈਰੈਸੀ ਐਂਡ ਹਿਊਮਨ ਰਾਈਟਸ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਤਰਣ ਛਾਡ਼ਾ ਨੂੰ ਸੀਨੀਅਰ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਫਾਰ ਟੈਕਨਾਲੋਜੀ ਐਂਡ ਨੈਸ਼ਨਲ ਸਕਿਊਰਿਟੀ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਹ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਰਜਟਾਉਨ ਯਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਸੈਂਟਰ ਫਾਰ ਸਕਿਊਰਿਟੀ ਐਂਡ ਇਮਰਜੰਸ਼ਨ ਟੈਕਨਾਲੋਜੀ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਫੈਲੋ ਸਨ। ਰੀਮਾ ਸ਼ਾਹ ਨੂੰ ਵਹਾਈਟ ਹਾਊਸ ਦਫ਼ਤਰ ਵਿਚ ਡਿਪਟੀ ਐਸੋਸੀਏਟ ਕਾਊਂਸਲ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਹ ਜੋਆ ਬਾਇਡਨ ਅਤੇ ਕਮਲਾ ਹੈਰਿਸ ਦੀ ਚੋਣ ਵਿਚ ਡਿਬੇਟ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਟੀਮ ਦੀ ਮੈਂਬਰ ਸੀ।

ਅਧਿਕਾਰੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਡੋਨਾਲਡ ਟਰੰਪ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਨਸਲੀ ਵਿਤਕਰੇ ਅਤੇ ਰੰਗਬੰਦ ਵਾਲੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਵਿਚ ਅਸਤੀਫ਼ਾ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਉਸ ਨੂੰ ਗੈਰ ਫੌਜੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲੋਕਤੰਤਰ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਲਈ ਅੰਡਰ ਫਾਰੇਨ ਸੈਕਟਰੀ (ਵਧੀਕ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ) ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਮਾਲਾ ਅਡੀਗਾ ਨੂੰ ਪੈਰੈਸ਼ਨ ਮਹਿਲਾ ਡਾ। ਜਿਲ ਬਾਇਡਨ ਦੀ ਨੀਤੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਗਰਿਮਾ ਵਰਮਾ ਨੂੰ ਪੈਰੈਸ਼ਨ ਮਹਿਲਾ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਵਿਚ ਡਿਜੀਟਲ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੀਆਂ ਦੋ ਇਸਤਰੀਆਂ ਨੂੰ ਵਹਾਈਟ ਹਾਊਸ ਵਿਚ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਵਿਦੁਰ ਸਰਮਾ ਜੋ ਬਰਾਕ ਓਬਾਮਾ ਸਰਕਾਰ ਵਿਚ ਹੈਲਸਪ ਪਾਲਿਸੀ ਐਡਵਾਈਜ਼ਰ ਆਨ ਘਰੇਲੂ ਨੀਤੀ ਕੌਂਸਲ ਸਨ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਹੁਣ ਟੈਸਟਿੰਗ ਫਾਰ ਵਹਾਈਟ ਹਾਊਸ ਕੋਵਿਡ-19 ਰਿਸਪੈਂਸ ਟੀਮ ਵਿਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪਿਤਾ ਕਮਲ ਸਸ਼ਸਤਰਮ ਵੀ ਆਈਟੀ ਮਾਹਿਰ ਹਨ ਅਤੇ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਮਬਰਾ ਦੇ ਪਿਛੋਕਤ ਵਾਲੇ ਹਨ। ਉਹ ਅੱਜਕਲ ਮੈਨੀਟੋਬਾ ਵਿਖੇ ਰਹਿ ਰਹੇ ਹਨ। ਵਿਦੁਰ ਸਰਮਾ ਦੀ ਮਾਤਾ ਦਾ ਪਿਛੋਕਤ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮਹਿਲਪੁਰ ਇਲਾਕੇ ਦਾ ਹੈ। ਸੁਸ

ਸੰਪਾਦਕੀ

ਕੁਦਰਤੀ ਕਰੋਪੀ ਦਾ ਕਹਿਰ

ਸਾਡੀ ਧਰਤੀ ਅਤੇ ਪੌਣ-ਪਾਣੀ, ਹਵਾ ਸਾਨੂੰ ਸਭ ਕੁਝ ਦਿੱਦੇ ਹੈ ਪਰ ਜਦੋਂ ਇਸ ਦੀ ਕਰੋਪੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਦੇ ਭਿਆਨਕ ਰੂਪ ਅੱਗੇ ਕੋਈ ਟਿਕ ਨਹੀਂ ਪਾਉਂਦਾ। ਅਜਿਹੀ ਹੀ ਇਕ ਘਟਨਾ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਦੇ ਪਹਾੜੀ ਰਾਜ ਉਤਰਾਖੰਡ ਵਿਚ ਵਾਪਰੀ, ਜਿਥੇ ਇਕ ਗਲੇਸੀਅਰ ਟੁੱਟ ਪੈਣ ਕਾਰਨ ਹੋਏ ਭਾਰੀ ਪਾਣੀ ਦੇ ਹੱਲੇ ਕਾਰਨ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਪਿੰਡ ਹੀ ਵਹਿ ਗਏ। ਹਾਲਾਤ ਅਜਿਹੇ ਹੋ ਗਏ ਕਿ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਬਚਣ ਦਾ ਵੀ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ। ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਤਮਾਮ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਬਚਾਅਕਾਰੀ ਜਲ ਬਿਜਲੀ ਪ੍ਰਯੋਕਟ ਦੀ ਸੁਰੰਗ ਵਿਚ ਫਸੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਵਿਚ ਸਮਰੱਥ ਹੋਣਗੇ ਪਰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਿਰਫ਼ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਵਿਚ ਕੋਈ ਕਸਰ ਨਾ ਛੱਡੀ ਜਾਵੇ ਬਲਕਿ ਇਹ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਨਾਂ ਦੀ ਤਹਿ ਤਕ ਅਸਲ ਵਿਚ ਜਾਇਆ ਜਾਵੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਨ ਇਹ ਆਫਤ ਆਈ। ਇਹ ਮੁਸੀਬਤ ਇਹੀ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸੰਨ 2013 ਵਿਚ ਕੇਦਾਰਨਾਥ ਦੀ ਉਸ ਭਿਆਨਕ ਤ੍ਰਾਸਦੀ ਤੋਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਬਕ ਨਹੀਂ ਸਿੱਖੇ ਗਏ ਜਿਸ ਵਿਚ ਸੈਂਕੜੇ ਲੋਕ ਮਾਰੇ ਗਏ ਸਨ। ਕਾਇਦੇ ਨਾਲ ਉਦੋਂ ਹੀ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਕਿ ਗਲੇਸੀਅਰ ਆਲਮੀ ਤਪਸ਼ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ ਜਾਂ ਨਹੀਂ? ਇਹ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਕਿ ਗਲੇਸੀਅਰਾਂ ਦੇ ਵਰਤਾਰੇ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕਰਨ ਲਈ ਜੋ ਪਹਿਲ ਹੋਈ ਸੀ, ਉਹ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਵੱਧ ਸਕੀ। ਇਹ ਹੈਰਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਮਝਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਗਲੇਸੀਅਰ ਟੁੱਟਣ ਜਾਂ ਬਰਫ ਦੀ ਢਿੱਗ ਢਿੱਗਣ ਕਾਰਨ ਨਦੀਆਂ ਵਿਚ ਬੇਹਿਸਾਬ ਪਾਣੀ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਫਿਰ ਸਭ ਕੁਝ ਵਹਾ ਕੇ ਲੈ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਵਰਤਾਰੇ ਲਈ ਇਨਸਾਨੀ ਗਲਤੀਆਂ ਵੀ ਜਿੰਮੇਵਾਰ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਸਾਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

-ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਐਮ ਏ

albir Singh M.A.
Editor in Chief & Publisher
e-mail: bsma54@gmail.com

Tel : 510-938-7771, Ph . 510-516-3536

36415 RUSCHIN DR. NEWARK, CA 94560

Pardes Times (2nd office)
Ranjit Kandola ,Managing Editor
530-315-1020, email-Kandola@macloans.net

Buta Ram Joshi Staff Reporter, Fresno 559-803-0055

Sanjeev Garg Kali, Reporter Malwa Area, 96713-53789

RAJ BUDWAL
MEDIA PARTNER / REPRESENTATIVE
8350202@gmail.com 408-835-0202

Web designed www.pardestimes.com
by Aman Bansil 510-589-2245

The Pardes Times And People Associated With It Are Not Responsible For Any Claims Made By The Advertisers And Don't Endorse Any Product Or Services Advertised In The Pardes Times. Please Consult Your Attorney Before Buying/Hiring Contracting Through The Ads Published In The News Paper. The Pardes Times Is In Business Of Selling Spaces And Claims Made By Advertisers Are Not Tested/Confirmed By An Independent Source.

ਨਿੱਜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਖਤਰੇ ਦੀ ਘੰਟੀ

ਵਟਸਾਪੈਂਪ ਵਲੋਂ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿਚ ਨਿੱਜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਬਾਰੇ ਅਪਣੀ ਨੀਤੀ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਬਦਲਾਓ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਦਾਰੀ ਕਰ ਕੇ ਉਪਜੇ ਵਿਵਾਦ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਅਵਾਮ ਨੂੰ ਨੀਦ ਤੋਂ ਜਗਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਇਹ ਨੀਤੀ ਭਾਵੇਂ ਫਿਲਹਾਲ ਟਲ ਗਈ ਹੈ ਪਰ ਵਟਸਾਪੈਂਪ ਨਿੱਜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਬਾਰੇ ਆਪਣੀ ਨੀਤੀ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ, ਇਕਤਰਫਾ ਤੌਰ ਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸੋਧਣ ਲਈ ਦਿੱਤ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਨਿੱਜੀ ਡੇਟਾ ਨਾ ਕੋਵਲ ਫੇਸਬੁੱਕ ਅਤੇ ਫੇਸਬੁੱਕ ਕੰਪਨੀ ਸਮਹਾਨ ਨਾਲ ਸਾਂਝਾ ਕਰਨ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਸਗੋਂ ਇਹ ਛੈਟਾ ਵੱਖੇ ਵੱਖਰੀਆਂ ਸਹਾਇਕ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਇਕਾਈਆਂ, ਤੀਜੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਅਤੇ ਸੇਵਾਕਾਰ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨਾਲ ਵੀ ਸਾਂਝਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇਗਾ। ਇਹ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਨੀਤੀ ਇਸ ਵੇਲੇ ਅਮਲ ਵਿਚ ਆ ਰਹੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ਵਰਜੀ ਕਰਦੀ ਜਾਪਾਣੀ ਹੈ। ਬਹਰਹਾਲ, ਇਸ ਘਟਨਾ ਨੇ ਇਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਭਾਰਤੀ ਜਨਮਾਨਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸਾਇਬਰ ਡੇਟਾ ਦੀ ਪ੍ਰਾਈਵੇਸੀ ਦੀ ਸਾਂਝ ਸੰਭਾਲ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਇਸ ਤੱਥ ਤੋਂ ਮੁਨਕਰ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਅਜ ਦੇ ਯੁੱਗ ਵਿਚ ਛੈਟਾ ਤੇਲ ਜਿੰਨਾ ਹੀ ਬੇਸਕੀਮਤੀ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ। ਡੇਟਾ ਅਜਿਹੀ ਬੁਨਿਆਦ

ਹਾਲਤ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਜਸਟਿਸ ਪ੍ਰੈਟਾਸਵਾਮੀ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪ੍ਰਾਈਵੇਸੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ

ਪਵਨ ਦੁੱਗਲ

ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 21 ਤਹਿਤ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰ ਵਜੋਂ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ ਪਰ ਪ੍ਰਾਈਵੇਸੀ ਦੀ ਰਾਖੀ ਲਈ ਕਿਸੇ ਸਿੱਧੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਉਪਬੰਧ ਦੀ ਅਣਹੋਂ ਵਿਚ ਇਸ ਮੰਤਰ ਲਈ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਤਲਾਸ ਕਰਨੀਆਂ ਪੈਣਗੀਆਂ। ਭਾਰਤ ਕੋਲ ਇਲੈਕਟ੍ਰਾਨਿਕ ਰੂਪਾਂ ਦੀ ਖਾਤਰ ਮਾਤਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਸਚਨਾ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਐਕਟ-2000 ਮੌਜੂਦ ਹੈ। ਇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਚ ਹਾਲਾਂਕਿ ਪ੍ਰਾਈਵੇਸੀ ਦੀ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ਵਰਜੀ ਮੰਤਰ ਕੁਝ ਮੰਦਾਂ ਦਰਜ ਹਨ ਪਰ ਇਹ ਕੋਈ ਪ੍ਰਾਈਵੇਸੀ ਕੰਦਰਤ ਕਾਨੂੰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਮਿਸਾਲ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਇਸ ਦੀ ਧਾਰਾ 66ਈ ਸਿਸ ਤਹਿਤ ਜੋ ਕੋਈ ਜਾਣੇ ਅਣਜਾਣੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਨਿੱਜੀ ਖੇਤਰ ਦੀ ਉਸ ਦੀ ਮਰਜ਼ੀ ਤੋਂ ਬਗੈਰ ਤਸਵੀਰ ਪਿੱਚ ਕੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਭੇਜਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਪ੍ਰਾਈਵੇਸੀ ਦੀ ਉਲੰਘਣ ਗਿਣੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਅਪਰਾਧ ਬਦਲੇ ਤਿੰਨ ਸਾਲ

ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਵਿਚੋਲਿਆਂ ਦੀ ਹਾਲੀਆ ਪੇਸ਼ਕਦਾਰੀ ਨੇ ਇਹ ਦਰਸਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਸਚਨਾ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਐਕਟ ਵਿਚ ਛੋੜੀ ਸੋਧ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਅਗਾਂਹ ਵਿਚੋਲਿਆਂ ਦੀ ਜਵਾਬਦੇਵੀ ਬਾਰੇ ਭਾਰਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਵੀ ਵਧੇਰੇ ਸਖ਼ਤ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਵਿਚੋਲਿਆਂ ਦੀ ਦੇਣਾਵੀ ਬਾਰੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪੁਰੰਚ ਅਪਣਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਅਮਰੀਕਾ ਤੋਂ ਸਬਕ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਸੰਚਾਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 230 ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਲੈਣ ਦਾ ਅਮਲ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਬੇਈਮਾਨ ਸੇਵਾਕਾਰ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੇ ਹੱਥੋਂ ਵਰਤੋਂ ਕਾਰਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਚੌਖਟਾ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣ ਅਤੇ ਆਈਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 87 ਤਹਿਤ ਸਖ਼ਤ ਨੇਮ ਤੇ ਵਿਧੀਆਂ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਵੱਖ ਵੱਖ ਸੇਵਾਕਾਰ ਕੰਪਨੀਆਂ ਅਤੇ ਡੇਟਾ ਸੇਵਾਵਾਂ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਾਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਇਕਾਈਆਂ ਦੇ ਵਰਤੋਂ ਕਾਰਾਂ ਦੀ ਹਿਫਾਜ਼ਤ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ।

ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਬੇਈਮਾਨ ਸੇਵਾਕਾਰ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੇ ਹੱਥੋਂ ਵਰਤੋਂ ਕਾਰਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਮਲ ਨੂੰ ਪੁਸ਼ਟਾ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਤੇ ਉਸ ਸੁਰਤ ਵਿਚ ਵਿਚੋਲੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਚੌਖਟੇ ਨੂੰ ਵਿਅਰਥ ਨਹੀਂ ਸਮਝਣਗੇ। ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਰਤੋਂ ਕਾਰਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਵਾਸਤੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਚੌਖਟਾ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣ ਅਤੇ ਆਈਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 87 ਤਹਿਤ ਸਖ਼ਤ ਨੇਮ ਤੇ ਵਿਧੀਆਂ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਵੱਖ ਵੱਖ ਸੇਵਾਕਾਰ ਕੰਪਨੀਆਂ ਅਤੇ ਡੇਟਾ ਸੇਵਾਵਾਂ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਾਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਇਕਾਈਆਂ ਦੇ ਵਰਤੋਂ ਕਾਰਾਂ ਦੀ ਹਿਫਾਜ਼ਤ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ।

ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਨਵਾਂ ਅਰਥਚਾਰਾ ਉਸਾਰਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਲਿਹਾਜ਼ਾ, ਇਸ ਨਾਲ ਜੁਤੀ ਹਰ ਇਕ ਧਿਰ ਵਰਤੋਂਕਾਰਾਂ ਦੇ ਡੇਟਾ ਤੱਕ ਰਸਾਈ ਦੀ ਖਾਹਸੂਮੰਦ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਵਿੱਤੀ ਵਸਤ ਦਾ ਰੂਪ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਸ ਪ੍ਰਸੰਗ ਤੋਂ ਭਾਰਤੀ ਮਾਰਕਿਟ ਵਧੇਰੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਿੱਜੀ ਡੇਟਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਬਿੱਲ-2019 ਸੰਸਦ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜੋ ਸਾਂਝੀ ਸੰਸਦੀ ਕਮੇਟੀ ਕੋਲ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਣਨ ਵਿਚ ਇਸ ਦੇ ਡਿਜੀਟਲ ਵਰਤੋਂਕਾਰਾਂ ਦੀ ਸੰਖਿਆ ਵੀ ਫ

ਭਾਰਤ ਦੀ ਆਰਥਿਕਤਾ ਅਤੇ ਬਜਟ ਦੀ ਅਸਲੀਅਤ

ਵਿਡ ਮੰਤਰੀ ਨਿਰਮਲਾ ਸੀਤਾਰਾਮਨ ਨੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਬਜਟ ਪਹਿਲੀ ਫਰਵਰੀ ਨੂੰ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਰਬਿਕ ਸਰਵੇ 2020-21 ਸਦਨ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਆਰਬਿਕ ਸਰਵੇ ਵਿਚ 2020-21 ਵਿਚ ਮੁੱਲਕ ਦੀ ਆਰਬਿਕ ਹਾਲਤ ਕਿਹੋ ਜਿਹੀ ਰਹੀ, ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਸ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦਿਆਂ ਦੋ ਗੱਲਾਂ ਉਪਰ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕੋਵਿਡ-19 ਦੀ ਮਾਰ ਕਾਰਨ ਮੁੱਲਕ ਦੀ ਆਰਬਿਕਤਾ 2019-20 ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਇਸ ਸਾਲ (2020-21) ਵਿਚ 7.7 ਫੀਸਦੀ ਸੰਗ੍ਰਹ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਭਾਵ ਹੈ ਕਿ ਮੁੱਲਕ ਦੇ ਆਰਬਿਕ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਦਰ ਮਨਫ਼ੀ ਵਿਚ ਰਹਿਣ ਕਾਰਨ ਮੁੱਲਕ ਦੀ ਕੁਲ ਆਮਦਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀ ਵਿਅਕਤੀ ਆਮਦਨ 7.7 ਫੀਸਦੀ ਘਟ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਵੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਠੀਕ ਦਖਲ ਕਾਰਨ ਆਰਬਿਕਤਾ ਮੁੜ ਲੀਹ ਤੇ ਆ ਰਹੀ ਹੈ। ਅਗਲੇ ਸਾਲ ਇਹ 11.5 ਫੀਸਦੀ ਦੀ ਦਰ ਨਾਲ ਵਧੇਰੀ ਅਤੇ ਅਪਰੈਲ 2022 ਨੂੰ ਇਹ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ 2019-20 ਦੇ ਪੱਧਰ ਤੇ ਆ ਜਾਵੇਗੀ। ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਹ ਕਿਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮਾਪਿਆ ਹੈ, ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਬਾਰੇ ਦੱਸਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ।

ਸਰਕਾਰੀ ਅੰਕਤਿਆਂ ਨੂੰ ਮੀਡੀਆ ਅਤੇ ਬਜਟ ਬਾਰੇ ਲਿਖਣ ਵਾਲੇ ਮਾਹਿਰਾਂ ਨੇ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੰਨ ਲਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਸਚਾਈ ਵੱਲ ਕੋਈ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਸਰਕਾਰਾਂ ਬਜਟ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਸਮੇਂ ਜੁਸ਼ਲੇਬਜ਼ੀ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ, ਤੇ ਅੰਕਤਿਆਂ ਨਾਲ ਛੇਤ੍ਰਭਾਤ ਕਰ ਕੇ ਆਪਣੀ ਬਿਹਤਰ ਕਾਰਗਜ਼ਾਰੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸਣ ਦੀਆਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਵਰਤਾਗ ਵਿਰੋਧੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਤੇ ਅੰਦਰਲਨਕਾਰੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਪ੍ਰਚਾਰ ਤਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ, ਇਹ ਆਪਣਾ ਅਕਸ ਲੋਕਾਂ 'ਚ ਸੁਧਾਰਨ ਵਾਸਤੇ ਵੀ ਸਰਕਾਰਾਂ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਕਰ ਕੇ ਸਰਕਾਰੀ ਅੰਕਤਿਆਂ ਤੇ ਇਸਤਿਹਾਰਾਂ 'ਤੇ ਯਕੀਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹਨਾਂ ਅੰਕਤਿਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਕਰ ਲੈਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਅਰੁਣ ਕਮਾਰ ਨੇ ਸਰਕਾਰੀ ਅੰਕਤਿਆਂ ਨੂੰ ਚੂਣੌਤੀ ਦਿੱਤਿਆਂ ਆਪਣੀ ਕਿਤਾਬ ਵਿਚ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਅੰਕਤੇ ਕੌਮੀ ਆਮਦਨ ਅਤੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਬਾਰੇ ਆਈ ਕਮੀ ਬਾਰੇ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰਾਜੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮੁਲਕ ਦੀ ਆਰਥਿਕਤਾ 2020-21 ਵਿਚ 7.7 ਦੀ ਬਜਾਏ 29 ਫੀਸਦੀ ਹੋਣਾ ਡਿੱਗੀ ਹੈ। 2020-21 ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਤਿਮਾਹੀ (ਅਪਰੈਲ-ਜੂਨ) ਵਿਚ ਲੋਕਡਾਊਨ ਵੇਲੇ ਗਿਰਾਵਟ ਦੀ ਦਰ 50 ਫੀਸਦੀ ਸੀ, ਦੂਜੀ ਤਿਮਾਹੀ (ਜੁਲਾਈ-ਸਤੰਬਰ) ਦੌਰਾਨ ਗਿਰਾਵਟ ਦੀ ਦਰ 25% ਰਿਕਾਰਡ ਹੋਈ ਹੈ। ਤੀਜੀ ਤਿਮਾਹੀ (ਅਕਤੂਬਰ-ਦਸੰਬਰ) ਅਤੇ ਚੌਥੀ ਤਿਮਾਹੀ (ਜਨਵਰੀ-ਮਾਰਚ) ਦੌਰਾਨ ਆਰਥਿਕ ਗਿਰਾਵਟ 10% ਹੋਣ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਹੈ। ਨੇਟ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਅਨੁਸਾਰ ਗਿਰਾਵਟ ਦੀ ਦਰ ਪਹਿਲੀ ਤਿਮਾਹੀ ਦੌਰਾਨ $23.9 \times$ ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਤਿਮਾਹੀ ਦੌਰਾਨ 7.5% ਸੀ। ਸਰਕਾਰ ਅਨੁਸਾਰ ਤੀਜੀ ਅਤੇ ਚੌਥੀ ਤਿਮਾਹੀ ਦੌਰਾਨ ਕੋਈ ਆਰਥਿਕ ਗਿਰਾਵਟ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਅਰੁਣ ਕਮਾਰ ਦਾ ਤਰਕ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਐਲਾਨ ਕਿਸੇ ਸਰਵੇਂ ਉੱਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਜ਼ਬਾਨੀ ਅੰਦਰਾਜੇ ਉਪਰ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ। ਦੋਸ਼ ਦੇ 93% ਕਿਰਤੀਆਂ ਦਾ ਹਿਸਾ ਗੈਰ-ਸੰਗਿਤ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਖੇਤਰ

ਨੋਟਬੈਂਦੀ ਅਤੇ ਜ਼ਿਆਸਟੀ ਲਾਗ ਕਰਨ ਬਾਅਦ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਣ ਬਾਅਦ ਸੰਕਟ ਵਿਚ ਫਿਸ਼ਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਕੋਵਿਡ-19 ਮਹਾਮਾਰੀ ਨੇ ਹੋਰ ਰਗਤ ਦਿੱਤਾ। ਇਹਨਾਂ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰ ਕੇ ਗੈਰ-ਸੰਗਠਿਤ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਕੰਮਕਾਰ ਸੰਗਠਿਤ ਖੇਤਰ ਵੱਲ ਤਬਦੀਲ ਹੋ ਗਿਆ। ਇਸ ਦੀ ਮੁੱਖ ਮਿਸਾਲ ਆਏ ਰਿਪੋਰਟ ਵਰਕਸ਼ਾਪਾਂ ਤੋਂ ਲਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਆਟੋ ਰਿਪੋਰਟ ਦਾ ਕੰਮ ਛੋਟੀਆਂ ਵਰਕਸ਼ਾਪਾਂ ਤੋਂ ਆਟੋ ਡੀਲਰਾਂ/ਏਜੰਸੀਆਂ ਕੋਲ ਚਲਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਅਦਾਇਆਂ ਅਤੇ ਰਜਿਸਟਰਡ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੇ ਅੰਕਤੇ ਹਨ ਜੋ ਡਿਜੀਟਲ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਲੈਣ ਦੇਣ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਇਸ ਖੇਤਰ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਦਰ/ਰਿਕਵਰੀ ਰੇਟ ਦੇ ਅੰਕਤਿਆਂ ਨੂੰ ਹੀ ਗੈਰ-ਸੰਗਠਿਤ ਖੇਤਰ ਦੇ ਵਿਕਾਸ

ਹੋ ਗਿਆ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਅੰਕਤਿਆਂ ਵਿਚ ਇਸ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਹੋਇਆ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ। ਸਰਕਾਰੀ ਅੰਕਤਿਆਂ ਨੂੰ ਆਲੋਚਨਾਤਮਿਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਨਾਲ ਨਾ ਦੇਖਣ ਦਾ ਰੁਝਾਨ ਦੀ ਬਾਅਦ ਇਕ ਹੋਰ ਪ੍ਰਿਸਾਲ ਬਜਟ ਵਿਚ ਸਿਹਤ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਾਸਤੇ ਫੌਂਡੀਂ ਦੀ ਵੰਡ ਬਾਰੇ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਐਲਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਇਸ ਸਾਲ ਦੇ ਸਿਹਤ ਬਜਟ ਵਿਚ 137% ਵਾਧਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਟਿਪਣੀਕਾਰਾਂ ਨੇ ਮੰਨ ਲਿਆ। ਥੋੜੇ ਗਹੁ ਨਾਲ ਇਸ ਅੰਕਤੇ ਨੂੰ ਜੇਤੂ ਪਰਖਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਚਾਈ ਕੁਝ ਹੋਰ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਅਨੁਸਾਰ ਸਿਹਤ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਾਸਤੇ ਇਸ ਸਾਲ 2.23 ਲਖ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਬਜਟ ਰਖਿਆ ਹੈ ਪਰ ਚਲਾਕੀ ਨਾਲ ਸਾਫ਼ ਪਾਣੀ ਤੇ ਸਫ਼ਾਈ ਦੇ 96052 ਕਰੋੜ

ਸੁੱਚਾ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ

ਤਰਾਂ ਵਿਦਿਆ ਉਪਰ
ਬਜਟ ਵਿਚ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ
ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਰਾਸ਼ੀ
99,311 ਕਰੋੜ ਤੋਂ ਘਟਾ
ਕੇ 93,224 ਕਰੋੜ
ਰੁਪਏ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।
ਇਹ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸੋਚ
ਦੇ ਸੰਕੇਤ ਹਨ। ਸਰਕਾਰ
ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪੜਾ ਲਿਖਾ ਕੇ ਚੇਤਨ ਸ਼ਹਿਰੀ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਪੱਖ
ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹੋ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਡੰਡਾ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲੇ
ਗਹਿ ਵਿਭਾਗ ਦਾ ਬਜਟ 1,66,547 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਹੈ
ਜਿਹਤਾ ਵਿਦਿਆ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੇ ਬਜਟ ਤੋਂ 78.64%
ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੈ। ਸਾਫ਼ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਵਿਦਿਆ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ
ਡੰਡਾ ਫੇਰਨ ਵਾਲੀ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਨੂੰ ਤਾਕਤਵਰ ਬਣਾਉਣ ਨੂੰ
ਤਰਜੀਹ ਦੇ ਰਹੀ ਹੈ।

ਸੁੱਚਾ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ

ਦਰ/ਤਿਕਵਰੀ ਰੇਟ ਵਾਸਤੇ ਵਰਤ ਕੇ ਮੁਲਕ ਦੀ ਸਾਰੀ ਆਰਬਿਕਤਾ ਬਾਰੇ ਅੰਕੜੇ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅੰਕੜੇ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਲਗਦਾ। ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਅਰੁਣ ਕੁਮਾਰ ਦੇ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਵਿਚ ਦਮ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਅੰਕੜੇ ਗੈਰ-ਸੰਗਠਿਤ ਖੇਤਰ ਦਾ ਸਰਵੇਂ ਕਰ ਕੇ ਹੀ ਇਕੱਠੇ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜੋ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਕੱਠੇ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾਏ। ਗੈਰ-ਸੰਗਠਿਤ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅੰਕਤਿਆਂ ਨੂੰ ਸੰਗਠਿਤ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅੰਕਤਿਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰੋਕਸੀ ਨਾਲ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਹੈਰਾਨੀ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਬਜਟ ਉਪਰ ਟਿਪਣੀਕਾਰਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਅਰੁਣ ਕੁਮਾਰ ਦੀ ਇਸ ਦਲੀਲ ਵਲ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਤਾਂ ਇਕ ਪਾਸੇ ਹੈ, ਇਸ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਤੱਕ ਕੀਤਾ ਨਹੀਂ ਗਿਆ। ਸਰਕਾਰੀ ਅੰਕਤਿਆਂ ਨੂੰ ਕਿੰਤੂ-ਪ੍ਰੰਤੂ ਕਰਨ ਬਾਹਰ ਹੀ ਬਜਟ ਉਪਰ ਟਿਪਣੀਆਂ ਲਿਖੀਆਂ ਅਤੇ ਬੋਲੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ।

ਇਹੋ ਦਲੀ ਥੋਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਦੇ ਅੰਕਤਿਆਂ ਬਾਰੇ ਹੈ। ਸੈਟਰ ਫਾਰ ਮੋਨਿਟਰਿੰਗ ਆਫ ਇੰਡੀਅਨ ਇਕੋਨਮੀ ਮੁੰਬਈ ਅਨੁਸਾਰ ਲੋਕਡਾਊਨ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਗੇੜ (ਅਪਰੈਲ-ਜੂਨ) ਵਿਚ 12.2 ਕਰੋੜ ਕਾਮੇ ਥੋਰੁਜ਼ਗਾਰ ਹੋ ਗਏ ਸਨ। ਸਰਕਾਰ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹਨਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਦਸੰਬਰ 2020 ਤਕ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਮਿਲ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਜੀਸੀ ਪ੍ਰੇਮਜੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਮਾਹਿਰਾਂ ਦੇ ਅੰਕਤਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਜਿਹਾਂ ਕਿਰਤੀਆਂ ਤੋਂ ਲੋਕਡਾਊਨ ਦੌਰਾਨ ਕੰਮ ਖੱਸ ਗਿਆ ਸੀ, ਦਸੰਬਰ 2020 ਤਕ ਇਹਨਾਂ ਵਿਚੋਂ 20% ਤੋਂ ਵੱਧ ਕਿਰਤੀਆਂ ਨੂੰ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਸਕਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਤੱਥ ਬਾਅਦ ਤੋਂ ਟਿਪਣੀਕਾਰਾਂ ਵਾਲੋਂ ਇਸ ਕਰ ਕੇ ਨਜ਼ਰ ਅੰਦਰਾਜ

ਰੁਪਏ ਇਸ ਵਿਚ ਜੋੜ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਇਥੇ ਹੀ ਬੱਸ ਨਹੀਂ, ਇਸ ਨਾਲ ਕਰੋਨਾ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਟੀਕਾਕਰਨ ਦੇ 35000 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਬਜਟ ਵੀ ਜੋੜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਮਦਾਂ ਸਿਹਤ ਬਜਟ ਵਿਚੋਂ ਮਨਫ਼ੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਣ ਤਾਂ ਸਿਹਤ ਬਜਟ 2,23,846 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਘਟ ਕੇ 99074 ਕਰੋੜ ਰਹਿ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਤੋਂ 137% ਵਧ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ 37.46% ਫੀਸਦੀ ਹੀ ਵਧ ਹੈ। ਇਉਂ ਅੰਕਤੇ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਦਿਖਾਉਣ ਖਾਤਰ ਇਸ ਨਾਲ ਹੋਰ ਮਦਾਂ ਜੋੜ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ।

ਇਸ ਬਜਟ ਵਿਚ ਕਰੋਨਾ ਮਹਾਮਾਰੀ ਦੌਰਾਨ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੀ ਦੁਰਗਤ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰ ਅੰਦਰਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਉਹ ਯਥੀ ਅਤੇ ਬਿਹਾਰ ਨੂੰ ਪੈਦਲ ਵਾਪਿਸ ਜਾਂਦੇ ਕਿਵੇਂ ਰੇਲਾਂ ਬੱਲੇ ਆ ਕੇ ਕੱਟੇ ਗਏ ਜਾਂ ਉਹਨਾਂ ਉਪਰ ਕੀਟਨਾਸ਼ ਦਵਾਈਆਂ ਛਿਡਕੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਕਈ ਜਗਾ ਭੁੱਖੇ ਭਾਣੇ ਪੈਦਲ ਜਾ ਰਹੇ ਪਰਵਾਸੀ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਉਪਰ ਪ੍ਰਲੀਸ ਨੇ ਲਾਠੀਆਂ ਵਰਾਈਆਂ ਅਤੇ ਹੰਡੂ ਗੈਸ ਦੇ ਗੋਲੇ ਸੁੱਟੇ ਗਏ। ਅਜਿਹਾ ਦੁਬਾਰਾ ਨਾ ਵਧਿਆ, ਇਸ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੋਣ ਦਾ ਢੰਡੇਰਾ ਇਸ ਬਜਟ ਵਿਚ ਜ਼ਰੂਰ ਪਿੱਟਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਿਹਤੇ 2.5 ਕਰੋੜ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨੂੰ ਅਜੇ ਤਕ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ, ਉਸ ਦਾ ਕੋਈ ਜ਼ਿਕਰ ਇਸ ਬਜਟ ਵਿਚ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਪੇਂਡ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਵਾਸਤੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਮਨੁੱਖੀ ਵਾਸਤੇ ਇਸ ਸਾਲ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਰਾਸ਼ੀ 1,11,500 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਘਟਾ ਕੇ 73,300 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਇਸੇ

ਬੰਦਰਗਾਹਾਂ, ਰੇਲਵੇ, ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀਆਂ, ਬੈਂਕ, ਤੇਲ ਕੰਪਨੀਆਂ, ਖੇਤੀ ਵਸਤੂਾਂ ਦਾ ਵਪਾਰ, ਮੰਡੀਆਂ ਆਦਿ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਇਸ ਸਾਲ ਸਰਕਾਰੀ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਵੇਚ ਕੇ 1.75 ਲੱਖ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਟੀਚਾ ਰਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਪੈਸੇ ਨਾਲ ਇਹ ਸੜਕਾਂ, ਰੇਲਾਂ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰ ਕੇ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਸੈਕਟਰ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿਚ ਲਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਕੇਂਦਰੀ ਬਜਟ ਦੀ ਰੂਪ ਰੇਖਾ ਅਤੇ ਦਿਸ਼ਾ ਲੀਹੋ
 ਲੱਥੀ ਆਰਬਿਕਤਾ ਨੂੰ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਪਟਤੀ ਤੇ ਲਿਆਉਣ
 ਵਿਚ ਕਾਮਯਾਬ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਆਮ ਜਨਤਾ ਦੀਆਂ
 ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਜਿਵੇਂ ਵਧ ਰਹੀ ਬੇਰੁਜਗਾਰੀ, ਭੁੱਖਮਰੀ,
 ਕੁਪੋਸ਼ਣ, ਬਿਮਾਰੀ, ਅਨਪੜਤਾ ਆਦਿ ਵਧਣਗੀਆਂ। ਆਮ
 ਸ਼ਹਿਰੀਆਂ ਦੇ ਰਹਿਣ ਸਹਿਣ ਦਾ ਪੱਧਰ ਹੇਠਾਂ ਜਾਵੇਗਾ।
 ਸਰਕਾਰੀ ਸਿਹਤ ਸੇਵਾਵਾਂ ਅਤੇ ਸਿਖਿਆ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨਿਯਾਰ
 ਵੱਲ ਜਾਣਗੀਆਂ। ਇਸ ਬਜਟ ਨਾਲ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਘਰਾਣਿਆਂ
 ਦੀ ਧਨ ਦੌੱਲਤ ਵਿਚ ਚੋਖਾ ਵਾਧਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਗਰੀਬ ਅਤੇ
 ਅਮੀਰ ਵਿੱਚ ਪਾਤਾ ਹੋਰ ਵਧੇਗਾ।

ਇਸ ਵਰਤਾਰੇ ਨੂੰ ਸੁਝਵਾਨ ਅਤੇ ਲੋਕ ਪੱਖੀ ਚੇਤਨ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਗਹਿਰਾਈ ਨਾਲ ਸਮਝਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਇਸ ਬਾਰੇ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਜਾਗਰੂਕ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਆਰਬਿਕਤਾ ਨੂੰ ਬਦਲਵੀ ਅਤੇ ਲੋਕ ਪੱਖੀ ਲੀਹ ਤੇ ਲਿਜਾਣ ਦਾ ਕਾਰਜ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਇਹ ਸੋਝੀ ਬਹੁਤ ਲੋਤੀਦੀ ਹੈ। ਵਿਕਾਸ ਵਿਚ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਹਿੱਸੇਦਾਰੀ ਬਣਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਆਰਬਿਕ ਨੀਡੀਆਂ ਨੂੰ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਪੱਖੀ ਤੋਂ ਬਦਲ ਕੇ ਕਿਸਾਨ, ਮਜ਼ਦੂਰ ਅਤੇ ਮੱਧ ਵਰਗ ਪੱਖੀ ਬਣਾਉਣਾ ਪਵੇਗਾ।

ਬਜਟ 2021- ਉਦਾਰਵਾਦੀ ਨੀਤੀਆਂ ਬਨਾਮ ਲੋਕ ਭਲਾਈ

ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਹਮਾਇਤੀ ਜਮਾਤਾਂ ਹੁਣ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਯਕੀਨ
ਦਿਵਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਅੰਖੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ
ਚੁੱਕੇ ਬੇਮਿਸਾਲ ਕਦਮਾਂ ਕਾਰਨ ਭਾਰਤੀ ਆਰਥਿਕਤਾ
ਸਾਰੀਆਂ ਰੁਕਾਵਟਾਂ ਪਾਰ ਕਰ ਕੇ ਮੁੜ ਲੀਹਾਂ ਤੇ ਆ ਚੁੱਕੀ
ਹੈ। ਆਪਣੀ ਗੱਲ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਤੱਕ ਬਿਹਤਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ
ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਲਈ ਇਹ ਜਮਾਤਾਂ ਅੰਕੜੇ ਵੀ ਉੱਤਮ ਢੰਗ
ਨਾਲ ਵਰਤ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਦਸੰਬਰ ਵਿਚ ਭਾਵੇਂ
ਜੀਐਸਟੀ ਤੋਂ ਰਿਕਾਰਡ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਹੋਣ ਜਾਂ ਬਿਜਲੀ ਦੀ
ਖਪਤ ਵਿਚ ਬੇਮਿਸਾਲ ਵਾਧਾ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਮੁਜ਼ਹਾਂ ਦੇ ਕੰਡਾਰ ਦੀ

ਡਾ. ਰਾਮੀਵ ਖੇਮਲਾ

ਗੱਲ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਸਟਾਕ ਮਾਰਕਿਟ ਦੀਆਂ ਲਗਾਤਾਰ ਉੱਚੀਆਂ
ਛਾਲਾਂ, ਇਹਨਾਂ ਸਾਰੇ ਕਾਰਕਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਜਨਤਾ ਨੂੰ
ਗੁਮਰਾਹ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਆਰਥਿਕਤਾ ਵਿਚ
ਸੁਧਾਰ ਅਨੁਮਾਨਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ
ਬੁੱਧੀਜੀਵੀਆਂ ਅਤੇ ਮਹਿਰਾਂ ਨੂੰ ਜਦੋਂ ਰਿਕਾਰਡ
ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ, ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਘਟਦੀ ਖਪਤ, ਘਟਦੀ ਪ੍ਰਤੀ
ਵਿਅਕਤੀ ਆਮਦਨ, ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਘਟਦੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਅਤੇ ਪੂੰਜੀ
ਨਿਰਮਾਣ ਬਾਰੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਜਾਂ ਤਾਂ
ਭੱਜ ਖਤਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਚਰਚਾ ਨੂੰ ਕੋਈ ਨਵਾਂ ਹੀ ਪਸਾਰ ਦੇਣ
ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਨਹੀਂ ਰਹਿਣਗੇ, ਇਸ ਲਈ ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਭਲਾਈ ਪ੍ਰਤੀ ਕੁਝ ਠੋਸ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ।

ਲੋਕ ਭਲਾਈ ਦੇ ਉਪਾਅ

ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਕਿਉਂਕਿ ਵੱਡੀ ਸਮੱਸਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਆਰਥਿਕਤਾ ਨੂੰ ਝੰਜ਼ੋਤਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਸ਼ੁਰਾਤ ਇਸ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਦੇ ਯਤਨਾਂ ਤੋਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਸੀਐਂਪਿਆਈਟੀ ਅਰੂਮਾਨਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ 45 ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਸਿਖਰ ਤੇ ਪਹੁੰਚੀ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ, ਸਖਤ ਤਾਲਾਬੰਦੀ/ਮਹਾਂਮਾਰੀ ਕਾਰਨ ਦਸੰਬਰ 2020 ਤੱਕ 1.5 ਕਰੋੜ ਹੋਰ ਨੌਕਰੀਆਂ ਗੁਆ ਕੇ ਤਿੰਕਰ ਰੂਪ ਧਾਰਨ ਕਰ ਚੁਕੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਫੌਰੀ ਛੁਟਕਾਰਾ ਪਾਉਣ ਲਈ ਮਗਨਰੋਗਾ ਵਰਗੀ ਯੋਜਨਾ ਸਹਿਰੀ ਖੇਤਰਾਂ ਲਈ ਉਸਾਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਪੱਤ੍ਰੇ ਖੇਤਰ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤਕ ਸਹਿਰਾਂ ਤੋਂ ਵਾਪਸ ਆਏ ਕਾਮਿਆਂ ਨੂੰ ਕੰਮਕਰ ਨਹੀਂ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾ ਸਕਦਾ। ਮਹਾਂਮਾਰੀ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ ਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸਿਹਤ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੋਣ ਕਰ ਕੇ ਸਿਹਤ ਖੇਤਰ ਵੱਡੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿਚ ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ ਤੋਂ ਸਰੋਤਾਂ ਦੀ ਆਸ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਸਿਹਤ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਵਿਚ ਸੂਧਾਰ ਕਰਨਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਸਾਡੇ ਕੋਲ 10000 ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਪਿੱਛੇ ਕੇਵਲ 5 ਬਿਸਤਰੇ ਹਨ, ਵਿਕਾਸਸ਼ੀਲ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਇਹ ਔਸਤ 21 ਹੈ ਅਤੇ ਸੰਸਾਰਵਿਆਪੀ ਔਸਤ 27 ਹੈ। ਅਰਥ ਸਾਸਤਰੀਆਂ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਅਨਾਜ ਦੇ ਭੰਡਾਰ ਚੰਗੀ (ਸਾਰੀ ਪੜ੍ਹੀ 22 ‘ਤੇ)

ਇਹਨਾਂ ਵਿਪਰੀਤ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿਚ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਬਣਟ ਦੀ ਆਸ ਦਿਨ ਵਿਚ ਸੁਪਨੇ ਦੇਖਣ ਬਰਾਬਰ ਹੀ ਹੈ। ਉੱਜਾ, ਇਹ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੋਖਿਦਿਆਂ ਕਿ ਜੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਖਰਿਦ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਵਧਾਈ ਜਾਂਦੀ ਤਾਂ ਭਾਰਤ ਦੇ ਪੁੱਜੀਪਤੀ ਵੀ ਕਿੱਥੋਂ ਕਿਵੇਂ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾਗ਼ਜ਼ ਨੂੰ ਨਾਲਕ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

ਕਿਸਾਨ ਅੰਦੋਲਨ: ਸਰਕਾਰ ਲਈ ਧਰਮ-ਕਿਰਪਾਂ ਵੀਗਾਰ

ਮੁਲਕ ਵਿਚ ਖੜੀ ਕੀਤੀ ਵੰਡਪਾਉ ਲਹਿਰ ਦੇ ਸਹਾਰੇ 2014 ਵਿਚ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਬਣੇ ਨਿਰਦਰ ਮੌਦੀ ਦੀ ਰਾਸ਼ਟਰਵਾਦੀ ਅਤੇ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਪੱਖੀ ਭਾਜਪਾ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਲਈ ਕਿਸਾਨੀ ਅੰਦੋਲਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਕਿਸੇ ਗੰਭੀਰ ਅਤੇ ਠੋਸ ਚੁੱਣੌਤੀ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਅੰਦੋਲਨ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਖੇਤੀ ਖੇਤਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਤਿੰਨ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮਕਸਦ ਖੇਤੀ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਘਰਾਇਆਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਕਰ ਕੇ ਇਹਨਾਂ ਦਾ ਖਾਧ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਉੱਤੇ ਸਰਦਾਰੀ ਦਾ ਰਾਹ ਪੱਧਰਾ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਬੁਰਾ ਅਸਰ ਖਪਤਕਾਰ ਉੱਤੇ ਪੈਣਾ ਵੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ।

ਇਹਨਾਂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਧਾਰਮਿਕ-ਰਾਜਸੀ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਨਜ਼ਕ ਸਰਹੱਦੀ ਸੁਬੰਧ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਲਹਿਰ ਖੜੀ ਹੋਈ ਸਿੱਖੋਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਵਿਚ ਇਤਿਹਾਸ ਨੇ ਜੁਝਾਰੂਪਣ ਦਾ ਬੀਜ ਬੀਜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਹੋਂਦ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਜੂਝਣਾ ਜਿੱਥੋਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਇਹ ਲਹਿਰ ਲੋਕ ਅੰਦੋਲਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਪੂਰੇ ਮੁਲਕ ਵਿਚ ਫੈਲ ਗਈ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਜ਼ਿਹੜੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਕਿਸਾਨ ਵਿਰੋਧੀ ਪਹਿਲਾਂ ਨੀਤੀਆਂ ਪਿਲਾਫ਼ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਝੰਡਾ ਚੁੱਕਿਆ, ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪੁਰਖਿਆਂ ਨੇ 1907 ਵਿਚ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਲਿਆਂਦੇ ਕਿਸਾਨ ਵਿਰੋਧੀ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਰੁੱਧ ਜਾਨ ਹੂਲਵਾਂ ਘੋਲ ਲਤਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਕਾਨੂੰਨ ਵਾਪਸ ਕਰਵਾਏ ਸਨ। ਇਹ ਉਹੀ ਲੋਕ ਹਨ ਜਿਹਨਾਂ ਦੇ ਵੱਡੇ ਰਿਆਂ ਨੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਧਰਤੀ ਤੋਂ 1913 ਵਿਚ ਗਦਰ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਝੰਡੇ ਹੋਣ ਭਾਰਤ ਦੀ ਪੁਰਨ ਆਜਾਦੀ ਦਾ ਨਾਹਰਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਉਹ ਫਾਂਸੀਆਂ ਉੱਤੇ ਝੂਲ ਗਏ ਸਨ ਜਾਂ ਕਾਲੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਨਰਕ ਜੇਲ ਵਿਚ ਉਮਰਾਂ ਗਲ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸਨ।

ਕਾਲੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਜੇਲ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਵਿਨਾਇਕ ਦਮੋਦਰ ਸਾਵਰਕਰ ਵੀ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਸੀ ਅਤੇ ਜਿਹਡਾ ਆਪਣੇ ਸੈਲ ਵਿਚੋਂ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਮੁਆਫ਼ੀਨਾਮੇ ਲਿਖਦਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੇ ਆਜਾਦੀ ਸੰਗਰਾਮ ਵਿਚ ਮੋਹਰੀ ਭੂਮਿਕਾ ਦਾ ਇੱਕ ਸਬੰਧ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਸਰਕਾਰੀ ਰਿਪੋਰਟ ਮੁਤਾਬਕ 1910 ਤੋਂ 1920 ਤੱਕ ਇਸ ਜੇਲ ਵਿਚ ਬੰਦ 133 ਰਾਜਸੀ ਕੈਦੀਆਂ ਵਿਚੋਂ 81 ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਨ। ਇਹ ਉਹੀ ਲੋਕ ਹਨ ਜਿਹਨਾਂ ਨੇ 1920 ਵਿਚ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੂੰ ਮੁਕਤ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ ਲਹਿਰ ਦੌਰਾਨ 1922 ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਕਾ ਮੋਰਚਾ ਦੇ ਨਾਂ ਉੱਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਸ਼ਾਂਤਮੰਦੀ ਜੱਦੋ-ਜਹਿਦ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਹਨਾਂ ਹੀ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਬੱਬਰ ਅਕਾਲੀ ਜੱਥਾ ਬਣਾਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਜਿਸ ਦੇ 6 ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਲਾਹੌਰ ਜੇਲ ਵਿਚ ਫਾਂਸੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਸਹੀਦ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਉਸ ਵੇਲੇ ਇਹਨਾਂ ਸਹੀਦੀਆਂ ਉੱਤੇ ਗੁਲਾਮ ਕੌਮਾਂ ਦੇ ਦਰਦ ਨੂੰ ਬਿਆਨ ਦਾ ਬਹੁਤ ਹੀ ਭਾਵੁਕ ਲੇਖ ਲਿਖਿਆ ਸੀ।

ਇਹਨਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਦੇਸ਼-ਧਰੋਹੀ ਕਿਵੇਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ? ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਕੰਚਿਅਤਾਂ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਨਕਸਲੀ ਅਤੇ ਖਲਿਸਤਾਨੀ ਕਹਿ ਕੇ ਭੇਡਿਆ ਪਰ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਇਸ ਕੁਝ ਪ੍ਰਚਾਰ ਨੂੰ ਨਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਪਰ 26 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਉਸੇ ਲਾਲ ਕਿਲੇ ਉੱਤੇ ਖਾਲਸਾਈ ਨਿਸ਼ਾਨ ਝੁਲਾ ਕੇ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਹੱਥ ਵਿਚ ਖਦ ਹੀ ਕੁਡਕਾ ਫੜਾ ਦਿੱਤਾ ਜਿੱਥੇ 1783 ਵਿਚ ਜਨਰਲ ਬੱਘੇਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਖਾਲਸਾਈ ਨਿਸ਼ਾਨ ਝੁਲਾਇਆ ਸੀ। ਐਨ ਸੰਭਵ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕਾਰਨਾਮਾ ਕਿਸਾਨ ਅੰਦੋਲਨ ਵਿਰੋਧੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨੇ ਕਰਵਾਇਆ ਹੋਵੇ ਜਿਹਨਾਂ ਦਾ ਮਕਸਦ ਇਹ ਘਟਨਾ ਕਰਵਾ ਕੇ ਮੀਡੀਆ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਲਾਭਿਸਾਲ ਕਿਸਾਨ ਪਰੋਡ ਤੋਂ ਹਟਾਉਣਾ ਸੀ। ਸਮੇਤ ਸਿਰ ਇਸ ਘਟਨਾ

ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਪਰਦਾਫਾਸ਼ ਹੋਣ ਨਾਲ ਕਿਸਾਨ ਮੰਚ ਦੇ ਵੱਡਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਚ ਰਿਹਾ।

ਇਸ ਅੰਦੋਲਨ ਦੇ ਦੋ ਮੌਕੇ ਬੜੇ ਅਹਿਮ ਹਨ। ਅੰਦੋਲਨਕਾਰੀਆਂ ਦਾ ਦਿੱਲੀ ਦੀਆਂ ਬੁਰ੍ਹਾਂ ਉੱਤੇ ਧਰਨਾ ਲਾਉਣ ਦਾ ਕੋਈ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਕਿਸਾਨ ਜਬੰਦੀਆਂ ਨੇ ਨਵੰਬਰ 26-27 ਨੂੰ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਰਾਮ ਲੀਲਾ ਮੈਦਾਨ ਵਿਚ ਦੋ ਦਿਨਾਂ ਧਰਨਾ ਲਾਉਣ ਦਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਪਰ ਹਾਰਿਆਣਾ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਨਾਲ ਲਗਦੀਆਂ ਸਰਹੱਦਾਂ ਨੂੰ ਸੀਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਿਸ ਨੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਕੋਕਾਂ ਤੋਂ ਆਪਣੀਆਂ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਲਈ ਰਾਹ ਪੱਧਰਾ ਕੀਤਾ। ਪਹਿਲਾਂ ਜਬੰਦੀਆਂ ਦਾ ਇਹ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਸੀ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ

ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਦਲ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਇਹ ਅੰਦੋਲਨ ਹੁਣ ਮਹਿਸੂਸ ਕਿਸਾਨ ਅੰਦੋਲਨ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ ਸਗੋਂ ਅਜਿਹੀ ਲੋਕ ਲਹਿਰ ਬਣ ਗਈ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਲੋਕ ਪੱਖੀ ਤਾਕਤਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਵੇਲੇ ਵਿਸ਼ਾਲ ਮੰਚ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਾਉਣ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਵਿਰੋਧੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਬਿਲਕੁਲ ਹੀ ਸਾਹ-ਸਤਹੀਣ ਹੋਈਆਂ ਪਈਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਮੰਚ ਵੰਡਪਾਉ ਤਾਕਤਾਂ ਦੀ ਚੜਤ ਨੂੰ ਠੱਲਣ ਲਈ ਲੋਕ ਪੱਖੀ ਤਾਕਤਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਕਤੀ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰੇਗਾ। ਇਹ ਵਿਰੋਧੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਪੈਂਦੜੇ ਉੱਤੇ ਵੀ ਨਿਰਭਰ ਕਰੇਗਾ ਜਿਹੜੀਆਂ ਇਸ ਅੰਦੋਲਨ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਆਗੂਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਮਿਲਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਗੀਆਂ।

ਲੰਮੇ ਦਾ ਤੱਕ ਇਸ ਅੰਦੋਲਨ ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਦੀ ਬਸਤੀਵਾਦੀ ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਵਿਚ

ਲਈ ਲਿਖ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਕਿਸਾਨਾਂ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਉਸ ਵੇਲੇ ਹੋਰ ਤਿੰਖਾ ਹੋ ਗਿਆ ਜਦੋਂ 17 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ ਲੋਕ ਸਭਾ ਵਿਚ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰੇ ਦੇ ਪਾਸ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੇ ਹਰਸਿਮਰਤ ਕੌਰ

ਬਦਲ ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਅਸਤੀਫ਼ਾ ਦਿਵਾ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਭਾਜਪਾ ਨਾਲੋਂ 25 ਸਾਲ ਪੁਰਾਣਾ ਗਠਨੋਤ ਤੋਤ ਲਿਆ ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਕਾਲੀ ਆਗੂ ਨਹੁੰ-ਮਾਸ ਦਾ ਰਿਸਤਾ ਕਿਹਾ ਕਰਦੇ ਸਨ।

ਮੁਲਕ ਨੂੰ ਅੰਨ ਵਿਚ ਸਵੈ-ਨਿਰਭਰ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਹੋਂਦ ਲਈ ਹੀ ਖਤਰਾ ਹਨ। ਅਜਕੋ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਇਹ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰੀ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਅੰਦੋਲਨ ਵਿਚ ਅੰਰੋਤਾਂ ਦੀ ਐਨੀ ਵੱਡੀ ਸਮੂਲੀਅਤ ਹੋਈ ਹੋਵੇ। ਹੁਣ ਇਹ ਅੰਦੋਲਨ ਪੂਰੇ ਮੁਲਕ ਵਿਚ ਫੈਲ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਬਹੁਤ ਸਾਧਾਰਨ ਵੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪੇਚੀਦਾ ਵੀ। ਇਹ ਅੰਦੋਲਨ ਇਹ ਤੋਂ ਕਰੇਗਾ ਕਿ ਮੁਲਕ ਨੂੰ ਕਿਹੜੇ ਵਿਕਾਸ ਮਾਡਲ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਥੁੱਲੀ ਮੰਡੀ ਦਾ ਮਾਡਲ ਲੋਕ ਵਿਰੋਧੀ ਸਾਬਤ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਡਲ ਨੇ ਬਿਨਾਂ ਆਪਣੀ ਪ੍ਰੀਜ਼ਿਕਾਰੀ ਤੋਂ ਸਿਰਫ਼ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਪੈਸੇ ਸਹਾਰੇ ਪਲਣ ਵਾਲੇ ਕਰਨੀ ਪ੍ਰੀਜ਼ੀਵਾਦ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਹੁਕਮਰਾਨ ਧਿਰ ਨੂੰ ਧੂਰ ਅੰਦਰ ਤੱਕ ਭ੍ਰਿਸਟ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਕੋਈ ਫੁਰਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਸੂਬੇ ਜਾਂ ਕੇਂਦਰ ਵਿਚ ਕਿਸ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਹੈ।

ਕਿਸਾਨ ਅਸਲ ਵਿਚ ਆਪਣਾ ਮਾਣ ਅਤੇ ਸਤਿਕਾਰ ਬਹਾਲ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਜੱਦੋ-ਜਹਿਦ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਉਹ ਲੋਕ ਹਨ ਜੋ ਸਾਰੇ ਮੁਲਕ ਨੂੰ ਖੁਆਉਂਦੇ ਹਨ ਪਰ ਇਹਨਾਂ ਨਾਲ ਮੁੱਦ ਤੋਂ ਹੀ ਸਰਕਾਰੀ ਨੀਤੀਆਂ ਵਿਚ ਵਿਤਕਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਹਰ ਰਾਜਸੀ ਪਾਰਟੀ ਸੱਤਾ ਵਿਚ ਆਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹਨਾਂ ਨਾਲ ਧੋਖਾ ਕਰਦੀ ਹੀ ਹੈ। ਹੁਣ ਇਹ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਤਿੰਨੇ ਕਾਨੂੰਨ ਕਿਸਾਨਾਂ ਅਤੇ ਇਸ ਕਿੱਤੇ ਨਾਲ ਸਿੱਧੇ-ਅਸਿੱਧੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਹੋਂਦ ਲਈ ਖਤਰਾ ਹਨ।

ਕਰੋਨਾ ਦਾ ਟਾਕਰਾ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਵੈਕਸੀਨ

ਕੋਵਿਡ-19 ਮਹਾਂਮਾਰੀ ਹੁਣ ਤੱਕ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਵਿਚ 9.10 ਕਰੋੜ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਅਪਣੀ ਲਪੇਟ ਵਿਚ ਲੈ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਮੁਕਾਦ ਵਾਇਰਸ ਦੀ ਲਾਗ ਕਾਰਨ ਮਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 20 ਲੱਖ ਤੱਕ ਪੱਜ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਹੁਣ ਇਹ ਗੱਲ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਪੱਧਰ ਤੇ ਤਸਲੀਮ ਕਰ ਲਈ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਮਹਾਂਮਾਰੀ ਨਾਲ ਨਾ ਸਿਰਫ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ, ਸਿਆਹ੍ਯ ਤੇ ਸਮਝਦਾਰੀ ਨਾਲ ਸਿੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸਗੋਂ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਹੋਰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿਚ ਵੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਿਛਲੀ ਵਾਰ ਇਨਸਾਨ ਨੂੰ ਜਿਸ ਆਲਮੀ ਮਹਾਂਮਾਰੀ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਸੀ, ਉਹ ਕਰੀਬ ਇਕ ਸਦੀ ਪਹਿਲਾਂ ਆਈ ਸੀ ਤੇ ਇਸ 'ਨਿਊਮੇਨਿਕ' ਮਹਾਂਮਾਰੀ ਕਾਰਨ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਵਿਚ ਅੰਦਾਜ਼ਨ ਪੰਜ ਤੋਂ ਦਸ ਕਰੋੜ ਇਨਸਾਨੀ ਜਾਨਾਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। ਉਸ ਮਹਾਂਮਾਰੀ ਨੇ ਸੰਸਾਰ ਉਤੇ ਉਦੋਂ ਹੱਲਾ ਬੋਲਿਆ ਜਾਂਦੇ 1918 ਵਿਚ ਪਹਿਲੀ ਸੰਸਾਰ ਜੰਗ ਸੱਕਣ ਹੀ ਵਾਲੀ ਸੀ। ਇਸ ਭਿਆਨਕ ਫਲ ਦੇ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਫੈਲਣ ਦੇ ਸਿਟੇ ਵਜੋਂ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਹੀ 1.70 ਤੋਂ 1.80 ਕਰੋੜ ਦੇ ਕਰੀਬ ਲੋਕ ਮਾਰੇ ਗਏ ਸਨ। ਇਸ ਵਾਰ ਅਪਰੈਲ 2020 ਤੋਂ ਹੀ ਕੋਵਿਡ-19 ਮਹਾਂਮਾਰੀ ਵੱਲੋਂ ਦਰਪੇਸ਼ ਚੁੱਣੌਤੀਆਂ ਦਾ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ ਤੇ ਅਤੇ ਮਿਲ ਕੇ ਟਾਕਰਾ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਇਸ ਗੱਲ ਤੇ ਵੀ ਵਿਆਪਕ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਹੈ ਕਿ ਕੋਵਿਡ-19 ਵਾਇਰਸ ਚੀਨ ਦੇ ਵੂਹਾਨ ਸੂਬੇ ਦੇ ਮੱਛੀ ਬਾਜ਼ਾਰ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਸੀ।

ਬੇਤੀ ਨੇ ਮਹੀਨੇ ਇਸ ਮਾਰੂ ਵਾਇਰਸ ਵੱਲੋਂ ਖੜੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਵੰਗਾਰਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਫੈਲਾਉਣ ਤੇ ਇਸ ਖਿਲਾਫ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਲਾਮਬੰਦੀ ਦੀਆਂ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਭਰਪੂਰ ਸਨ, ਜਿਸ ਤਹਿਤ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਵਾਰ ਵਾਰ ਹੱਥ ਧੋਣ ਅਤੇ ਮਾਸਕ ਪਹਿਨਣ ਵਰਗੇ ਨਿਜੀ ਢੰਗ-ਤਰੀਕੇ ਅਧਾਉਣ ਲਈ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਗਿਆ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਲੱਖਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਕੋਵਿਡ-19 ਟੈਸਟ ਕਰਨ ਦਾ ਤਰੀਕਾ ਅਪਣਾਇਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਕਿ ਵਾਇਰਸ ਦੀ ਲਾਗ ਦਾ ਸਿਕਾਰ ਹੋਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਨਾਲ ਦੀ ਨਾਲ ਪਤਾ ਲੱਗ ਸਕੇ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਮਹਾਂਮਾਰੀ ਦੇ ਟਾਕਰੇ ਲਈ ਵੈਕਸੀਨਾਂ ਦੀ ਲਗਾਤਾਰ ਵਧ ਰਹੀ ਪੈਦਾਵਾਰ ਤੋਂ ਭਰੋਸਾ ਬੱਝਿਆ ਹੈ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਇਸ ਸਾਰੇ ਘਟਨਾਂ ਚੱਕਰ ਨੇ ਸੰਸਾਰ ਨੂੰ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੱਜੇਤ ਕੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ ਪਰ ਹੁਣ ਇਸ ਦੀਆਂ ਵਧੀਆ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਬਣੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਕਰੋਨਾ ਵਾਇਰਸ ਦੇ ਖਤਰੇ ਨੂੰ ਕਾਬੂ ਪਾਉਣ ਪਿੱਛੋਂ ਅਖੀਰ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਹੈ। ਇਸ ਸਭ ਕਾਸੇ ਦੌਰਾਨ ਇਹ ਤੱਥ ਵੀ ਦੁਖਦਾਈ ਢੰਗ ਨਾਲ ਤਸਲੀਮ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਪੀਰ ਤੇ ਵਿਕਸਤ ਮੁਲਕਾਂ ਨੇ ਇਸ ਮਹਾਂਮਾਰੀ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਚੁੱਣੌਤੀਆਂ ਦੇ ਟਾਕਰੇ ਵਾਸਤੇ ਵਿਕਾਸਸ਼ੀਲ ਮੁਲਕਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਨ ਲਈ ਕੁਝ ਖਾਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਕੋਵਿਡ-19 ਮਹਾਂਮਾਰੀ ਇਸ ਵੇਲੇ ਅਜਿਹੇ ਪੱਧਰ ਤੇ ਹੈ, ਜਿਥੇ ਇਸ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਕੁਝ ਬਹੁਤ ਹੀ ਵਿਕਸਤ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿਚ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਮਹਾਂਮਾਰੀ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਮਾਰ ਅਮਰੀਕਾ ਨੂੰ ਪਈ, ਜਿਥੇ ਇਸ ਕਾਰਨ 2.30 ਕਰੋੜ ਤੋਂ ਵੱਧ ਲੋਕ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਏ ਅਤੇ 3.60 ਲੱਖ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮੌਜ਼ਾਂ ਹੋਈਆਂ। ਯੂਰਪੀਅਨ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਬਹੁਤ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ ਤੇ ਜਾਨੀ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਜਪਾਨ, ਚੀਨ ਅਤੇ ਕੋਵਿਡ-19 ਦੀ ਨਾਕਾਮ ਰਹੇ ਹਨ। ਰਾਜ ਸਭ ਵਿੱਚ ਅੱਜ ਰਾਸਟਰਪਤੀ ਦੇ ਭਾਸਨ 'ਤੇ ਧੰਨਵਾਦ ਮਤੇ ਦੌਰਾਨ ਹੋਈ ਬਹਿਸ ਦੌਰਾਨ ਉਹਨਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਖੇਤੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਸਿਰਫ ਇਕ ਸਬੰਧ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿਲਾਫ ਭੜਕਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਉਹਨਾਂ ਦਿੱਤੇ ਖੇਤੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਵਕਾਲਤ ਕਰਦੀਆਂ ਕੇਂਦਰੀ ਖੇਤੀ ਮੰਤਰੀ ਨਹੋਂਦਰ ਸਿੱਖ ਤੋਮਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖਦਿਆਂ ਇਹਨਾਂ 'ਚ ਸੋਧ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨਾਂ 'ਚ ਕੋਈ ਖਾਮੀ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅੰਦੋਲਨ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਕਿਸਾਨ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਜਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਹਮਦਰਦੀ ਅੱਜ ਤੱਕ ਇਹਨਾਂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿਚ ਇਕ ਵੀ ਖਾਮੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ, ਭਾਜਪਾ ਖਨ ਸੇ ਖੇਤੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ।' ਉਹਨਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਨੇ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਆਲੋਚਨਾ ਕਰਦੀਆਂ ਤਿੰਨੋਂ ਖੇਤੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ 'ਕਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨ' ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। 'ਮੈਂ ਦੋ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਕਿਸਾਨ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਤੋਂ ਪੁੱਛਦਾ ਆ ਰਿਹਾ ਹਾਂ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨਾਂ 'ਚ ਕਾਲਾ ਕੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਉਸ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਪਰ ਮੈਨੂੰ ਕੋਈ ਵੀ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ। ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ 'ਚ ਵੀ ਕਿਸੇ ਨੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਉਹਨਾਂ ਮੱਦਦਾਂ ਦਾ ਜ਼ੈਕਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸਾਨ ਵਿਰੋਧੀ ਹਨ।' ਸੈਰੀ ਤੋਮਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਭਲਾਈ ਅਤੇ ਐਮਐਸਪੀ ਆਧਾਰਿਤ ਫਲਸਲਾਂ ਦੀ ਖਰੀਦ ਵਾਲੀ ਮੰਡੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਪ੍ਰਤੀ ਵਚਨਬੱਧ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਮੰਡੀਆਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਆਪਣੀ ਫਲਸਲ ਵੇਚਣ ਦੀ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਦਿੱਤੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ 'ਤੇ ਸਬੰਧ ਸਰਕਾਰਾਂ ਵਾਂਗ ਕੋਈ ਟੈਕਸ ਨਹੀਂ ਲੱਗੇਗਾ। ਖੇਤੀ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਤੋਂ ਪੁੱਛਿਆ, 'ਅੰਦੋਲਨ ਸ਼ੁਬਦ ਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਤੋਂ ਪੁੱਛਿਆ,

ਵੀਅਤਨਾਮ ਵਰਗੇ ਮੁਲਕਾਂ ਨੇ ਇਸ ਚੁੱਣੌਤੀ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕਾਮਯਾਬੀ ਨਾਲ ਟਾਕਰਾ ਕੀਤਾ। ਨਵਾਂ ਸਾਲ ਇਸ ਪੱਖੋਂ ਰਾਹਤ ਤੇ ਨਵੀਆਂ ਉਮੀਦਾਂ ਲੈ ਕੇ ਆਇਆ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਇਕ ਪਾਸੇ ਜਿਥੇ ਕੋਵਿਡ-19 ਤੋਂ ਠੀਕ ਹੋਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਦਰ ਵਧ ਰਹੀ ਹੈ ਉਤੇ ਨਵੇਂ ਕੇਸ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਣ ਦੀ ਦਰ ਘਟ ਰਹੀ ਹੈ। ਹੁਣ ਸਾਨੂੰ ਉਮੀਦ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਭਰੋਸਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਰੁਝਾਨ ਖਾਸਕਰ ਏਸ਼ੀਆ ਵਿਚ ਜਾਰੀ ਰਹੇਗਾ।

ਹੀ ਵੱਖਰੀਆਂ ਹੋਣਗੀਆਂ ਜਿਸ ਦਾ ਕਾਰਨ ਹਨ ਮਹਾਂਮਾਰੀ ਦੇ ਸਿਖਰਲੇ ਦੌਰਾਨ ਅਪਣਾਏ ਗਏ ਨਵੇਂ ਢੰਗ-ਤਰੀਕੇ।

ਆਲਮੀ ਪੱਧਰ ਤੇ ਇਸ ਮਹਾਂਮਾਰੀ

ਦਾ ਟਾਕਰਾ ਤੇ ਇਲਾਜ ਕੇਂਦਰੀ ਮੁੱਦਾ ਬਣੇ ਰਹਿਣ ਦੌਰਾਨ, ਇਸ ਪੱਖੋਂ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਦਾ ਧਿਆਨ ਭਾਰਤ ਵੱਲ ਲੱਗਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਅਮੀਰ ਸਰਦਾ-ਪੁੱਜਦਾ ਪੱਛਮੀ ਸੰਸਾਰ ਖਾਸਕਰ ਅਮਰੀਕਾ ਤੇ ਯੂਰਪੀਅਨ ਮੁਲਕਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਮੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਹੀ ਮਸਲਿਆਂ ਵੱਲ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਇਸ ਮੁੱਲਕ ਵਿਕਾਸਸ਼ੀਲ ਮੁਲਕਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਨ ਦਾ ਬਹੁਤਾ ਇਤਾਦਾ ਜਾਂ ਚਾਹਤ ਦਿਖਾਈ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ, ਜਦੋਕਿ ਵਿਕਾਸਸ਼ੀਲ ਮੁਲਕਾਂ ਲਈ ਆਪਣੀ ਜਨਤਾ ਵਾਸਤੇ ਅਮਰੀਕੀ ਤੇ ਯੂਰਪੀਅਨ ਵੈਕਸੀਨ ਖੜੀਦੇ ਸੱਖੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ। ਇਸ ਸੂਰਤ ਵਿਚ ਵਿਕਾਸਸ਼ੀਲ ਮੁਲਕਾਂ ਲਈ ਭਾਰਤ ਹੀ ਅਖਿਆ ਮੁਲਕ ਹੈ ਜਿਸ ਵੱਲ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਆਪਣੀਆਂ ਵੈਕਸੀਨ ਦੀਆਂ ਛੌਰੀ ਲੋੜਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰਨ ਲਈ ਧਿਆਨ ਜਾਂ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵੈਕਸੀਨ ਉਤਪਾਦਨ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਮੁਲਕ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਨੇ ਖੁਦ ਵੀ ਪਹਿਲੇ ਗੇਂਡ ਵਿਚ ਜ਼ਲਾਈ ਤੱਕ ਆਪਣੀ 30 ਕਰੋੜ ਆਬਾਦੀ ਨੂੰ ਐਸਟਰਾ-ਜੋਨੇਕਾ ਤੇ ਭਾਰਤ ਬਾਇਓਟੈਕ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼ ਦੇ ਇਹ ਵੈਕਸੀਨ ਦੇਣ ਦਾ ਟੀਚਾ ਮਿਥਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਜਿਥੇ ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼, ਸਾਉਦੀ ਅਰਬ ਅਤੇ ਮੌਰਕੇ ਨੂੰ ਵੈਕਸੀਨ ਦੀ ਬਚਾਵ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਤੈਆ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ, ਉਤੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਗੁਆਂਚੀ ਸਾਰਕ ਮੁਲਕਾਂ ਜਿਵੇਂ ਮਾਲਦੀਵ, ਸ੍ਰੀਲੰਕਾ, ਮਿਆਂਮਾਰ, ਭੁਟਾਨ ਤੇ ਨੇਪਾਲ ਨਾਲ ਵੀ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ ਤੇ ਵੈਕਸੀਨ ਸਪਲਾਈ ਦੇ ਵਾਅਦੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਹ ਸੱਚੁੱਚ ਭਾਰਤ ਦੇ ਗੁਆਂਚੀ ਸਾਰਕ ਲਈ ਆਪਣੇ ਬਿਲਕੁਲ ਕਰੀਬੀ ਗੁਆਂਦੀਆਂ ਨਾਲ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਸਦਭਾਵਨਾ ਕਾਇਮ ਕਰਨ ਦਾ ਵਧੀਆ ਮੌਕਾ ਹੈ। ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਧੀਆ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਅਮਲ ਵਿਚ ਲਿਆਂਦੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਤਾਂ ਵਿਖੀ ਸਫ਼ਰ 22 'ਤੇ

</div

ਠੇਕਾ ਭਰਤੀ ਬਕਾਮ ਮੈਂਕੇ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ

ਹਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਾਗੀ

ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚਾ ਸਮੁੱਹ ਸਰਕਾਰੀ ਵਿਭਾਗ
ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਸਰਕਾਰੀ ਵਿਭਾਗਾਂ ਵਿਚ ਸਖ਼ਤ
ਪਰੀਖਿਆਵਾਂ ਪਾਸ ਕਰ ਕੇ ਨਿਯੁਕਤ ਸਿੱਖਿਅਤ ਤੇ
ਉਜ਼ਰਬੇਕਾਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਤੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਲੋਕ
ਭਲਾਈ ਕਾਰਜਾਂ, ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਕੰਮਕਾਰਾਂ, ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਵਸਥਾ,
ਸਮਾਜਿਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਆਦਿ ਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਤੱਕ ਅਸਲ ਰੂਪ ਵਿਚ
ਪਹੁੰਚਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਕੰਮ ਦੇ ਇਵਜ਼ ਵਜੋਂ ਸਰਕਾਰ
ਇਹਨਾਂ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਤੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਹਰ ਮਹੀਨੇ
ਬੱਝਵੀਂ ਤਨਖਾਹ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਪਰ ਅੱਜ ਤਨਖਾਹੀ ਇਹ ਹੈ ਕਿ
ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਐਨਾ ਅਹਿਮ ਹਿੱਸਾ ਅਤੇ ਵਜੂਦ ਹੋਣ ਦੇ
ਬਾਵਜੂਦ ਸਰਕਾਰੀ ਵਿਭਾਗਾਂ ਦੇ ਇਹਨਾਂ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਤੇ
ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਮੌਕੇ ਦੀ ਹਰ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ
ਤਾਨਾਸ਼ਾਹੀ ਰਵੱਣੀਆ ਅਪਣਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤੇ ਇਹਨਾਂ
ਦਾ ਸੋਸਣ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਹੁਣ ਹਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਕ ਤਾਂ ਸਰਕਾਰ ਇਹਨਾਂ ਸਰਕਾਰੀ ਅਦਾਨਿਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਹੱਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਦੇਣ ਲਈ ਤੁਰੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਦੂਜਾ, ਬਾਕੀ ਰਹਿੰਦੇ ਵਿਭਾਗਾਂ ਵਿਚ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਅਜਿਹਾ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਸਾਡੀ ਨੌਜਵਾਨ ਪੀਤੀ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਤੇ ਸਮਰੱਥਾ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਖੋਰਾ ਲੱਗ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਨੀਤੀਆਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਅੱਗੇ ਵੀ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਭਰਿਆ ਇਹ ਵਰਤਾਰਾ ਲਗਾਤਾਰ ਜਾਰੀ ਰਹੇਗਾ। ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਨਿਕੰਮੀਆਂ ਅਤੇ ਬੇਅਰਥ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਨਾਲ ਹੁਣ ਹਰ ਇਕ ਸਰਕਾਰੀ ਵਿਭਾਗ ਵਿਚ ਦੋ ਕੇਡਰ ਬਣ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਇਕ ਰੈਂਗੂਲਰ ਕਰਮਜ਼ਾਰੀ ਅਤੇ ਇਕ ਠੋਕਾ ਕਰਮਜ਼ਾਰੀ (ਕੱਚੇ ਮਲਜ਼ਮ)।

ਜੇ ਠੇਕੇ ਉੱਤੇ ਭਰਤੀ ਇਹਨਾਂ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀ ਵਿਦਿਆਕ ਯੋਗਤਾ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਹਰ ਕੋਈ ਗਰੈਜੂਏਟ, ਬਹੁਤੇ ਪੇਸਟ-ਗਰੈਜੂਏਟ, ਸਗੋਂ ਉਹ ਕਰਮਚਾਰੀ ਵੀ ਮਿਲ ਜਾਣਗੇ ਜਿਹਨਾਂ ਪੀਐਚਡੀ ਵੀ ਹਾਮਿਲ ਕੀਤੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਪਰ ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਤਨਖਾਹ ਸੱਤ ਹਜ਼ਾਰ, ਦਸ ਹਜ਼ਾਰ, ਬਾਰਾਂ ਹਜ਼ਾਰ ਜਾਂ ਪੰਦਰਾਂ ਹਜ਼ਾਰ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਹਨਾਂ ਤੋਂ ਕੰਮ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕੋਹਲ੍ਹ ਦਾ ਬਲਦ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਨੌਜਵਾਨੀ ਦਾ ਸਰੋਆਮ ਸੋਸ਼ਣ ਅਤੇ ਲੁਟ ਹੈ। ਠੇਕਾ ਭਰਤੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਤਰਕ ਸੀ ਕਿ ਇਕ ਰੈਗੂਲਰ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੀ ਤਨਖਾਹ ਵਿਚ ਤਿੰਨ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਠੇਕੇ ਤੇ ਭਰਤੀ ਕਰ ਕੇ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਕੰਮਕਾਜ਼ ਵਿਚ ਤੱਜ਼ੀ ਲਿਆਂਦੀ ਜਾਵੇਗੀ ਪਰ ਹੋਇਆ ਇਸ ਦੇ ਉਲਟਾ ਵਿਭਾਗਾਂ ਵਿਚ ਪੂਰੀ ਤਨਖਾਹ ਲੈਣ ਵਾਲਿਆਂ

ਖੇਤੀ ਕਾਨੂੰਨੀ

ਭਾਰਤੀ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਦੇ ਦੋ ਭਾਗ ਹਨ- ਲੋਕ ਸਭਾ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਭਾ। ਸਾਡੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਮੁਤਾਬਿਕ ਬਿਲ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲੋਕ ਸਭਾ ਵਿਚ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਇਹ ਬਿਲ ਰਾਜ ਸਭਾ ਵਿਚ ਵੀ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦੋਹਾਂ ਸਦਨਾਂ ਵਿਚ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਬਿਲ ਪਾਸ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਦੱਸਤਖਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਗਜ਼ਟ ਵਿਚ ਅਧਿਕਾਰਿਤ ਕਰ ਕੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਲ ਵਿਚ ਲਾਗੂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਦਨਾਂ ਵਿਚ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸੋਚ ਸਮਝ ਕੇ, ਮੁਲਕ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਵਿਚਾਰ ਕੇ ਇਹ ਬਿਲ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਭਲਾਈ ਲਈ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਇਹ ਬਿਲ ਸਾਰੇ ਹਾਜ਼ਰ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਿਆਂ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਜੋ ਇਹ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਹਿਤ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹਨ ਤਾਂ ਇਹ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਦਨਾਂ ਵਿਚ ਬੈਠਾ ਹਰ ਮੈਂਬਰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ ਬਿਲ ਉਤੇ ਬੋਲਣ, ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨ ਤੇ ਆਪਣੀ ਜ਼ਮੀਰ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਸੁਣ ਕੇ ਵੋਟ ਪਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣਾ ਦਿਮਾਗ, ਲਿਆਕਤ, ਸਿਆਣਪ, ਜ਼ਮੀਰ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਸੁਣ ਕੇ ਬਿਲ ਉਤੇ ਵਿਚਾਰ ਹੋਣ ਵਕਤ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਵੋਟ ਵੀ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਪਾਈ ਸੀ। ਜੇ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਲੋਕ ਇਹ ਆਖਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੈ ਬਲਕਿ ਲੋਕਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਲੋਕ ਸਤਕਾਂ ਉਤੇ ਆ ਕੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਇਸ ਲਈ ਕੋਈ ਇਕ ਆਦਮੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਦੋਹਾਂ ਸਦਨਾਂ ਵਿਚ ਬੈਠੇ ਸਾਰੇ ਦੇ ਸਾਰੇ ਮੈਂਬਰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹਨ। ਸਾਰੇ ਮੈਂਬਰ ਲੋਕਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹਨ। ਲੋਕ ਸਭਾ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਭਾ ਇਕ ਹੀ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਦੇ ਦੋ ਹਿੱਸੇ ਹਨ ਅਤੇ ਜੋ ਦੋਹਾਂ ਪਾਸੋਂ ਕੋਈ ਗਲਤੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਦੋਹਾਂ ਸਦਨਾਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਲੋਕਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਬਣਦੇ ਹਨ। ਹੁਣ ਜੇ ਇਹਨਾਂ ਖੇਤੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿਰੁਧ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਅੰਦੋਲਨ ਖਤੁਅ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਤਾਂ ਦੋਹਾਂ ਸਦਨਾਂ ਦੇ ਸਾਰੇ ਮੈਂਬਰ ਲੋਕਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਕੇ ਦੱਸਣ ਕਿ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਠੀਕ ਹਨ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਹਿਤ ਵਿਚ ਹਨ। ਜੇ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਲੱਗਿਆ ਕੋਈ ਗਲਤੀ ਹੋ

ਅਤੇ ਠੋਕੇ ਤੇ ਭਰਤੀ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਵਿਚ ਤਣਾ ਵਧ ਗਿਆ, ਤੇ ਫਿਰ ਸਾਰੇ ਕੰਮ ਦਾ ਬੋਝ ਇਹਨਾਂ ਠੋਕਾ ਭਰਤੀ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਉਤੇ ਪਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਠੋਕੇ ਤੇ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੀਆਂ ਸੇਜ਼ਵਾਂ ਕਿਉਂਕਿ ਜਿਦੋਂ ਕਿਵੇਂ ਇਕਦਮ ਖਤਮ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ, ਇਸ ਲਈ ਤਕਰੀਬਨ ਹਰ ਕੋਈ ਇਹਨਾਂ ਠੋਕਾ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਗੁਲਾਮ ਵਜੋਂ ਹੀ ਦੇਖਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਤਸਦੀਕ ਹਰ ਉਹ ਰੈਗੂਲਰ ਕਰਮਚਾਰੀ ਕਰੇਗਾ ਜੋ ਠੋਕੇ ਤੇ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਨੌਜਵਾਨ ਦੇ ਸੋਸਣ ਨੂੰ ਦਿੱਲੋਂ ਮਹਿਸਸ ਤੇ ਹਮ-

ਨੇ ਵੀ ਕਈ ਵਾਰ 'ਬਰਾਬਰ ਕੰਮ ਤੇ ਬਰਾਬਰ ਤਨਖਾਹ' ਸੰਘੀ ਆਪਣੇ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਜੋ ਬਹੁਤ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਸਿਆਸਤ ਦੀ ਭੇਟ ਚਤ ਗਏ। ਇਸ ਦੀ ਮੁੱਖ ਦੋਸ਼ੀ ਵੱਡੀ ਕੇਵਲ ਤੇ ਕੇਵਲ ਸਰਕਾਰ ਹੈ।

ਜੇ ਕਿਸੇ ਵਿਭਾਗ ਦੀ ਉਦਾਹਰਨ ਦੇਣੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਸਭ ਤੋਂ ਅਧਿਮ ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿਭਾਗ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਵੈਸੇ ਵੀ ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਸਾਡੇ ਤੋਂ ਸਾਡੇ ਸਮਾਜ ਦਾ ਸਰਮਾਇਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਅੱਜ ਦੇ ਸਮੇਂ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਠੇਕਾ ਭਰਤੀ ਸਿਹਤ ਵਿਭਾਗ (ਪੰਜਾਬ) ਵਿਚ

ਦਰਦੀ ਦਾ ਵਤੀਰਾ ਰੱਖਦਾ ਹੋਵੇ। ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਠੇਕਾ ਭਰਤੀ ਨੀਤੀ ਨਾਲ ਕੰਮ ਵਿਚ ਤੇਜ਼ੀ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਆਈ ਸਗੋਂ ਇਕ ਠਹਿਰਾਓ ਜ਼ਰੂਰ ਆ ਗਿਆ ਜਿਸ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਕਰਨ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਯੜਾ ਧੜ ਠੇਕੇ ਤੇ ਭਰਤੀ ਕਰ ਸਾਰੇ ਸਰਕਾਰੀ ਵਿਭਾਗ ਭਰ ਦਿੱਤੇ।

ਇਥੋਂ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੋਸ਼ੀ ਸਰਕਾਰ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ
ਡੰਗ ਟਪਾਊਣ ਲਈ ਅਜਿਹਾ ਮਾਹੌਲ ਸਿਰਜਿਆ ਹੈ। ਕਈ
ਵਾਰ ਇਹਨਾਂ ਠੇਕਾ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੇ ਹੱਕ ਦੀ
ਆਵਾਜ਼ ਨੂੰ ਬੁਲੰਦ ਕਰਦਿਆਂ ਵੱਡੇ ਵੱਡੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ
ਜਿਹਨਾਂ ਨੂੰ ਮੌਕੇ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿਵੇਂ ਤੌਰ ਮਰੋੜ
ਤੇ ਝੰਜੜ ਕੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ। ਫਲਸਰੂਪ ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਆਵਾਜ਼
ਨੂੰ ਦੱਬਿਆ, ਲਤਾਤਿਆ ਅਤੇ ਕਚਲਿਆ ਗਿਆ। ਅਦਾਲਤਾਂ

है। इस विभाग विच पिंड पॅयर तें लै के राज पॅयर डंक निरोल ठेके उत्ते ब्राह्मण विभाग डंक खड़ा कर दिंता गिआ है जो कौमी मिहउ मिसन दे नाम नाल इस विभाग अपीन अपहा क्म रैगुलर विभाग नालै वृप्त कर रिहा है। इसे तरां मिंखिआ विभाग विच दी सरव मिंखिआ अभिआन उरिहिड निरोल ठेका आपारित विभाग क्म कर रिहा है।

ਪਿੱਛੇ ਜਿਹੇ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਹਨਾਂ ਠੇਕ ਆਧਾਰਿਤ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਦਿਲ ਨਾਲ ਸਣੀ ਅਤੇ ਇਹ ਰਿਆਇਤ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਹੁਣ ਜੋ ਵੀ ਰੈਗੁਲਰ ਪੱਸਟ ਨਿਕਲੇਗੀ, ਉਸ ਵਿਚ ਇਹਨਾਂ ਠੇਕਾ ਆਧਾਰਿਤ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਅਪਲਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਪਹਿਲ ਦੇ

ਆਧਾਰ ਤੇ ਉਸਤ ਵਿਚ ਛੋਟ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਹੁਣ ਇਸ ਤੋਂ ਕੁਝਜਾ ਮਜ਼ਾਕ ਹੋਰ ਕੀ ਹੋਵੇਗਾ ਜਦ ਇਕ ਨੌਜਵਾਨ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀ ਲੈਣ ਵੇਲੇ ਠੋਕੇ ਤੇ ਭਰਤੀ ਕਰ ਕੇ ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਬੁਖ ਕੰਮ ਲਿਆ, ਤੇ ਜਦੋਂ ਪੱਕਾ ਕਰਨ ਦੀ ਵਾਤੀ ਆਈ ਤਾਂ ਆਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਨਵੇਂ ਸਿਰੇ ਤੋਂ ਨੌਕਰੀ ਲੱਭੋ। ਹੁਣ ਠੋਕੇ ਦੀ ਨੌਕਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਦੌਰ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਪੱਕੀ ਨੌਕਰੀ ਲੱਭਣ ਦੇ ਦੌਰ ਤੱਕ ਨੌਜਵਾਨ ਦਾ ਕੀ ਕੁਝ ਗੁਆਚ ਗਿਆ, ਇਹ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੀ ਨਹੀਂ।

ਯুনীવ্রিমিটী পত্রসিদ্ধি অসী পহিলি বার
 আপণী পত্রাণী দে খেতু বিচ 'নেসনল বৰ্জেন্স বীবৰ
 ঐড্বাৰড' সিংহিআ সে ইম খেতু বিচ নেসনল পঁয়ৰ
 তে সাড়ী যুনীব্রিমিটী দী পহিলি প্ৰাপ্তি সী অডে ইম
 প্ৰাপ্তি সদকা মেনু মেৰি হী ভাল তে ইক সৱকাৰী
 বিভাগ বিচ ঠেকে দী নেকৰী কৰন দা মেঁকা প্ৰাপ্ত
 হোইআ। মেৰি ইম ঠেকা আণ্যারিত নেকৰী দী
 মহীনাদ্বাৰ তনখাহ মহিজ তেরোঁ জ্ঞার রুপষে সী। উস
 দেৱান মেঁ আপণী ঔম ফিল দী পত্রাণী কৰ রিহা সী
 পৰ ঘৰ দে হালাত নু দেখিদিআ মেঁ পত্রাণী ছঁড় কে
 নেকৰী কৰন দা হৈসলা কীভা। জদ হী অসী ঠেকা
 ভৱতি বালিআন নে ইকঠে হো কে আপণে হেক দী আবাজ
 বুল্দি কীভা তাঁ সানু সৱকাৰাৰ ঵েলে ফোকে বাঅদে,
 লাঠীচাৰজ তে জল তেপাঁ দী সেঁগাত মিলী। ইহনাঁ ডাঙাঁ
 সেটীআন তে জল তেপাঁ দীআঁ বুদ্ধাঞ্জ নে সাড়া সিৱ নহীন
 দেখিআ, লতাৰ নহীন দেখিআ তে না হী কুড়ীআঁ মুঁড়িআঁ
 দা কোষী ফুৰক কীভা সৱো ইহনাঁ ডাঙাঁ সেটীআঁ তে
 পাণী দীআঁ বুদ্ধাঞ্জ নে আপণীআঁ সৱকাৰাৰ দা হুকম
 দিলো-সান নাল মুন্তিআ।

ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਦੋਂ ਇਹਨਾਂ ਸਿਆਸਤਦਾਨਾਂ ਅਤੇ
ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸੋਝੀ ਆਵੇਗੀ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਨਿਤੀਆਂ
ਸਮਾਜ ਲਈ ਬਦਨਿਤੀਆਂ ਅਤੇ ਸਰਾਪ ਬਣ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ।
ਸਮਾਜ ਦਾ ਹਰ ਵਰਗ ਇਹਨਾਂ ਆਪਣੇ ਐਸੇ—ਆਰਾਮ ਲਈ
ਭੰਬ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਨਾਲਾਇਕੀ ਬਸ ਕਤਲ ਕਰ
ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਕਤਲ ਹੋ ਰਹੇ ਹਾਂ ਪਰ ਅਜੇ ਵੀ
ਉਮੀਦ ਬਾਕੀ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਬੁੱਲਾ ਆਵੇਗਾ ਜ਼ਰੂਰ ਜੋ ਇਹਨਾਂ
ਸਿਆਸਤਦਾਨਾਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੇ ਅਸਲ ਮੰਤਵ ਜ਼ਰੂਰ
ਦੱਸੇਗਾ। ਫਿਲਾਹਾਲ ਸਰਕਾਰਾਂ ਠੇਕਾ ਭਰਤੀ ਵਾਲੇ ਹਰ ਛੁੱਟੇ
ਵੱਡੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ (ਕੱਚੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ) ਦਾ ਸੋਸ਼ਣ ਕਰ
ਰਹੀਆਂ ਹਨ।

ਖੇਡੀ ਕਾਫ਼ੀਕ, ਕਾਫ਼ੀਕੀ ਮਰਿਆਦਾ ਤੇ ਸਤਕਾਰ

ਗਈ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਸਾਰੇ ਮੈਂਬਰ ਲੋਕਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਮੁਆਫੀ ਮੰਗਣ ਅਤੇ ਹੋ ਸਕੇ ਤਾਂ ਅਸਤੀਫ਼ਾ ਵੀ ਦੇ ਦੇਣ। ਲੋਕਾਂ ਪਾਸ ਐਸੇ ਨੁਮਾਈਂਦਿਆਂ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਦੀ ਕੋਈ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਗਲੀਆਂ ਚੌਣਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿਹੜੀ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਸਿੱਖ ਹੋਣੀ ਹੈ। ਜੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗਲਤ ਕਾਨੂੰਨ ਬੱਚ੍ਚਾਂ ਦਾ ਚੜ੍ਹਣਾ ਲੈਂਦਾ ਹੈ?

ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਵਾਸਨ

ਆ ਕੇ ਇਹ ਨਹੀਂ ਆਖ ਰਹੇ ਕਿ ਸਦਨ ਵਿਚ ਜਦ ਇਹ
ਬਿਲ ਆਏ ਸਨ ਤਾਂ ਉਹ ਵਿਰੋਧ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ, ਪਰ ਕਿਸੇ
ਅਧ ਵਾਸਨ
ਨੇ ਸੁਣੀ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜੇ ਸਦਨਾਂ ਵਿਚ
ਬੈਠੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸੁਣੀ ਹੀ ਨਹੀਂ ਜਾਰੀ
ਤਾਂ ਫਿਰ ਇਤਨੇ ਮੌਬਰ ਸਦਨਾਂ ਵਿਚ
ਕਾਸ ਲਈ ਦਾਖਲ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ? ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਇਤਨ
ਵੱਡਾ ਖਰਚਾ ਲੋਕਾਂ ਸਿਰ ਕਿਉਂ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ
ਠਮਾਈਂਦੇ ਭਾਵੇਂ ਸਰਕਾਰੀ ਪੱਥਰ ਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਭਾਵੇਂ ਵਿਰੋਧੀ

ਨੇ ਐਲਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਅਗਲੀ ਸਰਕਾਰ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆ ਗਈ ਤਾਂ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਉਹ ਪਹਿਲੀ ਬੈਠਕ ਵਿਚ ਹੀ ਰੱਦ ਕਰ ਦੇਵੇਗੀ। ਇਹ ਕੈਸਾ ਪਰਜਾਤੰਤਰ ਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਥੇ ਲੋਕ ਨਮਾਈਦਿਆਂ ਦੀ ਸਣੀ ਹੀ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦੀ।

ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਹੁਧ ਕਿਸਾਨ ਮੌਰਚਾ ਲਗਾਈ ਬੈਠੇ
ਹਨ ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਗੱਲਬਾਤ ਦਾ ਢੰਗ ਤਾਂ ਅਪਣਾਇਆ ਹੈ
ਪਰ ਅੜੀ ਵੀ ਕਾਇਮ ਰੱਖੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਕਿਸਾਨ ਇਹ ਮੰਗ
ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਵਾਪਸ ਲਏ ਜਾਣ। ਸਰਕਾਰ ਪਾਸ
ਵੀ ਵਕੀਲ ਹਨ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨ ਵੀ ਵਕੀਲਾਂ ਦੀ
ਸਲਾਹ ਲੈ ਰਹੇ ਹੋਣਗੇ ਪਰ ਗੱਲ ਅਗਹਾਂ ਨਹੀਂ
ਵਧ ਰਹੀ। ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਆਖ ਹੀ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ
ਕਾਨੂੰਨ ਕੁਝ ਅਰਸੇ ਲਈ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ
ਜਾਣਗੇ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਜੇ ਸਰਕਾਰ ਇਹ ਵੀ
ਆਖ ਦੇਵੇ ਕਿ ਜਲਦੀ ਹੀ ਸਪੈਸਲ ਸੈਸ਼ਨ ਬੁਲਾ
ਕੇ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਸੋਧਾਂ ਲਈ ਸਦਨਾਂ ਵਿਚ ਪੇਸ਼
ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ ਤਾਂ ਕੋਈ ਗੱਲ ਬਣ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ
ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਇਹ ਵਾਅਦਾ ਵੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ
ਕਿ ਸਦਨ ਵਿਚ ਹਾਜ਼ਰ ਹਰ ਨੁਮਾਇੰਦਾ ਆਜ਼ਾਦੀ
ਜਾਲ ਫੌਟ ਪਾ ਸਕੇਗਾ।

ਤੁਲ ਵਾਲ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ।
ਐਸਾ ਕੁਝ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਕਿਸਾਨ
ਅੰਦੋਲਨ ਵਾਪਸ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਦੋਸ਼
ਲਗ ਉਣਾ ਕਿ ਇਹ ਅੰਦੋਲਨਕਾਰੀ ਕਿਸਾਨ ਹੀ
ਨਹੀਂ ਹਨ ਬਲਕਿ ਖਲਿਸਤਾਨੀ ਹਨ, ਅਤਿਵਾਦੀ
ਹਨ, ਇਹ ਗੱਲਾ ਬਾਕਾਇਦਾ ਵਾਪਸ ਲਈਆਂ ਜਾਣ
ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਦੋਸ਼ ਫਿਰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਲਹਿਰ ਨੂੰ
ਸੁਚੀਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਮੁਹਮਾਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ।
ਸਾਡੇ ਮੁਲਕ ਵਿਚ ਸੁਧਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵੀ ਹੈ, ਬਿਹਤਰ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਬਜਾਇ ਇਹ ਨੁਮਾਈਂਦੇ ਕੋਰਟ ਪਾਸ ਜਾਂਦੇ ਅਤੇ ਇਹ ਆਖਦੇ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਜਿਹੜੀ ਕਾਰਜਵਿਧੀ ਸਥਾਪਿਤ ਹੈ, ਉਹ ਨਹੀਂ ਅਪਣਾਈ ਗਈ ਅਤੇ ਠੀਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦਾ ਖਰਤਾ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਜਲਦੀ ਵਿਚ ਹੀ ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਮੁਕੰਮਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਗਟ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਰ ਸਕੇ। ਇਸ ਨੁਕਤੇ ਦੇ ਆਧਾਰ ਉਤੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਨੁਕਤਾ ਹੁਣ ਵੀ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਜਿਹੜਾ ਝਗੜਾ ਬਣਿਆ ਹੈ, ਮੁੱਕ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਵਾਰ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਪਾਸ ਕਰ ਦੇਵੇ, ਉਹ ਸਿਰਫ਼ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ
ਹੀ ਵਾਪਸ ਲੈ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਬਣ ਗਿਆ ਕਾਨੂੰਨ ਕੋਈ ਹੋਰ
ਵਾਪਸ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਦਾ। ਜੇ ਖੇਤੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿਚ ਕੁਝ
ਗਲਤੀਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਸਾਡੇ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਜਾਣ ਅਤੇ
ਆਖਣ ਕਿ ਅਸੀਂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਉੱਤੇ ਦੁਬਾਰਾ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ
ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿਉਂਕਿ ਜਦ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਸਦਨਾਂ ਵਿਚ ਬਿਲਾਂ
ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਸਨ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਅਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਗਟ
ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ
ਵੇਟ ਪਾਉਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਜੇ ਸਮਾਂ ਪੱਟ
ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਇਹ ਸਿਕਾਇਤ ਵੀ ਕਰਨ। ਇਸ ਲਈ
ਜਿਹੜੇ ਵੀ ਸੌਂਬਰ ਹਨ, ਇਹ ਅਜੇ ਤੱਕ ਵੀ ਲੋਕ ਸਾਹਮਣੇ

ਧਿਰਾਂ ਦੇ, ਇਹ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਨਮਾਇਂਦੇ ਹਨ

ਪਿਛੇ ਕਈ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਕਿਸਾਨ ਅੰਦੋਲਨ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਤਾਂ ਦਿੱਲੀ ਦੀਆਂ ਹੱਦਾਂ ਉੱਤੇ ਮਘੇ ਕਿਸਾਨ ਅੰਦੋਲਨ ਨੂੰ ਦੋ ਮਹੀਨੇ ਤੋਂ ਉਪਰ ਦਾ ਸਮਾਂ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨਾਲ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਕਈ ਵਾਰ ਗੱਲਬਾਤ ਵੀ ਕਰ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਪਰ ਅਜੇ ਤੱਕ ਕੋਈ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਿਆ ਹੈ। ਉੱਜ, ਕਿਸਾਨ ਅੰਦੋਲਨ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਵਿਚ ਚਰਚਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ। ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਹਮਦਰਦੀ ਅੱਜ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨਾਲ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਅਜੇ ਤੱਕ ਇਹ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਉਹ ਗਲਤੀ ਉੱਤੇ ਸਨ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਗਲਤ ਹਨ। ਦੂਜੇ ਬੰਨੇ, ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਵਾਲਿਆਂ

ਮਨੁੱਖਤਾ 'ਤੇ ਵਧ ਰਹੀ ਕੈਂਸਰ ਦੀ ਮਾਰ

ਡਾ. ਗੁਰਤੇਜ ਸਿੰਘ

ਕੈਂਸਰ ਦੀ ਬਿਮਾਰੀ ਦਾ ਨਾਮ ਸੁਣਦੇ ਹੀ ਲੋਕ ਸਹਿਮ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਨਾਮੁਗਦ ਬਿਮਾਰੀ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਇੰਨਾ ਥੋੜ੍ਹ ਪਾਇਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿ ਜਿਆਦਾਤਰ ਲੋਕ ਇਸ ਬਿਮਾਰੀ ਦਾ ਨਾਮ ਲੈਣ ਤੋਂ ਵੀ ਝਿਜ਼ਕੇ ਹਨ। ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਲੋਕ ਇਸ ਰੋਗ ਦਾ ਨਾਨਾ ਜੁਬਾਨ 'ਤੇ ਲਿਆਉਣਾ ਅਸ਼ੁੱਭ ਮੰਨਦੇ ਹਨ। ਕੈਂਸਰ ਨੇ ਮਨੁੱਖਤਾ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀ ਅਹਿਜਾ ਨਾਗਵਲ ਪਾਇਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਦੀਨੀਆਂ ਜਕੜੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਖਾਸ ਕਰ ਕੇ ਮਾਲਵਾ ਖੇਤਰ ਬਠਿੰਡਾ, ਮਾਨਸਾ, ਮੁਕਤਸਰ ਸਾਹਿਬ ਅਤੇ ਨਾਲ ਲੱਗਦੇ ਇਲਾਕਿਆਂ 'ਚ ਕੈਂਸਰ ਨੇ ਕਹਿਰ ਮਚਾਇਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਉਦਯੋਗੀਕਰਨ ਦੇ ਨਾਂ ਹੇਠ ਇਸ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਸ਼ਟ ਕੰਟਰੋਲ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਛਿੱਕੇ ਟੰਗ ਕੇ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਘਰਾਇਆਂ ਦੇ ਉਦਯੋਗਾਂ ਨੇ ਜ਼ਮੀਨੀ ਪਾਣੀ ਨੂੰ ਫੂਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ ਵਾਤਾਵਰਨ ਨੂੰ ਜ਼ਹਿਰੀਲਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕਸਰ ਨਹੀਂ ਛੱਡੀ ਹੈ। ਤਾਂ ਬਿਜ਼ਲੀ ਘਰਾਂ ਦੇ ਕੋਇਲੇ ਦੇ ਧੂੰਏਂ ਅਤੇ ਰਾਖ ਨੇ ਮਾਲਵਾ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਦਮਘੁਟੀ ਦੀ ਦਲਦਲ ਵਿੱਚ ਪੱਕਿਆ ਹੈ। ਸੂਬੇ ਦੀਆਂ ਕਾਫ਼ੀ ਸਰਾਬ ਫੈਕਟਰੀਆਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਉਦਯੋਗਿਕ ਇਕਾਈਆਂ ਦੇ ਕਚਰੇ ਅਤੇ ਗੰਢੇ ਪਾਣੀ ਨੂੰ ਬੋਰ ਕਰ ਕੇ ਸਿੱਧਾ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਪਾਉਣ ਦੀਆਂ ਖ਼ਬਰਾਂ ਮੀਡੀਆ 'ਚ ਨਸ਼ਰ ਹੋ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਸਦਾ ਪੁਖਤਾ ਸਬੂਤ ਜ਼ਮੀਨ ਹੇਠਲੇ ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਯੂਰੋਪੀਨ ਤੋਂ ਹੋਰ ਖਤਰਨਾਕ ਤੱਤਾਂ ਦਾ ਰਿਸਾਅ ਹੈ, ਜੋ ਜਗ ਜਾਹਿਰ ਹੈ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਇੱਥੋਂ ਦੇ ਲੋਕ ਗੰਦਾ ਪਾਣੀ ਪੀਣ ਕਰ ਕੇ ਕਾਲਾ ਪੀਲੀਆ ਤੇ ਕੈਂਸਰ ਦੀ ਪਕੜ ਹੇਠ ਹਨ। ਸੂਬੇ ਦਾ ਮਾਲਵਾ ਖੇਤਰ ਜੋ ਕਥਾ ਧੋਹੁਰ ਪੱਟੀ ਕਰ ਕੇ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਬੰਧੀ ਅੰਦਰ ਕੈਂਸਰ ਦੇ ਇਲਾਜ ਦਾ ਚੁੱਕਵਾਂ ਨੂੰ ਦੂਜੇ ਸੂਬਿਆਂ 'ਚ ਇਲਾਜ ਲਈ ਜਾਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਬਠਿੰਡਾ ਤੋਂ ਬੀਕਾਨੇਰ ਜਾਂਦੀ ਰੇਲਗੱਡੀ ਦਾ ਨਾਮ ਕੈਂਸਰ ਟਰੇਨ ਪੈ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹਨਾਂ ਇਲਾਕਿਆਂ ਦੇ ਲੋਕ ਇਲਾਜ ਲਈ ਬੀਕਾਨੇਰ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤੇ ਉਸ ਰੇਲਗੱਡੀ ਵਿੱਚ ਜਿਆਦਾ ਗਿਣਤੀ ਕੈਂਸਰ ਦੇ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਜਨਤਕ ਸਿਹਤ ਸਹੂਲਤਾਂ 'ਚ ਆਏ ਨਿਘਾਰ ਨੂੰ ਇਹ ਤੱਥ ਬਾਖੂਬੀ ਬਿਆਨ ਦੇ ਹਨ।

ਸਿਹਤ ਵਿਭਾਗ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਸਰਵੇਖਣ ਅਨੁਸਾਰ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਕੈਂਸਰ ਦੇ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਦਾ ਅਨਪਾਤ 90:100000 ਹੈ, ਜਦਕਿ ਦੇਸ਼ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਇਹ ਅਨੁਪਾਤ 80:100000 ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮਾਲਵਾ ਖੇਤਰ 'ਚ ਕੈਂਸਰ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਦਾ ਅਨੁਪਾਤ 107:100000 ਹੈ, ਦੁਆਥੇ 'ਚ 88:100000 ਅਤੇ ਮਾਝੇ ਵਿੱਚ 64:100000 ਹੈ। ਮਾਲਵਾ ਖੇਤਰ ਦੇ ਚਾਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਅਨੁਪਾਤ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੈ। ਮੁਕਤਸਰ ਸਾਹਿਬ 'ਚ 136:100000, ਮਾਨਸਾ 134:100000, ਬਠਿੰਡਾ 125:100000, ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ 114:100000 ਹੈ ਜਦਕਿ ਤਰਨ ਤਾਰਨ ਵਿੱਚ ਇਹ ਅਨੁਪਾਤ 41:100000 ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਪੰਜ ਸਾਲ ਦੇ ਅੰਕੜਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਸੂਬੇ 'ਚ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਕੈਂਸਰ ਕਾਰਨ 18 ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋਈ ਹੈ। ਸਿਹਤ ਵਿਭਾਗ ਦੁਆਰਾ ਸੂਬੇ ਦੇ 2.65 ਲੱਖ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਹਨਾਂ 'ਚੋਂ 24000 ਲੋਕ ਕੈਂਸਰ ਪੀੜ੍ਹੀ ਸਨ ਅਤੇ 84453 ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕੈਂਸਰ ਦੇ ਸੱਕੀ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਵਜੋਂ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ।

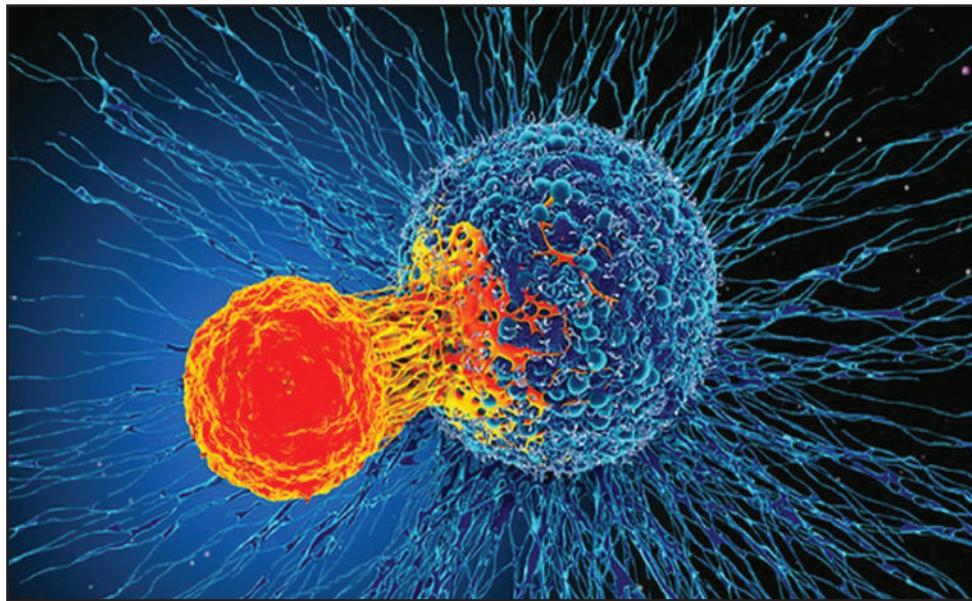
ਕੈਂਸਰ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਇਹ ਸਵਾਲ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਨੁੱਖੀ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਮਨੁੱਖੀ ਸਰੀਰ ਸੈਲਾਂ ਦਾ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਸਰੀਰ ਦੇ ਸਾਰੇ ਕਾਰਜ ਸੈਲਾਂ ਅਤੇ ਸਰੀਰ 'ਚ ਮੌਜੂਦ ਦੁਆਂ ਜਿਵੇਂ

ਖਣ, ਹਾਰਮੋਨ ਆਦਿ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਸੈਲਾਂ ਦੀ ਵਿਲੱਖਣਤਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਸੈਲਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਭਾਵ ਸਿੱਧੇ ਅਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਥਿਰ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਸਰੀਰ ਦੇ ਸੈਲ ਸਾਧਾਰਨ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਬਣਦੇ ਹਨ ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡ (ਡਿਵੀਜ਼ਨ) ਆਮ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੁਦਰਤੀ ਹੁੰਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਸੈਲਾਂ ਦਾ ਜੀਵਨ ਕਾਲ ਨਿਰਧਾਰਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਰਾਹੀਂ ਨਸ਼ਟ ਹੁੰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਜਗ ਨਵੇਂ ਸੈਲ ਲੈ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਚੱਕਰ ਸਾਧਾਰਨ ਸੈਲਾਂ 'ਚ ਚਲਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਸਰੀਰ ਵਿੱਚ ਸੈਲਾਂ ਦੀ ਬਣਤਰ, ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਅਤੇ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਕਿਸੇ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਬੇਕਾਬੂ ਹੋਣਾ ਕੈਂਸਰ ਕਹਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਕੈਂਸਰ ਸੈਲ ਸਰੀਰ ਦੇ ਸਾਧਾਰਨ ਸੈਲਾਂ ਤੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੱਖ ਹੁੰਦੇ ਹਨ,

ਸੰਸਥਾ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਕੈਂਸਰ ਪ੍ਰਤੀ ਜਾਗਰੂਕਤਾ, ਰੋਗ ਦੀ ਪਛਾਣ, ਇਲਾਜ ਅਤੇ ਰੋਕਬਾਮ ਸਬੰਧੀ ਸੰਨ 2008 ਵਿੱਚ 4 ਫਰਵਰੀ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵ ਕੈਂਸਰ ਦਿਵਸ ਵਜੋਂ ਮਨਾਉਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ।

ਇਹ ਸੰਸਥਾ ਵਿਸ਼ਵ ਸਿਹਤ ਸੰਗਠਨ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਕੈਂਸਰ ਦੀ ਰੋਕਬਾਮ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਹਿਤ ਤਤਪਰ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਸਮਾਂ ਰਹਿੰਦੇ ਇਸ ਦਾ ਇਲਾਜ ਤੇ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਨਾ ਫੈਲਾਈ ਗਈ ਤਾਂ ਲੱਖਾਂ ਲੋਕ ਇਸਦੀ ਚਪੇਟ 'ਚ ਹਨ ਤੇ ਕਈ ਗੁਣਾਂ ਲੋਕ ਇਸਦੀ ਲਪੇਟ 'ਚ ਆ ਜਾਣਗੇ।

ਵਿਕਸਿਤ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਵਿਕਾਸਸ਼ੀਲ ਤੇ ਗਰੀਬ ਮੁਲਕਾਂ 'ਚ ਕੈਂਸਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪੈਰ ਪਸਾਰੇ ਹੋਏ ਹਨ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਲੋਕ ਮੌਤ ਦੇ ਮੁੰਹ ਵਿੱਚ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ।

ਇਹਨਾਂ 'ਚ ਬੇਤਹਾਸ਼ਾ ਵਾਧਾ ਟਿਊਮਰ ਅਖਤੂਅਂਦਾ ਹੈ। ਇਥੇ ਇਹ ਗੱਲ ਦੱਸਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੇ ਟਿਊਮਰ ਕੈਂਸਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਕਿਉਂਕਿ ਟਿਊਮਰ ਦੇ ਤਰਾਂ ਦੋ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਬਿਨਾਈਨ ਟਿਊਮਰ (ਜੋ ਕੈਂਸਰ ਨਹੀਂ) ਅਤੇ ਮੈਲਿਗਨੈਟ ਟਿਊਮਰ (ਕੈਂਸਰ ਵਾਲੇ)।

ਕਿਨਾਈਨ ਟਿਊਮਰ ਉਹ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਸਰੀਰ ਦੇ ਇੱਕੋ ਜਗ ਮੌਜੂਦ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਤੇ ਸਰੀਰ ਦੇ ਹੋਰ ਭਾਗਾਂ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਫੈਲਦੇ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਸਰੀਰ ਦਾ ਉਹੀ ਹਿੱਸਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਬਿਨਾਈਨ ਟਿਊਮਰ ਹੋਵੇ। ਮੈਲਿਗਨੈਟ ਟਿਊਮਰ ਨੂੰ ਕੈਂਸਰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਇਹ ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਵਧਦਾ ਹੈ ਤੇ ਜਿਆਦਾ ਕੋਈ ਲੱਛਣ ਵੀ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੇ, ਪਿੱਛੋਂ ਆ ਕੇ ਇਹ ਬੜੀ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਵਧਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਮੀਜ਼ਿਲ 'ਚ ਲੱਛਣ ਵੀ ਉਤਪੰਨ ਹੋਣ ਲੱਗਦੇ ਹਨ। ਅਕਸਰ ਹੀ ਇਹ ਆਖਰੀ ਸਟੇਜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਮੈਲਿਗਨੈਟ ਟਿਊਮਰਾਂ ਦੀ ਇਹ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸਦੇ ਸੈਲ ਲੀਸਿਕਾ, ਖੁਨ ਅਤੇ ਟਿਸੂਆਂ ਰਾਹੀਂ ਸਰੀਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕੈਂਸਰ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹਰ 15 ਵਿੱਚੋਂ 1 ਭਾਰਤੀ ਕੈਂਸਰ ਦਾ ਸਹੀ ਇਲਾਜ ਨਾ ਮਿਲਣ ਕਾਰਨ ਮੌਤ ਦੇ ਮੁੰਹ ਵਿੱਚ ਚਲਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਕੈਂਸਰ ਦੀ ਮਾਰ ਦੁਆਖ ਕੁਦਰਤੀ ਸੇਵਨ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ 50 ਫਿਸਦੀ ਤੰਬਾਕੂ ਦਾ ਸੇਵਨ ਧੂਏਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪੁਰਸ਼ ਚੀਨ, ਭਾਰਤ, ਇੰਡੋਨੈਸ਼ਨ ਇਹਨਾਂ ਮੂਲਕਾਂ 'ਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ 16.4 ਕਰੋੜ ਧੂਏਂ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਤੇ ਤੰਬਾਕੂ ਸੇਵਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹੋਰੇ 4.2 ਕਰੋੜ ਲੋਕ ਤੰਬਾਕੂ ਸੇਵਨ ਧੂਏਂ ਵਿੱਚੋਂ ਵੀਧੀ ਰਾਹੀਂ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਦਕਿ 4.2 ਕਰੋੜ ਲੋਕ ਤੰਬਾਕੂ ਸੇਵਨ ਧੂਏਂ ਵਿੱਚੋਂ ਵੀਧੀ ਰਾਹੀਂ ਅਤੇ ਮੁੰਹ ਰਾਹੀਂ ਚਥਾ ਕੇ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਨੈਸ਼ਨਲ ਇੱਤੀਫਾਇਟ ਆਫ ਹੈਲਸ ਐਂਡ ਫੈਮੀਲੀ ਵੈਲਡੇਅਰ ਅਨੁਸਾਰ ਆਲ੍ਮੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਕੁਲ ਮੁੰਹ ਦੇ ਕੈਂਸਰ ਦਾ 86 ਫਿਸਦੀ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਹੈ ਅਤੇ 90 ਫਿਸਦੀ ਮੁੰਹ ਦੇ ਕੈਂਸਰ ਦਾ ਕਾਰਨ ਤੰਬਾਕੂ ਹੈ। ਕਿਦਵਈ ਇੱਤੀਫਾਇਟ ਆਫ ਆਨਕੋਲੋਜੀ ਦੇ ਕੈਂਸਰ ਵਿਭਾਗ ਦੀ

ਇੱਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਏਜੰਸੀ ਫਾਰ ਰਿਸਰਚ ਆਨ ਕੈਂਸਰ ਦੀ ਇੱਕ ਰਿਪੋਰਟ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਸ਼ਵ ਦੇ 184 ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਸੰਨ 2013 ਵਿੱਚ 14 ਮਿਲੀਅਨ ਕੈਂਸਰ ਦੇ ਨਵੇਂ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਵਿਸ਼ਵ ਸਿਹਤ ਸੰਗਠਨ ਅਨ

ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਨਗਰ ਪਾਲਿਕਾ ਚੋਣਾਂ ਅਤੇ ਸਿਆਸੀ ਗਰਮੀ

ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਨਗਰ ਨਿਗਮ, ਨਗਰ ਕੌਂਸਲਾਂ ਅਤੇ ਨਗਰ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਚਾਲੀ ਲੱਖ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵੋਟਰ 14 ਫਰਵਰੀ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਵੋਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਸਕਣਗਾ। ਨਾਮਜ਼ਦਗੀਆਂ ਦਾ ਕੰਮ ਮੁੰਕੰਮਲ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਪੰਦਰਾਂ ਜ਼ਾਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀਆਂ ਵਿਚੋਂ ਪੰਜ ਫਰਵਰੀ ਨੂੰ ਕਾਗਜ਼ ਵਾਪਸ ਲਏ ਜਾਣ ਦਾ ਆਖਰੀ ਦਿਨ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ ਵੋਟਾਂ ਪੈਣ ਅਤੇ 17 ਫਰਵਰੀ ਨੂੰ ਵੋਟਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਹੋਣੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਿਆਸੀ ਧਿਰਾਂ ਆਪੋ-ਆਪਣੇ ਚੋਣ ਨਿਸ਼ਾਨ ਉਤੇ ਇਹ ਚੋਣਾਂ ਲਤ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਕਾਗਜ਼ ਦਾ ਖਾਲ ਕਰਵਾਉਣ ਸਮੇਂ ਕੁਝ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਟਕਰਾਓ ਵੀ ਹੋਇਆ।

ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਨਗਰ ਕੌਂਸਲ ਚੋਣਾਂ ਐਨੀਆਂ ਅਹਿਮ ਕਿਵੇਂ ਹੋ ਗਈਆਂ

ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਸੁਭ ਵਿਚ ਜਲਦੀ ਹੀ ਨਗਰ ਕਾਊਂਸਲ ਚੋਣਾਂ ਹੋਣ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਚੋਣਾਂ ਕਾਰਨ ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਤਾਪਮਾਨ ਵੀ ਵਧਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੇ ਰਾਜ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਉਤੇ ਨਗਰ ਕੌਂਸਲ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਦੌਰਾਨ ਆਪਣੀ

ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਗਲ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਵੇਖੋ ਕਿਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਭਾਜਪਾ ਰੋਲਾ ਪਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਛੋਟੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਇਸ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਝਲਣਾ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਥੇ ਪਿੰਡਾਂ ਤੋਂ ਛੋਟੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਕਿਸਾਨ ਅੰਦੇਲਨ ਦਾ ਅਸਰ ਹੋਰਨਾਂ ਬਾਂਵਾਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਧੇਰੇ ਹੈਂ।

ਪਾਰਟੀਆਂ ਸਾਵਧਾਨੀ ਨਾਲ ਚੱਲ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।

ਬਣਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਰਾਜ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਕੋਲ ਕੇਂਦਰੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਲੋਕ ਸਭਾ ਤੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਸਮੇਂ ਤਾਂ ਸਮੁੱਚਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਦੱਸਾ ਕੇਂਦਰੀ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਚਲਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਦੋਕਿ ਸਥਾਨਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਸਮੇਂ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।

ਚੋਣਾਂ ਦੌਰਾਨ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰਾਂ ਨੇ ਅਰਧ ਸੈਨਿਕ ਬਲ ਤਾਇਨਾਤ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਵੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਹ ਚੋਣਾਂ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪੋ-ਆਪਣੇ ਕਾਡਰ ਨੂੰ ਸਰਗਰਮ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦੇ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਕਿਸਾਨ ਅੰਦੇਲਨ ਨੇ ਪਿੰਡਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਦੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰ ਕੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਈਂਡਿਆਂ ਦੀ ਬਜਾਏ

ਕਿਸਾਨੀ ਈਂਡਿਆਂ ਹੇਠ ਇਕੱਠੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਇਹਨਾਂ ਚੋਣਾਂ ਨੇ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪੋ-ਆਪਣੇ ਚੋਣ ਨਿਸ਼ਾਨ ਅਤੇ ਧਿਤਿਆਂ ਨੂੰ ਉਭਾਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਮੰਗ ਵੀ ਉਠੀ ਕਿ ਇਹ ਚੋਣਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਚੋਣ ਨਿਸ਼ਾਨ ਉਤੇ ਲੜਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਲੋਕ ਸੇਵਾ ਰਾਹੀਂ ਉੱਭਰੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਲੜੀਆਂ ਜਾਣ ਪਰ ਇਹ ਅਜੇ ਉਸ ਕਦਰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਕਿ ਪਾਰਟੀਆਂ ਇਸ ਪਾਸੇ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਹੋ ਜਾਣ। ਬਹਰਹਾਲ, ਨਾਮਜ਼ਦਗੀਆਂ ਹੋ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਚੋਣਾਂ ਅਮਨ ਅਮਨ ਨਾਲ ਹੋਣ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਟਕਰਾਓ ਤੋਂ ਬਚਿਆ ਜਾਵੇ।

ਲਈ ਉਸ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਤੈਨਾਤ ਕਰੇਗਾ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ, 'ਨਾਲ ਹੀ ਉਹ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸ ਸਕਣਗੇ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਸਥਾਨਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਜਿੱਤੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਚੀਜ਼ਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਹਨ।

ਕਾਂਗਰਸ ਲਈ ਟੈਸਟ
ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿੱਚ

ਸਮਰਥਨ ਘੱਟ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪਰ ਜੇ ਉਹ ਜਿੱਤ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਆਮ ਵਾਂਗ ਹੋਵੇਗਾ।

ਵਿਰੋਧੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ

ਮੁੱਖ ਵਿਰੋਧੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਲਈ ਵੀ ਚੋਣ ਇੱਕ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਹੋਵੇਗੀ। ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਅਸਹਿਮਤੀ ਜਾਹਿਰ ਕਰਨ ਲਈ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ

ਡਿਊਟੀ ਨਿਭਾਉਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਟਿੱਪਣੀ ਉਸ ਸਮੇਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਦੋਂ ਜਲਾਲਾਬਾਦ ਵਿੱਚ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਅਤੇ ਅਕਾਲੀ ਵਰਕਰਾਂ ਦਰਮਿਆਨ ਹੋਈ ਝੜਪ ਵਿੱਚ ਪਾਰਟੀ ਮੁੱਖੀ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਦੀ ਕਾਰ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਿਆ। ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ (ਅਪ) ਨੇ ਵੀ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਕਿ ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਸੂਬੇ ਵਿੱਚ ਕਈ ਬਾਂਵਾਂ ਤੋਂ 'ਅਪ' ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰ ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕ ਰਹੀ ਹੈ।

ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਦੁਆਰਾ ਸੱਤਾ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਸਰੋਤਾਂ ਦੀ ਬੇਤੁੰਕੀ ਦੁ-ਰਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿਨ੍ਹਿਨਦੋਹੋਗੇ ਹੈਂ।

ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੋਣ ਦੇ ਚਾਰ ਕਾਰਨ

ਕਿਸਾਨਾਂ ਦਾ ਅੰਦੇਲਨ

ਕੇਂਦਰ ਦੁਆਰਾ ਲਿਆਏ ਗਏ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਦਰਮਿਆਨ ਇਹ ਪਹਿਲੀ ਚੋਣ ਹੈ। ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਇਹਨਾਂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦਾ ਕਈ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਹਿਆ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿਗਿਆਨ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਆਸ਼ੁਤੋਸ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ। 'ਇਹ ਵਿਚਾਰਨਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਅੰਦੇਲਨ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ।'

ਉਦਾਹਰਨ ਵਜੋਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਭਾਜਪਾ ਨੇਤਾ ਅੰਦੇਲਨਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਖਾਲਿਸਤਾਨੀ ਆਦਿ ਕਹਿਣ ਤੋਂ ਪਰਹੇਜ਼ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸਾਵਧਾਨ ਰਹੇ ਹਨ।

ਮਨੋਵਿਗਿਆਨਕ ਫਾਇਦਾ

ਸੂਬੇ ਵਿੱਚ ਅਗਲੇ ਸਾਲ ਫਰਵਰੀ-ਮਾਰਚ ਵਿੱਚ ਹੋਣੀਆਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਆਖਰੀ ਚੋਣਾਂ ਹੋਣੀਆਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਉਤੇ ਇਹਨਾਂ ਚੋਣਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਅਸਰ ਨਹੀਂ ਪਵੇਗਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜੇ ਕਾਂਗਰਸ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਾਰ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਪੱਕੀ ਨਿਸ਼ਾਨੀ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਇਸ ਦਾ

ਦਲ ਨੇ ਸਤੰਬਰ ਵਿੱਚ ਕੇਂਦਰ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ (ਬੀਜੇਪੀ) ਤੋਂ ਆਪਣਾ ਸਮਰਥਨ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਪਹਿਲੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਹੋਣਗੀਆਂ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਈ ਭਾਜਪਾ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨੇ ਨਾਅਰੋਬਾਜ਼ੀ ਦੇ ਡਰੋਂ ਨਾਗਰਿਕ ਸਭਾ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਆਜਾਦ ਉਮੀਦਵਾਰ ਵੱਜੋਂ ਲੜਨ ਦਾ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਪੈਰੋ। ਆਸੂਤੋਸ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, 'ਹਾਲ ਹੀ ਦੇ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਅਕਾਲੀਆਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਬਦਨਾਮ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਨਤੀਜੇ ਦਿਲਚਸਪ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ।'

ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਖਾਲਿਸਤ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ, 'ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜੇਕਰ 'ਅਪ' ਦੀ ਸਥਾਨਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਮੌਜੂਦਗੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਹੋਵੇਗਾ। ਕਿ ਉਹ ਅੱਗੇ ਵੀ ਵੀ ਦੱਤ ਵਿੱਚ ਹਨ।'

ਚੋਣਾਂ ਬਾਰੇ

ਪੰਜਾਬ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਅੱਠ ਮਿਉਨਿਸਪਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਾਂ ਅਤੇ 109 ਨਗਰ ਕੌਂਸਲਾਂ ਅਤੇ ਨਗਰ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਅਤੇ ਜ਼ਿਮਨੀ ਚੋਣਾਂ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਸਥ

ਟਾਕੀਜ਼ ਦੇ ਵਕਤ ਦੀ ਅਦਾਕਾਰਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਾ ਰਾਲੀ

ਪੁਸਥਾ ਰਾਣੀ ਦੀ ਪੈਦਾਇਸ਼ 15 ਨਵੰਬਰ 1923 ਨੂੰ ਲਾਹੌਰ
ਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਪਠਾਣ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿਚ ਹੋਈ। ਇਸ ਦਾ ਅਸਲ
ਨਾਮ ਰਸੀਦਾ ਸੀ। ਦਸਵੀਂ ਤਕ ਤਾਲੀਮ ਲਾਹੌਰ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ
ਕੀਤੀ। ਇਹ ਕੁਰਾਨ ਸਰੀਫ ਵੀ ਬੜੇ ਸੱਭਿਕਾਰ ਨਾਲ ਪੜਦੀ
ਸੀ। ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਦੀ ਮੁਖਾਲਫ਼ਤ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਸਿਨਮਾ ਨਾਲ
ਦਿਲਚਸਪੀ ਦੇ ਚੱਲਦਿਆਂ ਫਿਲਮ ਲਾਈਨ ਅਖ਼ਤਿਅਰ ਕਰ
ਲਈ। 15 ਜੁਲਾਈ 1938 ਨੂੰ ਮਿਸ ਪੁਸਥਾ ਚੁੱਪ-
ਚੁਪੀਤਿਆਂ ਰੇਲ ਗੱਡੀ ਦੀ ਟਿਕਟ ਲੈ ਕੇ ਕਲਕੱਤੇ ਜਾ ਪੁੱਜੀ।
ਇਸ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਰਾਬਤਾ ਮਾਦਨ ਥੀਏਟਰ, ਕਲਕੱਤੇ
ਵਾਲਿਆਂ ਨਾਲ ਹੋਇਆ। ਉਹਨਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਨ ਤੋਂ
ਬਾਅਦ ਇਹ ਪਹਿਲਾਂ ਇੰਦਰਾ ਮੁਹੀਟੋਨ, ਕਲਕੱਤਾ ਅਤੇ
ਫਿਰ ਇੰਦਰਾਪਰੀ ਸਟਡੀਓ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਈ।

ਜਦੋਂ ਦਾਉਦ ਚਾਂਦ ਨੇ ਆਪਣੀ ਹਿਦਾਇਤਕਾਰੀ
ਵਿਚ ਇੰਦਰਾ ਮੂਵੀਟੈਨ, ਕਲਕੱਤਾ ਦੇ ਬੈਨਰ ਹੇਠ ਫਿਲਮ

'ਵੀਰ ਕੇਸਰੀ' (1938) ਬਣਾਈ ਤਾਂ ਰਸ਼ਿਦਾ ਨੂੰ ਪੁਸ਼ਟ ਰਾਣੀ ਦੇ ਲਵੇਂ ਨਾਮ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕਰਵਾਇਆ। ਫਿਲਮ 'ਚ ਵਿਚ ਉਸ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲ ਹੀਰੋ ਦਾ ਕਿਰਦਾਰ ਬਾਬੁਰਾਵ ਪਹਿਲਵਾਨ ਅਦਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਗੀਤ ਮੁਣਸੀ ਐਚ. ਐਸ. ਰਵੇਲ ਅਤੇ ਸੰਗੀਤ ਜੀ. ਏ. ਚਿਸ਼ਤੀ (ਗੁਰਲਾਭ ਅਹਿਮਦ ਚਿਸ਼ਤੀ) ਨੇ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ। ਫਿਲਮ 'ਚ 10 ਗੀਤ ਸਨ, ਜਿਹਨਾਂ ਦੇ ਖੱਬਸਰਤ ਬੋਲ ਹਨ 'ਮੈਂ ਤੋਂ ਪੀ ਗਈ ਪੀ ਗਈ', 'ਧੀਰੇ-ਧੀਰੇ ਪ੍ਰੈਮ ਬਸਾ ਮੌਰੇ ਮਨ ਮੇਂ', 'ਆਸ਼ਾ ਨਾ ਦਿਲ ਕੀ ਤੋਡ ਪਯਾਰੇ', 'ਦੁਖੀਆ ਕੇ ਕਸ਼ਟ ਨਿਵਾਰੇ ਮੌਹਨ', 'ਈਸ਼ਵਰ ਕਰਦੇ ਬੇੜਾ ਪਾਰ', 'ਰੂਪ ਸੰਦਰਤਾ ਜਗ ਮੈਂ ਚਮਕੇ' ਆਦਿ। ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਇਹਨਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕੁਝ ਗੀਤ ਪੁਸ਼ਟ ਰਾਣੀ ਨੇ ਵੀ ਗਏ ਹੋਣ, ਪਰ ਇਹਨਾਂ ਗੀਤਾਂ ਦੇ ਗੁਲੂਕਾਰਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਕਿਤੋਂ ਵੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲੇ। ਇਹ ਫਿਲਮ 31 ਜੁਲਾਈ 1938 ਨੂੰ ਕਰਾਉਣ ਟਾਕੀਜ਼, ਲਾਹੌਰ ਵਿਖੇ ਨਮਾਇਸ਼ ਹੋਈ। ਪੁਸ਼ਟ ਦੀ ਦੁਜੀ ਫਿਲਮ 'ਜੋਸ਼-ਏ-ਇਸਲਾਮ' (1939) ਸੀ। ਫਿਲਮ 'ਚ ਉਸ ਨੇ 'ਕੰਡਗਾ' ਦਾ

1939 (1955) VIII. 1939 8 970 850

ਅਤੇ ਬਾਬੁਰਾਵ ਪਹਿਲਵਾਨ 'ਮੁਨੀਰ' ਦਾ ਰੋਲ ਨਿਭਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਕਹਾਣੀ, ਗੀਤ ਤੇ ਮੁਕਾਲਮੇ ਐਂਡ. ਡੀ. ਸਰਫ਼ ਤੇ (ਕਵੀ ਫਿਰੋਜ਼ਦੀਨ ਸਰਫ਼) ਇਕ ਗੀਤ ਅਲਾਮਾ ਇਕਬਾਲ ਅਤੇ ਮੌਸੀਕੀ ਮਾਸਟਰ ਯੁਮੀ ਖਾਨ ਰਾਮਪੁਰੀ ਨੇ ਮੁਰੱਤਿਬ ਕੀਤੀ। ਦੀਗਰ ਫਨਕਾਰਾਂ ਵਿਚ ਮਿਸ ਸਾਹ ਜਹਾਨ (ਪਤਨੀ ਹਿਦਾਇਤਕਾਰ ਦਾਉਦ ਚਾਂਦ), ਨਿਸਾਰ ਅਹਿਮਦ, ਨਜ਼ੀਰ ਬੇਗਾਮ, ਸੁੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਫਿਲਮ ਦੇ ਕੁਲ 10 ਗੀਤਾਂ ਵਿਚੋਂ ਪੁਸ਼ਪਾ ਰਾਣੀ ਦੇ ਗਏ ਤੇ ਉਸੇ 'ਤੇ ਫਿਲਮਏਕ ਗੀਤ 'ਹੋ ਮੁਬਾਰਕ ਆਪ ਕੋ ਯਹ ਪਯਾਰੀ ਪਯਾਰੀ ਈਦ', 'ਹੋ ਆਪਕੋ ਨਜ਼ਰਾਨਾ ਈਦ ਕਾ', 'ਮੁੜਕੋ ਕਲਮੇ ਮੌ ਹੈ ਮੁਸਤਫ਼ਾ ਮਿਲ ਗਿਆ' ਅਤੇ 'ਮੇਰੇ ਗ੍ਰਾਮ ਦੀ ਚਿੰਠੀ ਦੇਖ ਕੇ' ਗੀਤ ਬੁਝੇ ਪਾਸੰਦ ਕੀਤੇ ਗਏ।

'ਸੱਸੀ ਪੁੰਨ੍ਹ' (1939) ਬਣਾਈ ਤਾਂ ਪੁਸ਼ਪਾ ਰਾਣੀ ਨੇ 'ਸੰਹਿਜ਼ਾਦੀ ਤਾਰਾ' ਦਾ ਰੋਲ ਨਿਭਾਇਆ। ਫਿਲਮ 'ਚ ਬਾਲੇ ਨੇ ਉਰਫ਼ ਇਕਬਾਲ ਬੇਗਮ (ਸਬੀਹਾ ਖਾਨਮ ਦੀ ਮਾਂ) ਨੇ 'ਸੱਸੀ' ਦਾ ਅਤੇ ਮੁਹੰਮਦ ਅਸਲਮ (ਰੇਡੀਕਿ ਸਿੰਗਰ) ਨੇ 'ਪੁੰਨ੍ਹ' ਦਾ ਮਰਕਜ਼ੀ ਕਿਰਦਾਰ ਨਿਭਾਇਆ। ਗੀਤ ਤੇ ਮੁਕਾਬਲਮੇ ਐਂਡ. ਡੀ. ਸ਼ਰਦ ਅਤੇ ਸੰਗੀਤ ਮਾਸਟਰ ਧੂਮੀ ਖਾਨ ਰਾਮਧੁਰੀ ਨੇ ਤਾਮੀਰ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਫਿਲਮ ਦੇ ਕੁਝ ਮਸ਼ਹੂਰ ਜ਼ਮਾਨਾ ਗੀਤ 'ਮੇਰੇ ਬਾਬੁਲ ਦਾ ਮੱਖੜਾ ਪਿਆਰਾ' (ਬੇਬੀ ਨੂਰਜ਼ਹਾਂ), 'ਪੁੰਨ੍ਹ ਦੀਏ ਮੂਰਤੇ ਤੂੰ ਮੰਹੋਂ ਕਿਉਂ ਨਈ ਬੋਲਦੀ' (ਸਮਸ਼ਾਦ ਬੇਗਮ), 'ਤੇਰੇ ਸਾਹਮੌਂ ਬੈਠ ਕੇ ਰੋਣਾ ਦੱਖ ਤੈਨੂੰ ਨਹੀਓ ਦੱਸਣਾ' (ਮੁਹੰਮਦ ਅਸਲਮ), 'ਹੋਵੋ ਤੂੰ ਚੰਨ ਅਸਮਾਨੀ' (ਸਮਸ਼ਾਦ ਬੇਗਮ, ਮੁਹੰਮਦ ਅਸਲਮ) ਆਦਿ। ਇਹ ਫਿਲਮ 23 ਜੁਨ 1939 ਨੂੰ ਰੀਜੈਂਟ ਸਿਨਾਮਾ, ਸਾਂਕੇਤ ਦਿੰਬੀ ਨੇਜ਼ੀਂ।

ਇੰਦਰਾ ਮੁਵੀਟੋਨ, ਕਲਕੱਤਾ ਦੀ ਬੀ. ਐਸ.
ਰਾਜ਼ਹੰਸ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਪੰਜਾਬੀ ਫਿਲਮ 'ਜੱਗਾ ਡਾਕੂ'

(1940) ਵਿਚ ਪੁਸ਼ਪਾ ਰਾਣੀ ਨੇ 'ਸ਼ਾਂਤੀ' ਦਾ ਕਿਰਦਾਰ ਲਿਭਾਇਆ, ਜਿਸ ਦੇ ਹਮਰਾਹ ਗੁਲ ਜ਼ਮਾਨ 'ਜੱਗਾ' ਦੇ ਰੋਲ ਅਦਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਗੀਤ ਤੇ ਮੁਕਾਲੇਮੇ ਐਮ. ਡੀ. ਸੋਝ ਤੇ ਸੰਗੀਤਾ ਮਾਸਟਰ ਯੂਮੀ ਖਾਨ ਨੇ ਤਾਮੀਰ ਕੀਤਾ ਪੁਸ਼ਪਾ ਰਾਣੀ ਤੇ ਗੁਲ ਜ਼ਮਾਨ 'ਤੇ ਫਿਲਮਾਏ 'ਮੱਤੀ ਨਾ ਰੋਲਾਂਗੀ ਲੱਖ ਵਾਰੀ' ਕਰ ਮਿੰਨਤਾਂ, 'ਪ੍ਰੀਤ ਦਾ ਤੈਨੂੰ ਗੀਤ ਸੁਣਾਵਾ' (ਪੁਸ਼ਪਾ ਰਾਣੀ, ਗੁਲ ਜ਼ਮਾਨ) ਆਦਿ ਗੀਤ ਬੜੇ ਮਕਬੂਲ ਹੋਏ। ਹਿੰਦੂ ਵਿਚ ਇਹ ਫਿਲਮ 'ਮਰਦ-ਏ-ਪੰਜਾਬ'

(1940) ਦੇ ਨਾਮ ਨਾਲ ਡੱਬ ਹੋਈ। ਇਹ ਫਿਲਮ 27 ਸਤੰਬਰ 1940 ਨੂੰ ਕਰਾਉਣ ਟਾਕੀਜ਼, ਲਾਹੌਰ ਵਿਖੇ ਪਰਦਾਪੇਸ਼ ਹੋਈ। ਇੰਦਰਾ ਮੁਵੀਟੋਨ ਦੀ ਹੀ ਧਰਮਵੀਰ ਸਿੰਘ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਮੁਹੱਝੀ ਪੰਜਾਬੀ ਫਿਲਮ 'ਲੈਲਾ ਮਜਨੂੰ (1940)' ਦੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਕਾਰੀ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਹੋਈ।

(1940) ਚੁਸ਼ਧਾ ਰਾਣਾ ਨ ਸਮੂਲਦਾ ਮਰਦਾਨਾ ਕਿਰਦਾਰ ਨਿਭਾਇਆ, ਜਿਥੋਂ ਕਾਰਾ ਨਜ਼ੀਰ ਬੇਗਮ 'ਲੈਲਾ' ਦਾ ਪਾਰ ਸੀ। ਕਹਾਣੀ ਮਨੋਹਰ ਸਿੰਘ ਸਹਿਰਾਈ ਬੇਕਲ 'ਅਮ੍ਰਿਤਸਰੀ' ਅਤੇ ਸੰਗੀਤ ਤਰੀਬ ਦਿੱਤਾ। ਪੁਸ਼ਪਾ ਰਾਣੀ ਤੇ ਫਿਲਮ ਵਿੱਚ ਰੁਮਾਨੀ ਗੀਤ 'ਇਕ ਤੂੰ ਦੁਨੀਆ ਵਸਾ ਲਈਏ', 'ਯਾਰ ਦੀ ਰੋਟੇਰੀ ਗਲੀ ਵਿਚ ਇਕ ਮਸਤਾਨਾ ਫਿਲਮ ਸ਼ੁਭਾਵਾਂ ਮੈਂ ਦਿਲ ਦਾ' (ਪੁਸ਼ਪਾ ਰਾਣੀ, ਅਬਦੁੱਲਾ ਕਰਬੜੀ ਪਸੰਦ ਕੀਤੇ ਗਏ) ਇਹ ਪੰਜਾਬੀ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿਚ 'ਲੈਲਾ', 'ਮਾਡੀ' ਦੇ ਜਨਾਨਾ ਅਦਾਕਾਰਾਂ ਨੇ ਨਿਭਾਇਆ। 1940 ਨੂੰ ਇਹ ਫਿਲਮ ਕਰਾਊਨ ਟਾਲਹੋਰ ਵਿਖੇ ਪਰਦਾਪੇਸ਼ ਹੋਈ।

ਇੰਦਰਾ ਮੂਵੀਟੋਨ, ਕਲਕਤਾ
ਜਦੋਂ ਐੱਚ. ਐਸ. ਰਵੇਲ ਉਗਛ ਹਰਿ
(ਪਿਤਾ ਰਾਹੁਲ ਰਵੇਲ) ਨੇ ਆਪਣੀ ਰਿ
ਪਹਿਲੀ ਸਟੇਟ ਫਿਲਮ 'ਏੰਗੀਆ
'ਗੈਂਗਸਟਰ' (1940) ਬਾਣੀ ਤਾਂ
'ਰਜਨੀ' ਦਾ ਕਿਰਦਾਰ ਨਿਭਾਉਣ ਦਾ ਮੌ
ਸਨਮੁੱਖ ਬਾਬੁਰਾਓ ਪਹਿਲਵਾਨ 'ਦੌਰੇ
ਟਾਈਟਲ ਰੋਲ ਨਿਭਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਕਹਾ
ਐਸ. ਰਵੇਲ ਅਤੇ ਸੰਗੀਤਕਾਰ ਮਨੁੱ
ਰਾਮਪੁਰੀ ਸਨ। ਫਿਲਮ ਵਿਚ 6 ਗਿਤ ਮਹਿਸੂਸ
ਕੁਲਵਾਤੀ', 'ਮਸਤੀ ਸੇ ਸੁਰਖ ਰੰਗ ਰੁ
ਹੋ' ਜਾਂ ਕੋਈ ਪਾਸ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਾ।

ਦੇਖ ਨਾ ਹਕਰ ਥਾਨਾ ਸਚ ਕ ਕਦਸ ਬਤਾਨਾ ਆਇ।
ਇੰਦਰਾਪੁਰੀ ਸਟੂਡੀਓ, ਕਲਕੱਤਾ ਦੀ ਆਈ
ਏ. ਹਾਫਿਜ਼ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਛਿਲਮ 'ਮਹਤਾ' (1942) 'ਵ

A black and white photograph of a woman with dark, straight hair pulled back. She is wearing a light-colored sari with a subtle pattern and a dark blouse. A small bindi is visible on her forehead. Her makeup is done in a traditional style, with dark eyeliner and a neutral lip. She has a serious, contemplative expression and is looking directly at the viewer. The lighting is soft, and the background is dark and indistinct.

ਉਸ ਨੇ 'ਮਮਤਾ' ਦਾ ਟਾਈਟਲ ਰੋਲ ਅਦਾ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਦੇ ਹਮਰਾਹ ਅਦਾਕਾਰ ਪ੍ਰਿਸ ਦਾਰਾ ਆਪਣੇ ਫ਼ਨ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਗੀਤਕਾਰ ਜੀ, ਸ਼ਾਦਾਨੀ ਅਤੇ ਸੰਗੀਤਕਾਰ ਆਰ. ਏ. ਅੰਨਾ ਸਨ। ਇਸ ਫਿਲਮ ਵਿਚ ਕੁੱਲ 7 ਗੀਤ ਸਨ 'ਮਰ ਚਲੇ ਹਮ ਜੀਤੇ ਜੀ', 'ਯਹ ਤੁਨੇ ਕਥਾ ਕੀਆ ਭਗਵਾਨਾਂ', 'ਰਾਤ ਭਰ ਸਪਨੋਂ ਮੌਂਡੋ ਆਡਾ ਰਹਾ' ਆਦਿ, ਪਰ ਇਹਨਾਂ ਗੀਤਾਂ ਦੇ ਗੁਲੂਕਾਰਾਂ ਦੇ ਨਨਦਾਂ ਦਾ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਲੱਗਿਆ। ਇੰਦਰਾਪੁਰੀ ਸਟੂਡੀਓ ਦੀ ਹੀ ਐਸ. ਸਮਸੂਦੀਨ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਸੁਪਰਹਿੱਟ ਫਿਲਮ 'ਇਰਾਦਾ' (1944) 'ਬੁਸ਼ਧਾ ਰਾਣੀ ਨੇ 'ਚੰਦਾ' ਦਾ ਕਿਰਦਾਰ, ਜਿਸ ਦੇ ਚੂਝਰੂ ਧੀਰਜ ਭੱਟਾਚਾਰੀਆ 'ਵਿਨੋਦ' ਦਾ ਪਾਤਰ ਅਦਾ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਕਹਾਣੀ ਦਾ ਉਦਿਦ ਚਾਂਦ, ਮੁਕਾਲਮੇ ਅਖ਼ਤਰ ਚੁਗਤਾਈ, ਗੀਤ ਹਜ਼ਰਤ ਅਜੀਜ਼ ਕਸ਼ਮੀਰੀ ਅਤੇ ਸੰਗੀਤ ਪੰਡਤ ਅਮਰਨਾਥ (ਐੱਚ. ਐਮ. ਵੀ.) ਨੇ ਮੁਰੱਤਿਬ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਫਿਲਮ ਦੇ ਗੀਤ ਵੀ ਬੱਦੇ ਮਕਬੂਲ ਹੋਏ, ਜਿਹਨਾਂ ਦੇ ਖੂਬ-ਸੂਰਤ ਬੋਲ ਹਨ 'ਬਦਲ ਦੇ ਇਰਾਦਾ ਨ ਪਹਿਲੂ ਸੇ ਜਾਓ', 'ਪੀ ਮਸਤਾਨੇ ਜੀ ਮਸਤਾਨੇ', 'ਸਜਨਾ ਹੋ ਮੇਰੀ ਨਈ ਜਵਾਨੀ', 'ਰਾਤ ਸੁਹਾਗ ਕੀ ਆਈ ਸਜਨੀਆ', 'ਨਿਤ ਨਿਤ ਰੁਠਨੇ ਵਾਲੇ ਸਾਜਨ ਤੁਮ ਦੀਪ ਬਨੋ' (ਰਾਧਾ ਰਾਨੀ, ਹੇਮਿੰਡ ਕੁਮਾਰ)। ਇਹ ਸ਼ਾਇਦ ਪੁਸ਼ਧਾ ਰਾਣੀ ਦੀ ਆਖਰੀ ਫਿਲਮ ਸੀ।

ਇਸ ਫਿਲਮ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਦੀ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਫਿਲਮ ਦੀ ਕੋਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਕਿਤੋਂ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਸਕੀ। ਉਹ ਕਿੱਥੇ ਚਲੀ ਗਈ, ਕਿਸ ਨਾਲ ਵਿਆਹੀ ਗਈ, ਕਿੱਥੇ ਛੌਤੇ ਹੋਈ, ਕਾਢੀ ਤਹਿਕੀਕ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਕੁਝ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਲੱਗ ਸਕਿਆ। ਪਰ ਪੰਜਾਬਣ ਮੁਟਿਆਰ ਪਸਪਾ ਰਾਣੀ ਆਪਣੀ ਬਿਹਤਰੀਨ ਅਦਾਕਾਰੀ ਤੇ ਗੁਲੂਕਾਰੀ ਦੇ ਤੁਫਲੈ ਹਾਥਸਾਂ ਸਾਦੇ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਤਹਾਰੀ।

- ਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧ

ਮੈਨੂੰ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਬੋਲਣੀ ਆਪੁੰਦੀ ਐ!

ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਵੇਲੇ ਭਾਰਤੀ ਵਿਦਿਆਕ ਸਿਸਟਮ ਵਿਚ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਦਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਥਾਨ ਸੀ। ਇਹ ਸਕੂਲਾਂ, ਕਾਲਜਾਂ ਵਿਚ ਲੋੜਮੀ ਵਿਸ਼ੇ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੜਾਈ ਜਾਂਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਕਚਹਿਰੀਆਂ ਤੇ ਪੁਸ਼ਟ ਦਾ ਸਾਰਾ ਕੰਮਕਾਜ਼ ਇਸੇ ਵਿਚ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਆਜ਼ਾਦੀ ਮਿਲਣ ਮਹਾਰੋਂ ਭਾਵੇਂ ਹਿੰਦੀ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਸਰਕਾਰੀ ਭਾਸ਼ਾ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਪਰ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵੀ ਸਹਾਇਕ ਸਰਕਾਰੀ ਭਾਸ਼ਾ ਬਣੀ ਰਹੀ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਪਹਿਲੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਪੰਡਿਤ ਜਵਾਹਰਲਾਲ ਨਹਿਰੂ ਇਸ ਨੂੰ ਆਧੁਨਿਕ ਦੁਨੀਆ ਵੇਖਣ ਵਾਲੀ 'ਵੱਡੀ ਖਿੜਕੀ' ਮੰਨਦੇ ਸਨ। ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਪੱਤੇਹਨ-ਪੜਾਉਣ ਲਈ ਹਾਲਾਤ ਅਨੁਕਲ ਨਹੀਂ ਹਨ।

ਪੈਰੋ. ਗੋਕਰ ਨੇ ਆਖਿਆ ਸੀ, "ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਛੇ
ਸਾਲ ਹਫ਼ਤੇ ਵਿਚ ਲਗਪਗ ਛੇ ਪੀਰੀਅਡ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਪੜਾਈ
ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਪਰ ਜਦ ਉਹ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਿਚ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ
ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਮੁਸ਼ਕਲ ਨਾਲ ਹੀ 1500 ਸ਼ਬਦ ਆਉਂਦੇ ਹਨ।"
ਸਕੂਲ ਵਿਚ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਪੜਾਉਣ ਵਾਲੇ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ
ਅਧਿਆਪਕ ਵਿਸ਼ੇ ਦੇ ਮਾਹਿਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ
ਸਮਾਜਿਕ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਅਧਿਆਪਕ ਨੂੰ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਪੜਾਉਣ
ਲਈ ਆਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਐਮਐਚ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ
ਮੈਂ ਇਕ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਸਕੂਲ ਵਿਚ ਦੋ ਕੁ ਮਹੀਨੇ ਮੈਥ, ਸਾਈਂਸ
ਮਾਸਟਰ ਲੱਗਿਆ ਰਿਹਾ। ਉਥੋਂ ਇਕ ਅਧਿਆਪਕ
ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਪੜਾਉਂਦੀ ਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਇਕ ਦਿਨ ਉਹ ਬੱਚਿਆਂ
ਨੂੰ ਕਹਿ ਰਹੀ ਸੀ, "ਉਹ ਚੰਦ ਹੈ' ਦੀ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਬਣਾਓ।"
ਜਦ ਕਿਸੇ ਬੱਚੇ ਨੇ ਹੱਥ ਬੜਾ ਨਾ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਆਪ
ਹੀ 'ਡੈਟ ਇੜ ਏ ਮਨ' ਆਖਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਆਖਿਆ, "ਹੀ

ਇਜ਼ ਏ ਮੂਨਾ?" ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਬੋਲਣ ਵੇਲੇ ਸਾਡੀਆਂ ਮਾਤਰ
ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦਾ ਧੁਨੀ ਸਿਸਟਮ ਰੁਕਾਵਟ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ
ਅਸੀਂ ਆਪਣੀ ਮਾਤਰ ਭਾਸ਼ਾ ਵਾਂਗ ਹੀ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਬੋਲਦੇ ਹਾਂ।
ਸਾਡੀਆਂ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਭਾਰਤੀ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਧੁਨੀਆਤਮਕ ਹਨ
(ਯਾਨੀ ਇਕ ਅੱਖਰ ਦੀ ਇਕ ਹੀ ਆਵਾਜ਼ ਹੁੰਦੀ ਹੈ) ਪਰ
ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿਚ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਸਰਕਸ ਵਿਚ
ਪਹਿਲੀ 'ਸੀ' ਦੀ ਆਵਾਜ਼ 'ਸ' ਦੀ ਹੈ ਤੇ ਦੂਜੀ ਦੀ 'ਕ' ਦੀ।
ਬਹੁਤੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵੱਲੋਂ ਹੱਥ ਤੰਗ ਹੀ ਹੁੰਦਾ
ਹੈ। ਮੇਰਾ ਇਕ ਜਮਾਤੀ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੋਰ ਵਿਸ਼ਿਆਂ
ਵਿਚ ਹੁਸ਼ਿਆਰ ਸੀ। ਜਦ ਉਸ ਨੂੰ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਦੇ ਅਧਿਆਪਕ
ਨੇ ਪੁੱਛਣਾ, "ਬਹੁਸਟੀ ਕਰੋਅ ਯਾਦ ਐ?" ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ "ਹਾਂ,

ਜੀਂ ਕਹਿ ਦੇਣਾ ਪਰ ਦੇ ਲਾਈਨਾਂ ਵੀ ਨਾ ਸੁਣਾ ਸਕਣੀਆਂ ਅਤੇ ਫਿਰ ਉਸ ਨੂੰ ਕੁੱਝ ਪੈਣੀ। ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਕਰਕੇ ਹੀ ਉਹ ਸੱਤਵੀਂ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਨਾ ਟੱਪ ਸਕਿਆ। ਇਕ ਹੋਰ ਲਤਕਾ ਕਹਿੰਦਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ, “ਐਵੇਂ ਕਹਿ ਇੰਦੇ ਨੇ ਕਿ ਰਾਤ ਨੂੰ ਕੈਡੀ ਜਹੀ ਚਾਹ ਪੀਣ ਨਾਲ ਨੀਂਦ ਨੈਹੀ ਆਉਂਦੀ। ਮੇਰੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਦੀ ਕਿਤਾਬ ਪਈ ਹੋਵੇ, ਸੈਂ ਅੱਖਾਂ ਖੋਲੈਹਦਾ ਈ ਨੈਹੀ।” ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਬੋਲਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਤਾਂ ਹੈ ਈ ਦੂਰ ਦੀ ਸਕੂਲਾਂ, ਕਾਲਜਾਂ ਵਿਚ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ। ਇਸ ਵਿਚ ਪਾਸ ਹੋਣ (ਜਾਂ ਚੰਗੇ ਨੰਬਰ ਲੈਣ ਲਈ) ਹੀ ਪਤਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਲਿਖਤੀ ਪੈਰੀਥਿਆ ਹੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਬੋਲਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦੀ। ਇਹ ਵੀ ਹਕੀਕਤ ਹੈ ਕਿ ਹਰ ਸਾਲ ਸਕੂਲਾਂ, ਕਾਲਜਾਂ ਵਿਚ ਸਾਲਾਨਾ ਇਮਾਰਿਹਾਨਾਂ ਵਿਚ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿਸ਼ੇ ਵਿਚ ਤੁਝ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ ਵਿਚ ਕੰਪਾਰਟਮੈਂਟਾਂ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਅਕਸਰ ਉਹ ਨਕਲ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਪਰਚੀ ਮੰਡਲ ਉਦ੍ਘਾਤ ਦੇ ਫੜੇ ਜਾਣ 'ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਭਵਿੱਖ 'ਤੇ ਖਤਰੇ ਮੰਡਗਾਊਣ ਲੁਗਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੁਝ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਨਾ ਤਾਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਅਧਿਆਪਕ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਜਿਦਗੀ ਨਾਲ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਖੇਡ! ਸਕੂਲ ਵਿਚ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਦੇ ਚੰਗੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਕਰਕੇ ਮੇਰੀ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਾਧੀਆ ਸੀ ਅਤੇ ਮੈਟੈਰੀਕ ਦੇ ਇਮਤਿਹਾਨ (1958) ਵਿਚ ਮੇਰੇ 200 ਵਿਚੋਂ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ 164 ਨੰਬਰ ਆਏ ਸਨ। ਉਦੇਂ ਹੁਣ ਵਾਂਗ ਨੰਬਰਾਂ ਦੇ ਥੁੱਲੇ ਗੱਢੇ ਨਹੀਂ ਸਨ ਮਿਲਦੇ ਅਤੇ ਐਨੇ ਨੰਬਰਾਂ ਲੈਣੇ ਖਾਲਾ ਜੀ ਦਾ ਵਾੜਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਕਾਲਜ ਵਿਚ ਭਾਵੇਂ ਮੌਜੂਦ ਚਾਰ ਸਾਲ ਸਾਈਂਸ ਪੱਤੇਹੀ ਪਰ ਮਹਰੋਂ 1965 ਵਿਖੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਦੀ ਐਮਐਂ ਕਰ ਲਈ ਅਤੇ ਬੀਐਂਡ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਕਾਲਜ ਵਿਚ ਪਹਿਲਾਂ ਅਠਾਈ ਸਾਲ ਮੈਂ ਬੀਐਂਡ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵਿਸ਼ਿਆਂ, ਜਿਹਨਾਂ ਦਾ ਮਾਧਿਅਮ ਕਈ ਸਾਰੀਆਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਹੀ ਰਿਹਾ, ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ 'ਟੀਚਿੰਗ ਆਫ ਇੰਗਲਿਸ਼' (ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਅਧਿਆਪਨ) ਪਤਾਉਂਦਾ ਰਿਹਾ। ਟੀਚਿੰਗ ਆਫ ਇੰਗਲਿਸ਼ ਦੇ ਸਿਲੇਬਸ ਵਿਚ ਉਚਾਰਨ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਰਣਮਾਲਾ ਵਿਚ ਛੱਥੀ ਵਰਣ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਪੰਜ ਸਵਰ ਤੇ ਇਕ ਵਿਅੰਜਨ। ਪੰਜ ਸਵਰ ਦੀਆਂ ਵੀਹ ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਬਾਰਾਂ ਸੁੱਧ ਤੇ ਅੱਡੇ ਅਸੁੱਧ ਜਾਂ ਸੰਸ਼ਕਤ ਸਵਰ (ਜਿਹਨਾਂ ਵਿਚ ਸੂਰ੍ਖ ਵਿਅੰਜਨ ਆਵਾਜ਼ ਇਕ ਸਵਰ ਦੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿਹੜੀ ਮਗਰੋਂ ਦੁਜੇ ਸਵਰ ਦੀ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਲਿਪੀ ਦੋ ਚਿੰਨ੍ਹਾਂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ)। ਇੱਕੀ ਵਿਅੰਜਨ ਦੀਆਂ ਚੌਥੀਆਂ

ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ
ਇਹ ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਪੜਾਉਂਦਾ ਰਿਹਾ ਅਤੇ ਵਾਕ ਬੋਲਣ ਵੇਲੇ
ਸਟਰੈਸ (ਬਲ) ਤੇ ਇਨਟੋਨੇਸ਼ਨ (ਅਲਪ) ਵੀ ਸਮਝਾਉਂਦਾ
ਰਿਹਾ। ਉਦੋਂ ਉਚਾਰਨ ਲਈ ਗੈਰਮੇਡੋਨ ਰਿਕਾਰਡ ਮਿਲਦੇ
ਸਨ ਤੇ ਇਹਨਾਂ ਨਾਲ ਵੀ ਮੈਂ ਸਹੀ ਉਚਾਰਨ ਸਿਖਾਉਂਦਾ ਸੀ।
ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਮੈਂ ਨਾਲ ਲੰਗਦੇ ਆਰਟਸ ਕਾਲਜ ਵਿਚ ਅੱਮੱਏ
ਤਕ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਪੜਾਈ। ਇਉਂ ਮੈਨੂੰ ਇਕ ਭਰਮ ਜਿਹਾ ਹੋ
ਗਿਆ ਕਿ ਮੈਂ ਚੰਗੀ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਬੋਲ ਲੈਂਦਾ ਹਾਂ। ਸੇਵਾ ਮੁਕਤੀ
ਮਗਰੋਂ ਮੇਰਾ ਕੈਨੇਡਾ ਦਾ ਆਉਣ-ਜਾਣ ਸੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ। ਮੈਨੂੰ
ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਕੈਨੇਡਾ, ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ
ਬੋਲਣ ਦਾ ਲਹਿਜ਼ਾ ਬਿਲਕੁਲ ਵੱਖਰਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ 'ਸ਼ੈਡਯੂਲ'
ਨੂੰ ਉਥੋਂ 'ਸਕੈਂਸ਼ਨਲ' ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ।

ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਚਿਰਾਂ ਤੋਂ ਅਮਰੀਕਾ ਰਹਿੰਦੇ ਇਕ
ਮਿੱਤਰ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ-
ਪਹਿਲ ਮੈਂ ਗੋਰਿਆਂ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਬਹੁਤ ਸੋਚ-
ਸੋਚ ਕੇ ਬੋਲਦਾ ਹੁੰਦਾ ਸਾਂ ਪਰ ਉਹ ਮੇਰੀ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਨੂੰ
ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਨ ਮੰਨਦੇ ਤੇ ਇਕ ਵਾਰ ਤਾਂ ਇਕ
ਗੋਰੀ ਨੇ ਮੈਂਨੂੰ ਕਹਿ ਵੀ ਦਿੱਤਾ, "ਕੈਨ ਯੂ ਸਪੀਕ ਇੰਗਲਿਸ਼?
(ਤੁਸੀਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਬੋਲ ਸਕਦੇ ਹੋ?)” ਹੁਣ ਮੈਂ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਚ
ਲਗਾਤਾਰ ਕਈ-ਕਈ ਮਹੀਨੇ ਰਹਿੰਦਾ ਹਾਂ। ਮੈਂ ਘਰ ਤੋਂ
ਬਾਹਰ ਘੱਟ ਹੀ ਨਿਕਲਦਾ ਹਾਂ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਗੋਰੇ ਨਾਲ ਗੱਲ
ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਪਰ ਘਰ ਵਿਚ ਜਦ ਬੱਚੇ ਆਪਸ ਵਿਚ ਗੱਲਾਂ
ਕਰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਘੱਟ ਹੀ ਸਮਝ ਆਉਂਦੀ
ਹੈ। ਮੈਂ ਸ਼ਸ਼ਪੰਜ ਵਿਚ ਹਾਂ ਤੇ ਕਈ ਵਾਰ ਆਪਣੇ-ਆਪ 'ਤੇ
ਸਵਾਲ ਕਰਦਾ ਹਾਂ, 'ਮੈਨੂੰ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਬੋਲਣੀ ਆਉਂਦੀ ਐੜੀ?

Cosmetic & Family Dentistry

UPPAL DENTAL CARE

50 % Discount for Cash Patients

INVISALIGN

Call for Details

Straighten Teeth
Without Wires

Charanjit S Uppal
D.D.S.

FREE TEETH WHITENING WITH PAID EXAM,
X-RAY & CLEANING.

YOUR INSURANCE USUALLY COVER THESE SERVICES

Laser Treatment
Lumineers/Veneers
Dentures & Partials
Root Canals
Bad Breath
Cosmetic Dentistry
Crowns & Bridges
Tooth Extraction
Gum Treatment

1191 W Tennyson Rd. # 4,
Hayward. (CA) 94544
510-786-1780

www.uppal dental.com

Strictly Maintained
Sterilization Standards
Most Insurance
Plans Accepted

1750 CLEAR LAKE AVE
Milpitas, CA 95035
408-942-4400

TASTE OF INDIA

specialist- Gurh Dee Barfee, Gurh Diyaan Jalebian

32 ਸਾਲ ਤੋਂ ਕੈਲੋਫੋਰਨੀਆ
ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਗਿੱਲਾ ਤੇ
ਵਧੀਆ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ

ਗੁੜ ਦੀ ਬਰਫੀ, ਫਿੱਕਾ ਕਲਾਕੰਦ
ਗੁੜ ਦੀਆਂ ਜਲੇਬੀਆਂ, ਇਮਰਤੀ

lunch buffet everyday
fresh jalebian every day

DEVINDER SINGH PABLA (OWNER)
510-791-1316

5144 MOWRY AVE (ON FARWELL DR)
FREMONT, CA 94538
510-773-8810

Quick Lube & Smog

We rent
U-HAUL

OIL CHANGE & SMOG CHECK STATION

SUKHWINDER BHELLA

gogibhella@gmail.com

691 W. Tennyson Rd
Hayward, CA 94544

PH 510-757-6775
FAX 510-292-0330

PREET FABRICS & APPLIANCE

ਅਸੀਂ ਹੋਲਸੇਲ ਅਤੇ ਰੀਟੈਲ ਵਿਚ ਨਵੇਂ ਡਿਜ਼ਾਇਨਾਂ ਦੇ ਸੂਟ,
ਜਿਊਲਰੀ, ਫੈਸ਼ਨ ਦਾ ਹੋਰ ਸਮਾਨ, ਵਿਆਹ ਲਈ ਲਹਿੰਗੇ ਅਤੇ
ਮੁੰਡਿਆਂ ਲਈ ਵਿਆਹ ਵਾਸਤੇ ਸ਼ੇਰਵਾਨੀ ਅਤੇ ਹੁਣੇ ਨਵੇਂ ਚੱਲੇ
ਡਿਜ਼ਾਇਨਾਂ ਦੇ ਕੱਪੜੇ ਵੀ ਰੱਖਦੇ ਹਾਂ।

ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਕਲਗੀ, ਸਿਹਰਾ, ਚੂੜਾ, ਹਾਰ, ਜਾਗੇ, ਰੁਮਾਲ ਤੇ
ਹੋਰ ਵਿਆਹ ਦਾ ਸਮਾਨ ਵੀ ਮਿਲਦਾ ਹੈ।

YOUR ONE-STOP CENTER BOTH FABRICS & APPLIANCES

APPLIANCES & LUGGAGE CROSS,
PARKER PENS, OSTER BLENDERS

Watches (Seiko, Citizen & Swistar)

Shavers & Trimmers

Cellular Phones

Onkar Singh Banwait

5156 Mowry Ave. Fremont. CA 94538

Tel- 510-797-7111

Moon Indian Cuisine

510-780-9233

ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ ਤੋਂ ਖਾਣਾ ਪੈਕ ਕਰਵਾ ਕੇ ਵੀ ਲੈ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹੋ, ਕੇਟਰਿੰਗ ਵੇਲੇ ਤੰਦੂਰ ਦਾ ਇੰਡੀਆਨ ਹੈ, ਕੇਟਰਿੰਗ ਵਾਸਤੇ ਕਾਲ ਕਰੋ ਜੀ

- * 100 ਬੰਦਿਆਂ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਵੱਡੀ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਪਾਰਟੀ ਤੱਕ
- * ਗੁਰੂ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਕੇਟਰਿੰਗ ਲਈ 10 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੱਕ ਛੋਟ
- * ਬਹੁਤ ਹੀ ਤਜ਼ਰਬੇਕਾਰ ਕੁੱਕ

Fish Pakora

ਮੱਛੀ ਪਕੋਂਡੇ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਮਾਹਿਰ
ਲੱਡੂ, ਜਲੇਬੀ, ਬਰਫੀ, ਗੁਲਾਬ ਜਮੂਨ ਤੇ ਵਿਆਹ
ਸ਼ਾਦੀ ਮੈਕੇ ਸਭ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਠਿਆਈ ਤਿਆਰ ਕਰਦੇ
ਹਨ। ਘੱਟ ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹੋ।

Paul 510-978-7170

Over 30 Years Experience in Restaurant & Catering Business

ਮੂਨ ਇੰਡੀਆਨ ਕੁਝੀਨ (ਹੇਵਰਡ)

600 West Harder Rd. Hayward, CA 94544
Phone (510)780-9233 Fax (510) 780-9812

www.moonindiancuisine.net

New Introducing
Chaat Corner

Raja King of Sweets Now Presents

Come and Enjoy Mouth Watering Chaat All Day

ਹੁਣ ਸ਼ੁਗਰ ਦੇ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਵਾਸਤੇ ਵੀ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਿਠਾਈ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹੋ

- BHEL PAPDI CHAAT
- FALUDA KULFI
- GOL GAPPE (PANI PURI)
- KHASTA KACHORI

RAJA SWEETS & INDIAN CUISINE

31583 Alvarado Blvd. Union City, CA 94587

Phone : (510) 489-9100

DIXON

ਨਵੇਂ ਅਤੇ ਪੁਰਾਣੇ ਟਰੱਕ ਖਰੀਦਣ ਲਈ ਅੱਜ ਹੀ ਮਿਲੋ, ਆਸੀਂ ਟਰੱਕਾਂ ਲਈ ਫਾਈਨਾਂਸ ਵੀ ਕਰਵਾ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ।

THE WEST'S LEADING FULL-SERVICE TRUCK AND TRAILER DEALERSHIP

SALES & LEASING • PARTS & SERVICE • FINANCE & INSURANCE

HARJINDER SINGH BAL
NEW TRUCK SALES

Direct 707-640-7114 | Cell 510-613-3573

hsingh@tecequipment.com

TECEQUIPMENT.COM

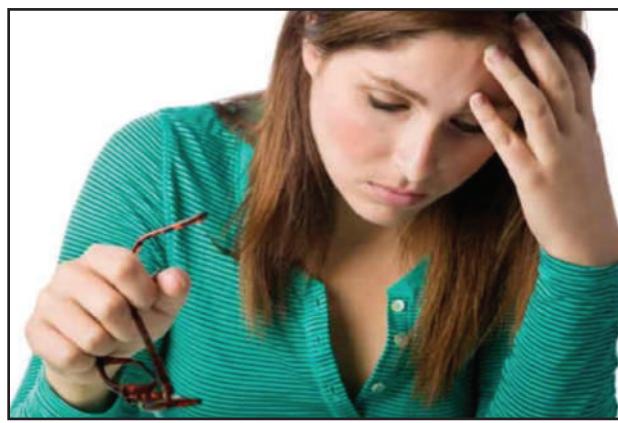
8555 Pedrick Rd Dixon, CA 95620

ਸਾਡੀ ਸਿਹਤ

ਅਲਜ਼ਾਈਮਰ ਦੇ ਜੀਨ ਨਾਲ ਵੱਧ ਸਕਦੇ ਕੋਰੋਨਾ ਦਾ ਖਤਰਾ

ਕੋਰੋਨਾ ਵਾਇਰਸ (ਕੋਵਿਡ-19) ਅਤੇ ਅਲਜ਼ਾਈਮਰ ਰੋਗ ਲਈ ਕਾਰਕ ਬਣਨ ਵਾਲੇ ਇਕ ਜੀਨ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਅਧਿਐਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਜੀਨ ਦਾ ਸਬੰਧ ਕੋਰੋਨਾ ਇਨਫੈਕਸ਼ਨ ਨਾਲ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਹੈ ਕਿ ਭੁਲਣ ਦੀ ਬਿਮਾਰੀ ਅਲਜ਼ਾਈਮਰ ਦਾ ਕਾਰਕ ਬਣਨ ਵਾਲੇ ਏਪੀਟੀ4 ਨਾਮਕ ਜੀਨ ਕਾਰਨ ਪੀੜਤ ਵਿਅਕਤੀ ਵਿਚ ਕੋਰੋਨਾ ਇਨਫੈਕਸ਼ਨ ਦੇ ਗੰਭੀਰ ਹੋਣ ਦਾ

ਖਤਰਾ ਵੱਧ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਸੈਲ ਸਟੈਮ ਸੈਲ ਪੱਤ੍ਰਿਕਾ ਵਿਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਅਧਿਐਨ ਅਨੁਸਾਰ ਕੋਰੋਨਾ ਪ੍ਰਤੀ ਏਪੀਟੀ4 ਜੀਨ ਨੂੰ ਉੱਚੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਰਿਸਰਚ ਸੈਂਟਰ ਅਮਰੀਕੀ ਸਿਟੀ ਆਫ ਹੋਪ ਦੇ ਖੋਜਕਰਤਾ ਯਾਂਹੋਂਗ ਮੌਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਡੇ ਅਧਿਐਨ ਨਾਲ ਅਲਜ਼ਾਈਮਰ ਦੇ ਕਾਰਕ ਏਪੀਟੀ4 ਅਤੇ ਕੋਵਿਡ-19 ਵਿਚਕਾਰ ਸਬੰਧ ਦਾ ਪਤਾ ਚੱਲਦਾ ਹੈ। ਨਾਲ ਹੀ ਇਸ ਦਾ ਵੀ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੇ ਨਹੀਂ ਪਰਤੂੰ ਕੁਝ ਕੋਰੋਨਾ ਪੀੜਤਾਂ ਵਿਚ ਤੰਤਰਿਕਾ ਤੰਤਰ ਸਬੰਧੀ ਇਹ ਸਮੱਸਿਆ ਕਿਉਂ ਖੜ੍ਹੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਨਾਲ ਅਜਿਹੇ ਕੋਰੋਨਾ ਪੀੜਤਾਂ ਦੇ ਬਿਹਤਰ ਇਲਾਜ ਵਿਚ ਮਦਦ ਮਿਲ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਖੋਜਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਲੈਬ ਵਿਚ ਬੈਰੇਨ ਸੈਲਾਂ 'ਤੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇਕ ਅਧਿਐਨ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੇਂਦ੍ਰਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਲੈਬਾਰਟਰੀ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲੇ ਪਲੁਰਿਪੋਟੈਂਟ ਸਟੈਮ ਸੈਲਜ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾਲ ਬੈਰੇਨ ਸੈਲਜ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ। ਪਲੁਰਿਪੋਟੈਂਟ ਸਟੈਮ ਸੈਲਜ ਇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀ ਸਟੈਮ ਸੈਲਜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਵਰਚੁਅਲ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੈਲ ਦੀ ਉਤਪਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਖੋਜਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਨਵੇਂ-ਨਿਰਮਿਤ ਨਿਊਰਾਨ ਅਤੇ ਐਸਟੈਰੋਸਾਈਟੈਸ ਨੂੰ ਕੋਰੋਨਾ ਵਾਇਰਸ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਾਈਆ। ਐਸਟੈਰੋਸਾਈਟ ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹੈਲਪਰ ਸੈਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਦੋਵਾਂ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੈਲਾਂ ਨੂੰ ਇਨਫੈਕਸ਼ਨ ਦੇ ਲਿਹਾਜ਼ ਨਾਲ ਅਤਿ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਪਾਇਆ।

ਸਮੱਸਿਆ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਦਿੰਦੀਆਂ ਨੇ ਅੱਖਾਂ ਦੀ ਅਖਾਂ

ਬਦਲਦੀ ਲਈ ਸ਼ਾਈਲ ਅਤੇ ਭੱਜ ਦੋੜ ਦੇ ਕਾਰਨ ਅਸੀਂ ਇੱਛਾ ਰੱਖ ਕੇ ਵੀ ਅੱਖਾਂ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਨਹੀਂ ਕਰ ਪਾਉਂਦੇ। ਕਈ ਵਾਰ ਅਸੀਂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਜਾਣ ਸਕਦੇ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਕਿਹੜੀ ਬਿਮਾਰੀ ਹੈ। ਪਰ ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਜਾਣਦੇ ਹੋ ਕਿ ਅੱਖਾਂ ਦੇ ਰੰਗਾਂ ਤੋਂ ਵੀ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਲਾਲ ਰੰਗ- ਅੱਖਾਂ ਦਾ ਲਾਲ ਹੋਣਾ ਕੰਸਕਟੀਵੀਟੀਸ ਨਾਂ ਦੀ ਬਿਮਾਰੀ ਦਾ ਲੱਛਣ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਅੱਖਾਂ ਆਉਣਾ, ਇਨਫੈਕਸ਼ਨ ਅਤੇ ਐਲ-ਰਜੀ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਹੋਣ ਲੱਗਦੀ ਹੈ।

ਕਿਵੇਂ ਬਚੀਏ- ਇਸ ਤੋਂ ਬਚਣ ਦੇ ਲਈ ਸਾਫ਼ ਅਤੇ ਠੰਡੇ ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਅੱਖਾਂ ਨੂੰ ਦਿਨ ਵਿਚ 3-4 ਵਾਰ ਧੋਵੋ। ਕਾਲਾ ਚਸਮਾ ਲਗਾਓ ਅਤੇ ਅੱਖਾਂ ਵਿਚ ਧੂੜ, ਗਰਮ ਹਵਾ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਚਾਓ।

ਪੁਤਲੀ ਦਾ ਸਫੈਦ ਰੰਗ- ਇਹ ਮੋਤੀਆਂਵਿੰਦ ਹੋਣ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਅੱਖਾਂ ਦਾ ਲੈਨਜ ਖਰਾਬ ਹੋਣ ਦਾ ਖਤਰਾ ਵੱਧ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਕਿਵੇਂ ਬਚੀਏ- ਅੱਖਾਂ ਦੇ ਮਾਹਿਰ ਤੋਂ ਸਲਾਹ ਲੋ। ਜੂਰੂਰ ਪੈਣ 'ਤੇ ਅੱਖਾਂ ਦੀ ਸਰਜਰੀ ਕਰਵਾ ਕੇ ਇਸ ਸਮੱਸਿਆ ਤੋਂ ਬਚਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਪੂਰੀ ਅੱਖ ਦਾ ਸਫੈਦ ਹੋਣਾ- ਇਹ ਅਨੀਮੀਆ ਨਾਮੀ ਬਿਮਾਰੀ ਹੋਣ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਖਨ ਦੀ ਕਮੀ, ਬਕਾਵਟ, ਕਮਜ਼ੋਰੀ, ਸਾਹ ਲੈਣ ਵਿਚ ਤਕਲੀਫ ਅੱਤੇ ਛਾਤੀ ਵਿਚ ਦਰਦ ਹੋਣ ਲੱਗਦਾ ਹੈ।

ਕਿਵੇਂ ਬਚੀਏ- ਇਸ ਤੋਂ ਬਚਣ ਦੇ ਲਈ ਹਰੀਆਂ ਪੱਤੇਵਾਰ ਸਬੰਧੀਆਂ, ਮੂੰਗੀ, ਤਿਲ, ਬਾਜਰਾ, ਵਿਟਾਮਿਨ ਅਤੇ ਮਿਨਰਲਸ ਵਾਲੇ ਫਲ ਅਤੇ ਖੂਨ ਵਧਾਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਦੀਜ਼ਾਂ ਖਾਓ।

ਪੀਲਾ ਰੰਗ- ਅੱਖਾਂ ਦਾ ਪੀਲਾਪਣ ਵੱਧ ਜਾਣਾ ਪੀਲੀਆ ਹੋਣ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਲੀਵਰ ਖਰਾਬ ਹੋਣਾ, ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਅਤੇ ਡਾਈਜੋਸ਼ਨ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਕਿਵੇਂ ਬਚੀਏ- ਖੁਲ੍ਹੇ ਵਿਚ ਵਿਕਣ ਵਾਲੀਆਂ ਦੀਜ਼ਾਂ ਖਾਣ ਤੋਂ ਬਚਾਓ। ਸਾਫ਼ ਪਾਣੀ ਪੀਓ। ਸਮੱਸਿਆ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੋਣ ਤੋਂ ਡਾਕਟਰੀ ਸਲਾਹ ਲਓ।

ਗੁਲਾਬੀ ਰੰਗ- ਅੱਖਾਂ ਦਾ ਰੰਗ ਹਲਕਾ ਗੁਲਾਬੀ ਹੋਣਾ ਕੰਪਿਊਟਰ ਵਿਜਨ ਸਿੱਫਰੋਮ ਹੋਣ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਅੱਖਾਂ ਵਿਚ ਦਰਦ, ਸੋਜਿਸ ਅਤੇ ਜਲਣ ਹੋਣ ਲੱਗਦੀ ਹੈ।

ਕਿਵੇਂ ਬਚੀਏ- ਕੰਪਿਊਟਰ, ਲੈਪਟਾਪ ਅਤੇ ਮੋਬਾਈਲ ਤੇ ਲਗਾਤਾਰ ਕੰਮ ਨਾ ਕਰੋ।

ਵਿਚਕਾਰ ਬਰੇਕ ਲਓ। 7-8 ਘੰਟੇ ਦੀ ਨੀਦ ਲਾਜ਼ਮੀ ਲਓ।

ਕੈਂਸਰ ਸਣੇ ਕਈ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਜੜੋ ਖਤਮ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਰੇਲਾ

ਦੱਨੀਆ ਭਰ 'ਚ 4 ਫਰਵਰੀ ਨੂੰ ਮਨਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਮੌਤ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਇਕ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਖਾਣ-ਪੀਣ ਦੀਆਂ ਆਦਤਾਂ ਚੋੜਾ ਬਦਲਾਅ ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਵੇ ਤੇ ਕਰਲੇ ਨੂੰ ਇਸ ਵਿਚ ਸੈਗਨੀਸ਼ੀਅਮ ਤੇ ਵਿਟਾਮਿਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਪੋਟ-ਸਾਮਲ ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਕਾਫ਼ੀ ਮਦਦ ਮਿਲ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਕਰੇਲਾ ਖਾਣ 'ਚ ਬੇਸ਼ੇਕ ਕੰਡਾ ਲੋਗੇ ਪਰ ਸਿਹਤ ਦੇ ਲਿਹਾਜ਼ ਤੋਂ ਇਹ ਕਾਫ਼ੀ ਫਾਇਦੇਮੰਦ ਹੈ। ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਖਾਣੋਂ ਚੁਕੋ ਸਾਮਲ ਕਰ ਕੇ ਕੈਂਸਰ ਹੋਣ ਤੋਂ ਰੋਕ ਸਕਦੇ ਹੋ।

ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਇਕ ਗਿਲਾਸ ਕਰੇਲੇ ਦਾ ਜੂਸ ਪੀਣ ਨਾਲ ਲਿਵਰ ਦਾ ਕੈਂਸਰ ਪੈਂਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਕੋਸ਼ਿਕਾਵਾਂ ਨਸ਼ਟ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਲਿਵਰ ਦੇ ਕੈਂਸਰ ਨਾਲ ਨਿਪਟਣੋਂ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇ 72 ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ 90 ਫੀਸਦੀ ਤਕ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਨਤੀਜੇ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲੇ ਹਨ। ਇਸ ਦਾ ਜੂਸ ਗੁਲੁਕੋਜ਼ੀਆਂ ਕੈਂਸਰ ਕੋਸ਼ਿਕਾਵਾਂ ਖਤਮ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਚੁਹਿਆਂ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਿਸਰਚ 'ਚ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਕਰੇਲੇ ਦੇ ਜੂਸ ਨਾਲ ਚੁਹਿਆਂ 'ਚ 64 ਫੀਸਦੀ ਟਿਊਮਰ ਘਟ ਗਿਆ, ਜੋ ਕਿ ਕੈਂਸਰ ਦੇ ਇਲਾਜ 'ਚ ਕੀਮੈਂਥੈਰੋਪੀ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਜਿਆਦਾ ਧੈਰਭਵੀ ਸੀ। ਸੈਡੀਕਲ ਜਗਤ 'ਚ ਇਹ ਖੋਜ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿ ਕਰੇਲੇ ਦਾ ਜੂਸ ਕਿਵੇਂ ਕੈਂਸਰ ਕੋਸ਼ਿਕਾਵਾਂ ਨੂੰ ਨਸ਼ਟ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਹੋਰਨਾਂ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਦੀ ਵੀ

ਲਾਭਕਾਰੀ ਹੈ ਕਰੇਲਾ

ਕਰੇਲੇ ਦੇ ਜੂਸ ਆਇਰਨ, ਸੈਗਨੀਸ਼ੀਅਮ ਤੇ ਵਿਟਾਮਿਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਪੋਟ-

ਹੋਣ 'ਤੇ ਕਰੇਲੇ ਦੇ ਰਸ 'ਚ ਬੋੜਾ ਪਾਣੀ ਤੇ ਕਾਲਾ ਲੂਣ ਮਿਲਾ ਕੇ ਪੀਣ ਨਾਲ ਤੁੱਠੇ ਲਾਭ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਕਰੇਲਾ ਖੂਨ 'ਚ ਮੌਜੂਦ ਬੈਡ ਕਲੈਸਟੈਰੋਲ ਦਾ ਪੱਧਰ ਘਟਾਉਣ ਕਰ ਕੇ ਹਾਰਟ ਅਟੈਕ ਤੇ ਸਟੈਰੋਕ ਦਾ ਖਤਰਾ ਘਟਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਆਇਰਨ ਤੇ ਫੋਲਿਕ ਐਸਿਡ ਭਰਪੂਰ ਮਾਤਰਾ 'ਚ ਮੌਜੂਦ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਅਜਿਹਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਮੌਜੂਦ ਪੋਟਾਸੀਅਮ ਸਰੀਰ 'ਚ ਐਕਸਟੈਰਾ ਸੈਡੀਅਮ ਨੂੰ ਸੋਖ ਕੇ ਬਲੱਡ ਪੈਰੈਸ਼ਰ ਕੰਟਰੋਲ ਹੇਠ ਰੱਖਦਾ ਹੈ।

ਇਮਿਊਨ ਸਿਸਟਮ ਨੂੰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਸਹੀ

ਕਰੇਲੇ 'ਚ ਵਿਟਾਮਿਨ ਸੀ ਵੀ ਭਰਪੂਰ ਮਾਤਰਾ 'ਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸਰੀਰ ਦੇ ਇਮਿਊਨ ਸਿਸਟਮ (ਪ੍ਰਤੀ ਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਣਾਲੀ) ਨੂੰ ਹੱਲਾਂਸੇਰੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਕਰੇਲੇ ਦਾ ਜੂਸ ਅੰਤੰਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਕੋਸ਼ਿਕਾਵਾਂ ਖਤਮ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਅਸੀਅਮ ਤੇ ਵਿਟਾਮਿਨ-ਸੀ ਵਰਗੇ

ਅਰਥਤੰਤਰ 'ਚ ਜਾਨ ਪਾਉਣ ਦਾ ਯਤਨ

ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ ਨਿਰਮਲ ਸੀਤਾਰਮਨ ਨੇ ਕੋਵਿਡ-19 ਦੀ ਵਜ਼ਹੋਂ ਕਾਰਨ ਅਣ-ਕਿਆਸੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਧੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਆਰਥਿਕ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਦੋਗਨੇ ਜੋ ਬਜਟ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ, ਉਸ ਨੂੰ ਇਸ ਲਈ ਵੀ ਅੱਡੀ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਵਿਚ ਕਈ ਅਜਿਹੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਬਜਟ ਵਿਚ ਕੋਰੋਨਾ ਮਹਾਮਾਰੀ ਤੋਂ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਵੱਡੇ ਵਿੱਤੀ ਬੰਦੋਬਸਤਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਅਪੈਰੋਕਿੰਡ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਮੌਕਿਆਂ ਵਿਚ ਵੱਡੇ ਵਾਧੇ ਦੇ ਪਤਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ।

ਇਸ ਦੇ ਇਲਾਵਾ ਵੇਕਲ ਫਾਰ ਲੋਕਲ ਤਹਿਤ ਘਰੇਲੂ ਸਨਾਤਾਂ ਨੂੰ ਹੱਲਸੇਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਨਾਲ ਹੀ ਮੇਕ ਇਨ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਬਰਾਮਦ ਵਾਧੇ ਲਈ ਨਵੀਆਂ ਰੇਖਾਵਾਂ ਖਿੱਚੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ

ਸਭ ਲਈ ਵਿੱਤੀ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਖਾਤਰ ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਮਾਲੀਆ ਘਾਟੇ ਨੂੰ ਜੀਡੀਪੀ ਦੇ 6.8 ਫੀਸਦੀ ਤਕ ਵਿਸਥਾਰਤ ਕਰਨ, ਟੈਕਸ ਕੁਲੈਕਸ਼ਨ ਵਿਚ ਵਾਧਾ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਵਿਨਿਵੇਸ਼ ਲਈ 1.75 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੇ ਵੱਡੇ ਟੀਚੇ ਨੂੰ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖਿਆ ਹੈ।

ਇਸ ਨਾਲ ਜਿੱਥੇ ਆਰਥਿਕ ਸੁਸਤੀ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇਗਾ, ਓਥੇ ਹੀ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਰਗਾਂ-ਅਮ ਆਦਮੀ, ਕਿਸਾਨਾਂ, ਅੱਡਾਂ, ਨੌਜਵਾਨਾਂ, ਸੀਨੀਅਰ ਸਿਟੀਜ਼ਨਾਂ ਅਤੇ ਉਦਯੋਗ ਤੇ ਸਰਵਿਸ ਸੈਕਟਰ ਦੀਆਂ ਮੁਸਕਲਾਂ ਨੂੰ ਘੱਟ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇਗਾ। ਬਜਟ ਵਿਚ ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਖੇਤੀ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨਾਂ 'ਤੇ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਕੇਂਦਰਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਸਰਲ ਕਰਜ਼ੇ ਲਈ 16.5 ਲੱਖ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਛਸਲ ਲਈ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਸਮਰਥਨ ਮੁੱਲ (ਐਮਐਸਪੀ) ਤੋਂ ਡੇਢ ਗੁਣਾ ਵੱਧ ਕੀਮਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਨਵੇਂ ਉੱਦਮਾਂ ਅਤੇ ਖੇਤੀ ਬਾਜ਼ਾਰਾਂ ਨੂੰ ਹੱਲਸੇਰੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਜਿਹਨਾਂ ਨਾਲ ਖੇਤੀ ਉਤਪਾਦਾਂ ਨੂੰ ਲਾਹੌਰੰਦ ਕੀਮਤ ਦਿਵਾਉਣ ਵਿਚ ਮਦਦ ਮਿਲੇਗੀ।

ਪੇਂਡੂ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ

ਡਾ. ਜੈਅਤੀ ਲਾਲ ਭੰਡਾਰੀ

ਦੇ ਕਈ ਉਪਾਅ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਸ ਦੇ ਇਲਾਵਾ ਖੇਤੀ ਅਤੇ ਸਬੰਧਤ ਖੇਤਰਾਂ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਜ਼ਰੀਏ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਅਤੇ ਗਰੀਬੀ ਨੂੰ ਦੁਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕੰਮਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਉਤਸ਼ਾਹਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਇਸ ਵਾਰ ਲਾਲ੍ਹੁ ਅਤੇ ਦਰਮਿਆਨੇ ਉਦਯੋਗਾਂ (ਐਮਐਸਐਮਪੀ) ਨੂੰ 15,700 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਵੱਡਾ ਬਜਟ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਛੋਟੇ ਉਦਯੋਗ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਬਦਲੀ ਗਈ ਹੈ। ਕੋਰੋਨਾ ਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਐਮਐਸਐਮਪੀ ਨੂੰ ਫਿਰ ਤੋਂ ਖੜ੍ਹਾ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਨਵੇਂ ਰਾਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਐਮਐਸਐਮਪੀ ਨੂੰ ਤਕਨੀਕੀ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਇਨੋਵੇਸ਼ਨ ਸਬੰਧੀ ਲਾਭ ਦੇਣ ਲਈ ਨਵੀਂ ਵਿਵਸਥਾ ਬਣਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਸ ਦੇ ਲਈ ਉਸ ਨੂੰ ਵਿੱਤੀ ਸਹਾਇਤਾ ਦੇਣ ਦੀ ਵੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਦੋ-ਰਾਇ ਨਹੀਂ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲ ਤਕਨੀਕ ਅਤੇ ਵਿੱਤ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਨਾਲ ਐਮਐਸਐਮਪੀ ਨੂੰ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖਿਆ ਹੈ।

ਤਕਨੀਕ ਅਤੇ ਵਿੱਤ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਨਾਲ ਐਮਐਸਐਮਪੀ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਰੰਗ-ਰੂਪ ਮਿਲੇਗਾ।

ਬਜਟ ਵਿਚ ਕੋਵਿਡ-19 ਕਾਰਨ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਸੈਰ-ਸਪਾਏ ਅਤੇ ਹੋਟਲ ਸਹਿਤ ਜੋ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਨਾਤਾਂ-ਕਾਰੋਬਾਰ ਬੁਰੀ ਤਰਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਏ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪੁਨਰ-ਜੀਵਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਵੱਡੀ ਰਕਮ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਸਿਹਤ ਸੇਵਾਵਾਂ ਲਈ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਵਧਾ ਕੇ 2.38 ਲੱਖ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਨਵੀਂ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਣਾਲੀ, ਕੌਸਲ ਵਿਕਾਸ, ਸਰਕਾਰੀ ਸਰੂਲਾਂ ਦੀ ਗੁਣਵੰਤਾ, ਜਨਤਕ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਵਰਗ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਜ਼ਰੂਰੀ ਖੇਤਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਵਾਧੇ ਲਈ ਟੈਕਸਟਮੈਂਟ ਸੈਕਟਰ, ਸੈਨਫੈਕਚਰਿਗ ਸੈਕਟਰ ਅਤੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚਾ ਖੇਤਰ ਲਈ ਵੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਬੀਮਾ ਸੈਕਟਰ ਵਿਚ ਪੈਰਤੱਖ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਨਿਵੇਸ਼ (ਐਂਡੱਡੀਆਈ) ਦੀ ਹੱਦ 49 ਫੀਸਦੀ ਤੋਂ ਵਧਾ ਕੇ 74 ਫੀਸਦੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਆਯੁਸ਼ਮਾਨ ਭਾਰਤ ਯੋਜਨਾ ਦਾ ਦਾਇਰਾ ਵਧਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਖੋਜ ਤੇ ਇਨੋਵੇਸ਼ਨ, ਬਰਾਮਦ ਵਿਕਾਸ ਫੰਡ ਅਤੇ ਫਾਰਮਾ ਸਨਾਤ ਨੂੰ ਵੀ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਤਸ਼ਾਹ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਇਲਾਵਾ ਜੀਅੱਸਟੀ ਨੂੰ

ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਦਾ ਹੱਲ ਹੈ ਸਵੈ-ਰੁਜ਼ਗਾਰ

ਜਦੋਂ ਸੰਨ 1951-52 ਵਿਚ ਪੰਜ ਸਾਲ ਯੋਜਨਾ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਉਦੋਂ ਵਿਨੋਵਾ ਭਾਵੇਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਕੌਮੀ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਵਧਾਉਣਾ ਵੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਨੇ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਵਿਕਰਾਲ ਰੂਪ ਧਾਰਨ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ।

ਇਸ ਸਮੱਸਿਆ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਲਗਪਗ ਹਰ ਪਾਰਟੀ ਦੀਆਂ ਕੇਂਦਰ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ ਆਪੋ-ਆਪਣੇ ਵੱਲ ਕੀਤੀ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਅਮਲ 'ਚ ਲਿਆਂਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਉਹਨਾਂ ਵਿਚ ਪਾਰਦਰਸ਼ਿਤਾ ਦੀ ਘਾਟ ਕਾਰਨ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰਾਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਢੁੱਕਵਾਂ ਲਭ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ। ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਨਾਲ ਨਜ਼ਿਠਣ ਲਈ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਨਾ ਸਿਰਫ ਸਕਿਸ਼ਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਅੱਜ ਜਿਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰਾਂ ਦੀ ਕਤਾਰ ਲੰਬੀ ਹੁੰਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਉਸ ਤੋਂ ਛੁਟਕਾਰੇ ਲਈ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸਵੈ-ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਹੋਰ ਮੌਕੇ ਵਧਾਉਣ ਬਾਰੇ ਸੋਚਣਾ ਪਵੇਗਾ।

ਗਜ਼ੇਮ ਕੁਮਾਰ ਚੌਹਾਨ

ਦਿਖਾਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਬਲਕਿ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਪੂਰੀ ਪਾਰਦਰਸ਼ਿਤਾ ਵੀ ਦਿਖਾਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਯੋਜਨਾ ਜਾਂ ਨੀਤੀ ਬਣਾਉਣ ਤੋਂ ਗੁਰੂਜ਼ ਕਰਨ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਉਦਯੋਗ 'ਤੇ ਮਾਤਾ ਅਸਰ ਪਵੇ। ਆਬਾਦੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਦੁਨੀਆ ਵਿਚ ਦੂਜੇ ਨੰਬਰ 'ਤੇ ਹੈ। ਵੱਧ ਰਹੀ ਆਬਾਦੀ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਕਈ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ 'ਚੋਂ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਸਮੱਸਿਆ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਹੈ। ਅੱਜ ਜਿਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰਾਂ ਦੀ ਕਤਾਰ ਲੰਬੀ ਹੁੰਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਉਸ ਤੋਂ ਛੁਟਕਾਰੇ ਲਈ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸਵੈ-ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਹੋਰ ਮੌਕੇ ਵਧਾਉਣ ਬਾਰੇ ਸੋਚਣਾ ਪਵੇਗਾ।

ਇਹ ਦਰਸਤ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੇ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਨੌਕਰੀਆਂ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਸਕਦੀਆਂ ਪਰ ਸਰਕਾਰਾਂ ਸਵੈ-ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਤ ਕਰ ਕੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਮੌਕੇ ਵਧਾ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਕਈ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਵੀ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਉਹਨਾਂ 'ਚ ਕੁਝ ਕਮੀਆਂ ਹਨ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰ ਸਵੈ-ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਪ੍ਰਤੀ ਉਤਸ਼ਾਹ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਉਂਦੇ। ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਸਵੈ-ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰੀਏ ਤਾਂ ਇਸ ਲਈ ਪੈਸਿਆਂ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਉਸ ਤੋਂ ਛੁਟਕਾਰੇ ਲਈ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸਵੈ-ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਹੋਰ ਮੌਕੇ ਵਧਾਉਣ ਬਾਰੇ ਸੋਚਣਾ ਪਵੇਗਾ।

ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਜ਼ੇ ਵੀ ਖੁਸ਼ਹਾਲ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਅਜਿਹਾ ਇਸ ਲਈ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਬਿਸਟਾਚਾਰ ਦਾ ਸਰਕਾਰੀ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਬੋਲਬਾਲਾ ਹੈ। ਜੇ ਸਰਕਾਰਾਂ ਲਗਪਗ ਹਰ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਖੇਤੀਬਾੜੀ, ਮੱਛੀ ਪਾਲਣ ਅਤੇ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰਾਂ ਨੂੰ ਡੇਅਰੀ ਖੋਲਣ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪੈਕੇਜ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਤਾਂ ਇਹਨਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਭਲਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਇੱਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਵੀ ਬਹੁਤ ਪੈਸਾ ਕਮਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਸੈਰ-ਸਪਾਏ ਨੂੰ ਹ

ਮੈਸਭੀ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਪ੍ਰਤੀ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਤਾਂ ਵੱਧੀ, ਪਰ ਅਮਲ ਘੱਟ

ਮੌਸਮ ਦੀ ਤਬਦੀਲੀ ਬਾਰੇ ਹੋਈ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਕਾਨਫਰੰਸ ਤੋਂ
ਇਕ ਮਹੀਨਾ ਬਾਅਦ ਕੋਪਨਹੇਗਨ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦਾ
ਲੇਖਾ—ਜੋਖਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕੋਪਨਹੇਗਨ ਜਾਣ ਤੋਂ
ਪਹਿਲਾਂ ਸਾਡੀ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਵਿਚ ਇਸ ਮਸਲੇ ਬਾਰੇ ਭਰਪੂਰ
ਬਹਿਸ ਹੋਈ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿਚ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ 'ਚ ਸਾਡੇ ਨੌਜਵਾਨ
ਮੈਂਬਰਾਂ ਸਰਗਰਮੀ ਨਾਲ ਭਾਗ ਲਿਆ ਸੀ। ਵਾਤਾਵਰਣ ਅਤੇ
ਜੰਗਲਾਤ ਮੰਤਰੀ ਸੈਰਾਮ ਰਮੇਸ਼ ਨੇ ਸਾਰੇ ਪੱਖਾਂ ਦਾ ਜਵਾਬ
ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਦੱਸਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕਿਨ੍ਹਾਂ—ਕਿਨ੍ਹਾਂ ਮੱਦਿਆਂ 'ਤੇ
ਭਾਰਤ ਦਾ ਕੀ ਪੈਂਤਤਾ ਹੈ। ਭਾਰਤੀ ਟੀਮ ਦੇ ਕੋਪਨਹੇਗਨ
ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਟੀਮ ਦੇ ਕੁਝ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਇਸ ਐਲਾਨ 'ਤੇ
ਨਿਰਾਸਾ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਭਾਰਤ ਆਪਣੇ ਆਪ ਹੀ
2020 ਤੱਕ 2005 ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ 20 ਤੋਂ 25 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ
ਕਾਰਬਨ ਦੀ ਨਿਕਾਸੀ ਘਟਾਵੇਗਾ। ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਸਾਇਟ ਇਹ
ਇਸ਼ਾਗਾ ਚੀਨ ਤੋਂ ਲਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ 40 ਤੋਂ 45 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ
ਨਿਕਾਸੀ ਘਟਾਉਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਸੀ।

ਭਾਰਤ ਕਹਿੰਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਮੱਸਿਆ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਬਣਨ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸਗੋਂ ਹੱਲ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਨ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਭਾਰਤ, ਜਿਸ ਦੀ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀ ਜੀਅ ਕਾਰਬਨ ਨਿਕਾਸੀ ਇਕ ਟਨ ਤੋਂ ਥੋੜ੍ਹੀ ਹੀ ਵੱਧ ਹੈ, ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਬਣੇ ਰਹਿੰਦੇ ਚ ਸਮੱਸਿਆ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਅਮਰੀਕਾ, ਜਿਸ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀ ਜੀਅ ਕਾਰਬਨ ਨਿਕਾਸੀ 23 ਟਨ ਹੈ, ਨਿਸ਼ਚੇ ਹੀ ਸਮੱਸਿਆ ਪੈਦਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ ਕਿਉਂਟੇ ਸੰਧੀ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਪੈਂਤੰਜਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਚੀਨ ਦੁਆਰਾ ਕਾਰਬਨ ਦੀ ਨਿਕਾਸੀ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਆਇਦ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਇਹ ਅਜਿਹੀਆਂ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਭੁਲੇਖਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਚੀਨ ਦੁਆਰਾ ਇਕੋ ਜਿਹੇ ਪੈਂਤੰਜੇ ਲਏ ਗਏ ਹਨ। ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਹੀ ਇਹ ਇਕੋ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਨ: ਇਹ ਦੋਨੋਂ ਹੀ ਸਨਅਤੀ ਇਨਕਲਾਬ ਦੀ ਆਮਦ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ 20 ਸਦੀ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੱਕ ਦੀਆਂ ਇਤਿਹਾਸਕ ਨਿਕਾਸੀਆਂ ਲਈ ਜਿਮੇਵਾਰ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਹੁਣ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕਾਰਬਨ ਦੀ ਨਿਕਾਸੀ ਚੀਨ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਔਸਤਨ ਪ੍ਰਤੀ ਵਿਆਕਤੀ 5 ਟਨ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਯੂਰਪੀਅਨ ਯੂਨੀਅਨ, ਜਪਾਨ ਅਤੇ ਰੂਸ ਦੀ ਇਹ ਨਿਕਾਸੀ 10 ਟਨ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ 2005 ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ 2020 ਤੱਕ ਇਸ ਦੁਆਰਾ 40 ਤੋਂ 45 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਨਿਕਾਸੀ ਘਟਾਉਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਸਵਾਗਤਯੋਗ ਹੈ।

ਅਮਰੀਕਾ ਹਾਲੇ ਵੀ ਨਿਕਾਸੀ ਦਾ ਟੀਚਾ ਰੱਖਣ
 'ਚ ਬਹੁਤ ਪਿਛਾਂਹ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਘੜੀ ਜਾ ਰਹੀ
 ਹੈ ਜਿਸ ਅਨੁਸਾਰ 2005 ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ 2020 ਤੱਕ
 ਨਿਕਾਸੀਆਂ 17 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਘਟਾਉਣੀਆਂ ਹੋਣੀਆਂ ਪਰ
 ਇਸ ਦਾ ਅਰਥ ਇਹ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ 1990 ਦੇ ਪੱਧਰ ਦੇ
 ਮੁਕਾਬਲੇ ਇਹ ਕਟੋਤੀ ਸਿਰਫ 4 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ
 ਲਈ ਇਹ ਸੇਵਿਟੋ ਸੰਘੀ ਅਧੀਨ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਉਸ
 ਤੋਂ ਵਿਕਸਤ ਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਕਟੋਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ
 ਅਗਾਂਹ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਬਰਾਕ ਓਬਾਮਾ ਦੁਆਰਾ

ਅਪਣੇ ਸਮਾਂ ਦਾ ਸਭ ਤੱਥ ਯਗ ਤੱਥ ਸਭ ਤੱਥ ਸੁਘੜ ਮਨੁਖ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਇਕ ਵਾਰੀ ਇਕ ਨੌਜਵਾਨ ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਪਾਸੋਂ ਇਕ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਮੰਗੀ। ਸੁਕਰਾਤ ਨੇ ਹਲਕੀ ਜਿਹੀ ਮੁਸਕਾਨ ਅਪਣੇ ਮੂੰਹ 'ਤੇ ਖਿਲਾਰਦਿਆਂ ਉਸ ਨੂੰ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇ ਦਿੱਤੀ। ਨੌਜਵਾਨ ਨੇ ਬੜੀ ਹੀ ਨਿਮਰਤਾ ਨਾਲ ਪੁੱਛਿਆ, 'ਉਹ ਕਿਹੜੀ ਚੀਜ਼ ਹੈ ਜੋ ਹਮੇਸ਼ਾ ਘੱਟਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਕਿਹੜੀ ਚੀਜ਼ ਹੈ ਜੋ ਹਮੇਸ਼ਾ ਵਧਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ?' ਸੁਕਰਾਤ ਨੇ ਉਤੱਰ ਦਿੱਤਾ, 'ਉਮਰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਘੱਟਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਲਾਲਚ ਹਮੇਸ਼ਾ ਵਧਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ।'

ਸਕਰਾਤ ਦੇ ਇਸ ਸਾਡੇ ਪਰ ਸੁਚਨੇ ਉੱਤਰ ਵਿਚ ਆਖਰਾਂ ਦੀ ਸੱਚਾਈ ਛੁਪੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਹਰ ਬੀਤ ਰਹੇ ਸਾਲ ਨਾਲ ਮਨੁੱਖੀ ਜੀਵਨ ਦੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਉਮਰ 'ਚੋਂ ਇਕ ਵਰ੍ਗ ਘਟ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਘਾਟਾ ਲਗਾਤਾਰ ਜਾਰੀ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਅੰਤ ਕੇਵਲ ਮਨੁੱਖੀ ਜੀਵਨ ਦੇ ਅੰਤ ਨਾਲ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਲਾਲਚ ਦੀ ਕੋਈ ਹੱਦ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ, ਇਹ ਤਾਂ ਹੋਪੇਸਾ ਵਧਦਾ ਹੀ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਮਹੱਤ ਕੇਂ ਹੋਪੇਸਾ ਚਿਆਪ ਦੇ ਪ੍ਰੈਸ਼ਾਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਮਨੁਖ ਨੂੰ ਹਸਤੀ ਢਾਂਦਾ ਹੈ ਪਰਸ਼ਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ।
ਇਹ ਟਣਾਅ ਪੈਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਨੇਕਾਂ
ਸਰੀਰਕ ਤੇ ਮਾਨਸਿਕ ਰੋਗਾਂ ਦਾ ਕਾਰਨ ਵੀ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਹਰ
ਮਨੁਖ ਕੋਈ ਵੀ ਪੇਸ਼ਾ ਧਾਰਨ ਕਰਕੇ ਆਪਣੀਆਂ ਸੀਮਤ
ਲੋੜਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦਾ ਪੈਸਾ ਕਮਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।
ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਜੀਵਨ ਜੀਉਂਦਾ ਹੋਇਆ ਉਹ ਅਨੇਕਾਂ
ਅਣ-ਚਾਹੀਆਂ ਅਤੇ ਅਣ-ਕਿਆਸੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਤੇ ਤਕ-
ਲੀਫਾਂ ਤੋਂ ਬਚ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮਹਾਤਮਾ ਬੁੱਧ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਆਦਰ
ਨਾਲ 'ਏਸੀਆ ਦਾ ਚਾਨਣ' ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਤਿੰਨ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ
ਵੱਡੇ ਜ਼ਹਿਰ ਗਰਦਾਨਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਦੇ ਕਬਨ ਅਨੁਸਾਰ
ਗੱਸਾ, ਲਾਲਚ ਤੇ ਅਗਿਆਨਤਾ ਅਜਿਹੇ ਜ਼ਹਿਰ ਹਨ ਜਿਹੜੇ

ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕੱਟੋਂਡੀ ਦਾ ਮਾਮੂਲੀ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਵੀ ਅਮਰੀਕੀ ਸੈਨੇਟ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦਾ ਮੁਖਾਜ਼ਿਤ ਹੋਵੇਗਾ। ਅਸਲ ਵਿਚ 2050 ਤੱਕ ਵਿਕਸਤ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ 80 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਨਿਕਾਸੀ ਘਟਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਜੇਕਰ ਧਰਤੀ ਦੇ ਤਾਪਮਾਨ ਦੇ ਵਾਧੇ ਨੂੰ 2 ਡਿਗਰੀ ਸੈਲਸੀਸ਼ਨ ਦੇ ਵਾਧੇ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹੋਣੇ।

ਐਮ આર સ્વીનિવાસન

ਡਿਗਰੀ ਸੈਲਸੀਅਸ ਤੱਕ ਹੀ ਵਧਣ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਤੱਦ ਤੱਲ
ਕੀ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਨਿਸ਼ਾਨੇ ਨਹੀਂ ਰਖੇ
ਗਏ ਹਨ। ਵਿਕਸਤ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਵਚਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ
ਗਏ ਹਨ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਵਿਕਾਸਮੀਲੀ
ਦੇਸ਼ਾਂ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ
ਸਵੈ ਇੱਛਾ ਨਾਲ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣ

ਗਠ ਹਨ। ਜਿਥੇ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਵੈ ਇੱਛਾ ਨਾਲ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਕਟੋਤੀਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਕੇਮਾਂਤਰੀ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰੇ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਵਾਂ ਅਧੀਨ ਰਹਿਣਗੇ। ਇਕਸਤ ਦੇਸ਼ ਵੱਲੋਂ ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ ਸੰਕੇਤ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਘੱਟ ਵਿਕਸਤ ਅਤੇ ਮਾਰ ਹੋਠ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਦੀਪਾਂ ਲਈ 30 ਅਰਬ ਡਾਲਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣਗੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਯਮਿਤ

30 ਅਰਬ ਡਾਲਰ (ਜਿਸ ਨੂੰ 2020 ਤੱਕ ਸੋ ਅਰਬ ਡਾਲਰ ਕਰਨ ਦਾ ਵਚਨ ਹੈ) ਦੇਣ ਦਾ ਟੀਚਾ ਮੁੱਖ ਵਿਕਾਸਸ਼ੀਲ ਦੇਸ਼ਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਚੀਨ, ਭਾਰਤ, ਦੱਖਣੀ ਅਫ੍ਰੀਕਾ ਅਤੇ ਬ੍ਰਾਜ਼ੀਲ ਦੁਆਰਾ ਨਿਕਾਸੀਆਂ ਦੇ ਸਵੈ-ਇੰਡ੍ਰਕ ਐਲਾਨਾਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਪਿੱਛਿਆ ਗਿਆ।

ਵਿਕਾਸੀਲ ਦੇਸ਼ ਇਹ ਦਬਾਅ ਪਾ ਰਹੇ ਸਨ ਕਿ ਕਿਉਂਟੇ ਸੰਧੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦਾ ਸਮਝੌਤਾ ਕੋਪਨਹੋਰਗਨ ਵਿਚ ਹੋ ਜਾਵੇ ਜੋ ਵਿਕਸਤ ਦੇਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਵਧੇਰੇ ਕੱਟੋਡੀਆਂ ਲਾਗੂ ਕਰੇ। ਘੱਟ ਵਿਕਸਤ ਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਟਾਪੁ ਦੇਸ਼ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਭਾਗੀ ਵਿੱਤੀ ਸਹਾਇਤਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ। ਕੋਪਨਹੋਰਗਨ ਸੰਮੇਲਨ ਅਸਫਲਤਾ ਵੱਲ ਵੱਧ ਰਿਹਾ ਸੀ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਆਸ ਸੀ। ਇਸ ਮੁਕਾਬਾ 'ਤੇ ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਬਰਾਕ ਓਬਾਮਾ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ। ਪਹਿਲਾਂ ਉਹ ਚੀਜ਼ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਾਲ ਹੀ ਗੱਲ ਕਰਨੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ ਪਰ ਚੀਜ਼ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਬ੍ਰਾਜ਼ੀਲ, ਦੱਖਣੀ ਅਫਰੀਕਾ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਲੀਡਰਾਂ ਨਾਲ ਹੀ ਓਬਾਮਾ ਨੂੰ ਮਿਲਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ (ਬੇਸਿਕ ਸਮੂਹ) ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਓਬਾਮਾ ਅਚਾਨਕ ਘੁੱਸ ਆਇਆ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੋਈ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਹੀ ਅਖੋਦੀ ਕੋਪਨਹੋਰਗਨ ਸਮਝੌਤਾ ਹੋਇਆ। ਇਸ ਸਮਝੌਤੇ ਮੁਤਾਬਕ ਇਹ ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ 2050 ਤੱਕ ਧਰਤੀ ਦਾ ਤਾਪਮਾਨ 2

ਖੇਤਰ ਅਤੇ ਦੂਸਰੇ ਸਰੋਤਾਂ ਤੋਂ ਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਦਿੱਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਰਕਮ ਦੀ ਅਸਲ ਮਾਤਰਾ ਬਾਰੇ ਕਾਫ਼ੀ ਅਸਪੱਸ਼ਟਤਾ ਪਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਜਦੋਂ ਇਸ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਅੰਤਮ ਰੂਪ ਵਿਚ ਪ੍ਰਵਾਨਗ
ਕਰਨ ਲਈ ਸਾਹਮਣੇ ਰਖਿਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਦੇਸ਼
ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਗੈਰ ਜਮਹੱਦੂਰ
ਤੌਰ 'ਤੇ ਥੋੜ੍ਹੀ ਸਿਹੇ ਮੁਲਕਾਂ ਨੇ ਹੀ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ
ਉਮੀਦ ਸੀ ਵਿਕਸਤ ਦੋਸ਼ ਇਸੇ ਨੂੰ ਸਮਝੌਤਾ ਮੰਨੇਂਦੇ ਰਹੇ
ਬੇਸਿਕ ਸਮੂਹ ਦੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੇ ਇਹ ਪੈਂਤੜਾ ਅਖਤਿਅਕ ਕੀਤਾ
ਕਿ ਇਹ ਸਮਝੌਤਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਵਾਲਾ ਨਹੀਂ।
ਇਹ ਬੜੀ ਹੈਰਾਨੀ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ
ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਨੇ ਭਾਰਤ ਨੂੰ (ਅਤੇ ਬੇਸਿਕ ਸਮੂਹ ਦੇ
ਦੂਸਰੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਵੀ) ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਸਵੈ ਇੱਛਾ ਨਾਲ
ਕਟੋਤੀਆਂ ਦੇ ਸਿਹੜੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਦਾ ਉਸ ਨੇ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ
ਸੀ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਅਮਲ ਕਰੇ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ
ਇਕ ਦਮ ਹੀ ਇਸ ਸੁਝਾਅ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਜੋ ਫਿਲ੍ਹ
ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਲਿਆ ਅਤੇ ਸਵਾਗਤਯੋਗ ਕਦਮ ਹੈ।

ਯੋਜਨਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਇਹ ਕੰਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਦੱਸੇ ਕਿ 2020 ਤੱਕ 2005 ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ 20 ਤੋਂ 25 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦੀ ਕਟੋੜੀ ਭਾਰਤੀ ਅਰਥਿਵਿਸਥਾ ਕਿਵੇਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਕੰਮ ਲਈ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨੇ ਦਾ ਸਮਾਂ

ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਅਰਥਵਿਸਥਾ ਦੇ ਸਾਰੇ ਖੇਤਰਾਂ ਦੇ ਮਾਹਿਰਾਂ ਨੂੰ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਅਧਿਐਨ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਕਾਹਲੀ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਭਾਰਤ ਦਾ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀ ਜੀਅ ਨਿਕਾਸੀਆਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਸਮਾਨਤਾ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸ ਨੇ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਗਿਣਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਪਰ ਅੰਦਰਾਂ ਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਪ੍ਰਤੀ ਜੀਅ 5 ਟਾਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਯਾਰਪੀਅਨ ਯਨੀਅਨ, ਜਾਪਾਨ ਅਤੇ ਰੂਸ ਦੇ ਮੌਜੂਦਾ ਪੱਧਰ ਤੋਂ ਅੰਧੀ ਹੈ। ਇਹ ਉਸ ਪੱਧਰ ਦੇ ਨਜ਼ਦੀਕ ਹੈ ਜੋ ਚੀਨ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਇਕ ਦੂਸਰਾ ਮੁੱਦਾ ਤਾਰੀਕ ਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਤੱਕ ਕਾਰਬਨ ਦੀਆਂ ਨਿਕਾਸੀਆਂ ਸਿਖਰ 'ਤੇ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਆਰ ਕੇ ਪੋਰੀ ਨੇ ਸੰਕੇਤ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ 2015 ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਤਾਰੀਕ ਵਿਕਸਤ ਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਚੀਨ ਨੂੰ ਵੀ ਪ੍ਰਵਾਨ ਫੋਗ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਦੇਰ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਭਾਰਤ ਲਈ ਇਹ ਅਗਾਂਹ ਦੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਸਾਡਾ ਉੱਜਾ ਉਤਪਾਦਨ ਕਈ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੱਕ ਕੋਲੇ (ਅਤੇ ਉਪਲਬਧਤਾ ਮਤਾਬਕ ਗੈਸ) 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਰਹੇਗਾ। ਭਾਰਤ ਵੱਡੇ ਪੈਮਾਨੇ 'ਤੇ ਪ੍ਰਮਾਣੂ ਉੱਜਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੀ ਵੀ ਆਸ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਬਹੁਤ ਸਮੇਂ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਸੁਰਜ ਦੀ ਉੱਜਾ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ ਲਾਗਤਾਂ ਘਟਾਉਣ ਲਈ ਹੁੱਕ ਖੋਜ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਦਾ ਕੰਮ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਇਹ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਭਾਰਤ ਕੋਲ ਵਿਗਿਆਨਕ ਅਤੇ ਤਕਨਾਲੋਜੀਕਲ ਮਨੁੱਖੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਸੰਭਵ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਭਾਰਤੀ ਸਨਾਅਤੀ ਐਨੀ ਕੁ ਵਿਕਸਤ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਰਕਾਰੀ ਪ੍ਰਯੋਗਸ਼ਾਲਾਵਾਂ ਅਤੇ ਅਕਾਦਮਿਕ ਅਦਾਰਿਆਂ ਨਾਲ ਸਾਂਝ ਪਾ ਸਕੇ। ਇੱਛਕ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਜਿਸ ਚੀਜ਼ ਦੀ ਸਾਨੂੰ ਲੋੜ ਹੈ ਉਹ ਹੈ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਾਂਝੇਦਾਰੀ। ਇਹ ਉਮੀਦ ਰੱਖਣੀ ਯਥਾਰਥਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਵਿਕਸਤ ਦੇਸ਼ ਮੁਨਾਫ਼ੇ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੀ ਨਵੀਆਂ ਤਕਨੀਕਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰ ਦੇਂਗੇ।

ਵਿਕਸਤ ਦੇਸ਼ ਜੀਵਨਸੈਲੀ ਦੇ ਸਬੰਧ 'ਚ
ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਿਛ ਖਾਂਦੇ ਹਨ ਜੋ ਕਿ ਭਾਰਤ
ਸਮਝਦਾ ਹੈ ਸਬਿਰ ਭਵਿੱਖ ਵੱਲ ਤਬਾਦਲੇ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।
ਕਿਉਂਕਿ ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਰਾਹ ਦੇ ਮੁੱਢਲੇ
ਪੜਾਵਾਂ 'ਤੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਅਸੀਂ ਘੱਟ ਕਾਰਬਨ ਵਰਤੋਂ
ਵਾਲੀ ਜੀਵਨਸੈਲੀ ਅਪਣਾਉਣੇ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹਾਂ ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਿ
ਦੁਸਰੇ ਦੇਸ਼ ਅਪਣਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਅੰਤ 'ਤੇ ਆਬਾਦੀ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੈ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ
ਭਾਰਤ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ ਕੁੱਝ ਕੁ ਸਾਲਾਂ 'ਚ ਡੇਢ ਅਰਬ ਦੀ
ਆਬਾਦੀ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਹੈ। ਐਨੀ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਨੂੰ ਪਾਈ,
ਅੰਨ ਅਤੇ ਉਰਜਾ ਤੇ ਖਣਿਸ ਮਹੱਟੀਆ ਕਰਵਾਉਣਾ ਅੰਖਾ
ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ ਸਾਡੇ ਲਈ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ
ਅਜਿਹੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਅਪਣਾਈ ਏ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਜਲਦ ਹੀ
ਆਬਾਦੀ ਦਾ ਵਾਧਾ ਰੁਕ ਸਕੇ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ
ਵਿਚ ਕਮੀ ਆਵੇ।

ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਵੱਡੀਆਂ ਨਹੀਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲਾਲਚ ਵੱਡਾ ਹੈ

ફિલ્મ એચ.એમ. ફિલ્મ

ਮਾਨਵਤਾ ਨੂੰ ਤਬਾਹ ਤੇ ਬਰਬਾਦ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੇਰੇ ਮਾਰ ਅਸਰ ਕਰਨ
ਵਾਲਾ ਤਾਂ ਲਾਲਚ ਹੈ, ਜਿਹਾ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਉਸਾਰੂ ਸੰਚ
ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰੀਯਲਾ ਦੇਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਲਾਲਚ ਦੇ ਅਸਰ ਹੋਠ
ਅਇਆ ਮਨੁੱਖ ਅਹਿਜੇ ਕੰਮ ਕਰ ਬੈਠਦਾ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ
ਸਿੱਟਾ ਪਛਡਾਵੇ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੋਰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।

ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਵੀ ਲਾਲਚ ਨੂੰ ਮਨੁਖ ਦਾ
ਵੈਰੀ ਸਮਝਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਸਮੁੱਚੀ ਮਨੁਖਤਾ ਨੂੰ ਇਸ ਦੇ
ਮਧੂਵਰ ਪ੍ਰਭਾਵ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਚੇਤਾਵਨੀ ਦੇਂਦੇ ਹਨ।

ਕਿਸਾਨ ਸੀ। ਭੂਮੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਉਹ ਦੀ ਅੜਿਪਤ
ਇੱਛਾ ਸੀ। ਜਿਨੀ ਵੱਧ ਭੂਮੀ ਦਾ ਉਹ ਮਾਲਕ ਬਣ ਜਾਂਦਾ
ਸੀ, ਉਹਦੇ ਅੰਦਰ ਇਸ ਤੋਂ ਵਧੇਰੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਮਾਲਕ ਹੋਣਾ
ਦਾ ਲਾਲਚ ਪੈਦਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਇਕ ਵਾਰੀ ਉਹਨੇ ਆਪਣੇ
ਆਪ ਨੂੰ ਕਿਹਾ, ‘ਜੇ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਅਸੀਨਤ ਭੂਮੀ ਹੋ ਜਾਵੇ ਤਾਂ
ਮੈਂ ਸੈਤਾਨ ਦੀ ਵੀ ਪ੍ਰਵਾਹ ਨਹੀਂ ਕਰਾਂਗਾ।’ ਇਹ ਸੁਣ ਕੇ
ਸੈਤਾਨ ਨੇ ਪਾਖੁਮ ਵਿਰੁੱਧ ਆਪਣੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਾਉ
ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰ ਲਿਆ। ਉਸ ਨੇ ਪਾਖੁਮ ਨੂੰ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ
ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਕੇ ਕੁਰਾਹੇ ਪਾਉਣ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾ ਲਈ।

ਹੁਣ ਪਾਖਮ 125 ਏਕਤ ਜਸੀਨ ਦਾ ਮਾਲਕ
ਬਣ ਚੁਕਿਆ ਸੀ ਪਰ ਉਸ ਦੇ ਲਾਲਚ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਮੰਡੁਸ਼ਟ
ਨਹੀਂ ਹੋਣ ਦਿੱਤਾ। ਉਹ ਨੂੰ ਬਾਸਕਰ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਜਸੀਨ ਦੀ
ਸੂਹ ਮਿਲੀ। ਉਥੇ ਉਹਨੂੰ ਇਕ ਹਜ਼ਾਰ ਤੁਬਲ ਦੇ ਕੇ ਓਨ੍ਹਾਂ
ਜਸੀਨ ਮਿਲ ਸਕਦੀ ਸੀ, ਜਿੰਨੀ ਉਹ ਇਕ ਦਿਨ ਵਿਚ
ਪੈਦਲ ਚੱਲ ਕੇ ਟੱਕ ਲਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਉਹ ਕਹੀ ਲੈ ਕੇ ਟੱਕ
ਮਾਰਦਾ ਗਿਆ। ਬਕਾਣ ਕਾਰਨ ਉਹ ਦਾ ਸਰੀਰ ਨਿਢਾਲ ਹੋ
ਗਿਆ। ਸਰਜ ਦੇ ਛੁਪਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਹ ਨੇ ਨਿਸ਼ਚਿਤ
ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣਾ ਸੀ। ਸੁਰਜ ਪੱਛਮੀ ਆਕਾਸ਼ 'ਚ ਅਲੋਪ
ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਸ ਦੀਆਂ ਲੱਤਾਂ 'ਚ ਸਾਹ-ਸੱਤ ਵੀ ਖਤਮ
ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਆਖਰਕਾਰ ਉਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਥਾਂ ਦੇ ਬਿਲਕੁਲ
ਨੇੜੇ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਡਿੱਗ ਪਿਆ ਅਤੇ ਉਹ ਦੀ ਆਤਮਾ ਉਹ ਦੇਂਦੀ
ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਅਲਵਿਦਾ ਕਹਿ ਗਈ। ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਕਬਰ ਪੁੱਟ ਕੇ
ਪਾਖਮ ਨੂੰ ਸੁਪਰਦੇ-ਖਾਕ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਸਿਰ ਤੋਂ ਪੈਰਾਂ ਤੱਕ
ਉਸ ਨੂੰ ਕੈਵਲ ਛੇ ਛੁੱਟ ਜਸੀਨ ਮਿਲੀ। ਉਹ ਦੀ ਕਬਰ ਏਸੀ
ਹੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ। ਸਮਾਜ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਖੇਤਰ 'ਤੇ ਨਜ਼ਰ
ਮਾਰੋ, ਪੈਸਾ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨ ਦੀ ਦੌੜ ਤੁਹਾਨੂੰ ਪ੍ਰਤੱਖ ਵਿਖਾਲੀ
ਦੇਵੇਗੀ। ਸਾਡਾ ਕੋਈ ਕੇਂਦਰੀ ਮੰਤਰੀ 'ਚਾਰਾ ਘੁਟਾਲੇ 'ਤੇ
ਫਸਿਆ ਪਿਆ ਹੈ। ਨਰਸੀਮਾ ਰਾਓ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਕਾਲ
ਸਮੇਂ ਇਕ ਸੰਚਾਰ ਮੰਤਰੀ 'ਤੇ ਕੋਰਤਾਂ ਰਾਪੇ ਹੱਤੇ ਕਰਨ

ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਨੇਕਾਂ ਉਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਘਰਾਂ 'ਤੇ ਛਾਪੇ ਮਾਰੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਆਮਦਨੀ ਦੇ ਜਾਣੇ ਹੋਏ ਸਾਧਨਾਂ ਤੋਂ ਕਈ ਗੁਣਾਂ ਵੱਖ ਬਣਾਈ ਸੰਪਤੀ ਦਾ ਪਰਦਾ ਫਾਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਜਿਹੇ ਸਤਿਅਮ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਮੁਖੀਏ ਰਾਜੂ ਨੂੰ ਸੱਤ ਹਜ਼ਾਰ ਕਰੋੜ ਦੀ ਹੋਰਾਫੇਰੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ 'ਚ ਗਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਕਈ ਪ੍ਰਾਤਿਕਾਂ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਵੀ ਭਿਸਟਾਚਾਰ ਦੇ ਮੁਕੱਬਲੇ ਚੱਲ ਰਹੇ ਹਨ। ਕਈਆਂ ਦੀ ਜਮਾਨਤ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਕਈ ਵਰ੍ਹੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਚਿਹਰੀਆਂ ਦੇ ਚੱਕਰ ਚੱਕਰ ਕੱਟਣੇ ਪੈਣਗੇ। ਨਮੋਸ਼ੀ ਤੇ ਨਿਰਾਦਰੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪਰਛਾਵੇ ਵਾਂਗ ਪਿੱਛਾ ਕਰੇਗੀ। ਮਾਨਸਿਕ ਤਣਾਅ ਦੇ ਕਾਰਨ ਕਈ ਬੀਮਾਰੀਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਘੇਰ ਲੈਣਗੀਆਂ। ਸਮਾਜਕ ਫਿਟਕਾਰਾਂ ਤੇ ਰਿਸਤੇਦਾਰਾਂ ਦੇ ਤਾਅਨੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨੀਂਦ ਹਰਾਮ ਕਰਨਗੇ। ਕਈ ਤਾਂ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪਰਲੋਕ ਵੱਲ ਚਾਲੇ ਪਾਉਣਗੇ। ਜੇ ਕਦੇ ਅਜਿਹੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੇ 417 ਪੰਨੇ ਵਿਚ ਦਰਜ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੀ ਬਾਣੀ ਦੀ ਇਕ ਤੁਕ ਪੜ੍ਹੀ ਹੁੰਦੀ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰੀ ਹੁੰਦੀ ਤਾਂ ਉਹ ਚਿੰਤਾਵਾਂ ਰਹਿਤ, ਖੇਡੇ ਭਰਪੂਰ ਜੀਵਨ ਜੀਉਂਦੇ ਆਪਣੇ ਦਵਾਲੇ ਸਹਿਜ ਅਤੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟਤਾ ਦੀ ਮਹਿਕ ਖਲਾਰ ਸਕਦੇ ਸਨ।

'ਪਾਪਾਂ ਬਾਬੁ ਹੋਵੇ ਨਾਹੀ, ਮਾਇਆ ਸਾਬ ਨਾ ਜਾਈ'

ਧਾਰਮਕ ਗ੍ਰੰਥ ਪੜ੍ਹਨੇ ਤੇ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਪਾਸੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ
 ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਸੁਣਨੀ ਬਿਲਕੁਲ ਹੀ ਵਿਅਰਥ ਹੈ, ਅਸੀਂ
 ਇਨ੍ਹਾਂ 'ਚ ਦਰਸਾਈ ਜੀਵਨ-ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਦੇ ਨਹੀਂ ਅਤੇ
 ਆਪਣੀ ਭਲਾਈ ਲਈ ਇਸ 'ਤੇ ਅਸਲ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ। ਅੱਜ
 ਦੇ ਤੇਜ਼ ਰਫ਼ਤਾਰ ਜੀਵਨ 'ਚ ਅਸੀਂ ਹਰ ਕੰਮ ਲਈ ਸਮਾਂ
 ਕੱਢ ਲੈਂਦੇ ਹਾਂ ਪਰ ਆਪਣੇ ਲਈ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਨੂੰ
 ਚਿੱਤਾ ਮੁਕਤ, ਤਣਾ ਰਹਿਤ ਅਤੇ ਅਣ-ਲੋੜੀਆਂ
 ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨੀਆਂ ਤੋਂ ਬਚਣ ਦੀ ਵਿਉਤ ਬਨਾਣ ਦਾ ਸਮਾਂ ਸਾਡੇ
 ਪਾਸ ਨਹੀਂ।

ਐਨ ਆਈ ਏ ਨੇ 'ਖਾਲਸਾ ਏਡ' ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਸਣੇ 40 ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਸੰਮਨ

ਕਿਸਾਨ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨੇ ਡੋਵਾਲ ਸਿਰ ਭਾਂਡਾ ਭੀਨਿਆ, ਖਾਲਸਾ ਏਡ ਨੇ ਮੰਗਿਆ ਕੇਮਾਂਤਰੀ ਦੱਖਲ

ਨਵੀਂ ਦਿਲੀ - ਨੈਸ਼ਨਲ ਇਨਵੈਸਟੀਗੇਸ਼ਨ ਏਜੰਸੀ ਨੇ ਸੰਘਰਸ਼ਸ਼ੀਲ ਕਿਸਾਨ ਹਮਾਇਤੀਆਂ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਭੇਜਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 'ਖਾਲਸਾ ਏਡ' ਦੇ ਇੰਡੀਆ ਯੂਨਿਟ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਅਮਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਤੇ ਟਰੱਸਟੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਸੰਮਨ ਭੇਜੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਗੁਰਪਤਵੰਤ ਸਿੰਘ ਪੰਨ੍ਹ ਤੇ ਸਿੱਖਸ਼ ਫਾਰ ਜਸਟਿਸ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਕੇਸ ਦੇ ਸਬੰਧ 'ਚ ਪੇਸ਼ ਹੋ ਕੇ ਜਾਂਚ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਹੁਣ ਤਕ ਨੈਸ਼ਨਲ ਇਨਵੈਸਟੀਗੇਸ਼ਨ ਏਜੰਸੀ ਕਰੀਬ 40 ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ 17 ਤੇ 18 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣ ਲਈ ਨੋਟਿਸ ਭੇਜ੍ਹੀ ਹੈ।

ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਕੌਮੀ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਨੇ ਲੋਕ ਭਲਾਈ ਇਨਸਾਫ਼ ਵੈਲਫੇਅਰ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਸਿਰਸਾ, ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ ਭਾਈ ਜਸਬੀਰ ਸਿੰਘ ਰੋਡੇ, ਪਟਿਆਲਾ ਤੋਂ ਪੱਤਰਕਾਰ ਬਲਤੇਜ ਪੰਨ੍ਹ, ਦੀਪ ਸਿੰਘ ਤੇ ਉਸਦੇ ਭਰਾ ਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਸਿੰਘ, ਇਤਿਹਾਸਕਾਰ ਤੇ ਪੱਤਰਕਾਰ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਬਲਵਿੰਦਰ ਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਅਮ੍ਰਿਤਸਰ ਤੋਂ ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਕਾਲੀ, ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਤੋਂ ਨੋਬਲਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਲੁਧਿਆਣਾ ਤੋਂ ਜੰਗ ਸਿੰਘ, ਲੁਧਿਆਣਾ ਤੋਂ ਪਰਦੀਪ ਸਿੰਘ, ਬਰਨਾਲਾ ਤੋਂ ਸੁਰਿਦਰ ਸਿੰਘ ਠੀਕੀਵਾਲਾ, ਅਮਰਕੋਟ ਤੋਂ ਪਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਲੁਧਿਆਣਾ ਤੋਂ ਇੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਜੱਜ, ਅਮ੍ਰਿਤਸਰ ਤੋਂ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦਮਦਮੀ ਟਕਸਾਲ, ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਤੋਂ ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਦਸੂਹਾ, ਮੁਕਤਸਰ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਪੱਤਰਕਾਰ ਜਸਵੀਰ ਸਿੰਘ ਸਮੇਤ 40 ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਕੱਢਿਆ ਹੈ।

ਦੱਸ ਦੇਈਏ ਕਿ ਐਨਾਈਏ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਅਭਿਨੇਤਾ ਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਗੱਛ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ 17 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਸਥਿਤ ਅਧਾਰੇ ਹੈਡਕੁਆਰਟਰ ਵਿਖੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਸੀ। ਪਰ ਦੀਪ ਸਿੰਘ ਵੀ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਏ। ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਦੱਨੀ ਬੋਤੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਦੇ ਤੇ ਉਹ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨਾਲ ਹਨ। ਕਿਸਾਨ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ। ਸੋਲਾਂ ਪੁਸਤਕਾਂ ਦੇ ਰੇਚੇਤਾ ਜਲੰਧਰ ਦੇ ਵਸਨੀਕ ਅਤੇ ਇਤਿਹਾਸਕਾਰ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਬਲਵਿੰਦਰ ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਪੱਤਰਕਾਰ ਨੂੰ ਵੀ ਸੰਮਨ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। 'ਦਿ ਇੰਡੀਅਨ ਐਕਸਪ੍ਰੈਸ' ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਬਲਵਿੰਦਰ ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਕਤੂਬਰ ਮਹੀਨੇ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੋਇਵਾਂ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਤੋਂ ਉਹ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਜੇ ਉਤੇਰੇ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਫਿਲ-ਹਾਲ ਏਜੰਸੀ ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਤੋਂ ਅਸਮਰਥਾ ਪ੍ਰਗਟਾਈ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਖਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਤਮਾਜ ਮੈਡੀਕਲ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਏਜੰਸੀ ਨੂੰ ਭੇਜੀਆਂ ਹਨ ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਵਾਬ ਆਇਆ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਉਹ ਠੀਕ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਣਾ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਬਲਵਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਦੇ ਵੀ ਸਿੱਖ ਫਾਰ ਜਸਟਿਸ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਕਿਸਾਨ ਮੋਰਚੇ, ਦਲਿਤ ਸਿੱਖ ਏਕਕਾ, ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਉਤੇ ਜ਼ਰੂਰ ਫੇਸਬੁੱਕ ਉਤੇ ਲਿਖਦਾ ਹਾਂ ਪਰ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਏਜੰਸੀ ਨੂੰ ਕੀ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਨੋਟਿਸ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ।" ਅਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਤੇਜਿਦਰ ਸਿੰਘ ਪੱਤਰਕਾਰ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕਰਕੇ ਏਜੰਸੀ ਮੀਡੀਆ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਨੂੰ ਚੁੱਪ ਕਰਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਤੇਜਿਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੱਸਿਆ, "ਘਰ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਕਾਰਨ ਮੈਂ ਪੇਸ਼ੀ ਤੋਂ ਛੋਟ ਲਈ ਹੈ ਅਤੇ ਦੁਬਾਰਾ 21 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਐਨਾਈਏ ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਵਾਂਗਾ।"

ਤੇਜਿਦਰ ਮੁਤਾਬਕ ਉਹ ਪਿਛਲੇ ਸੱਤ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਅਕਾਲ ਚੈਨਲ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤੇ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਐਨਾਈਏ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸੰਮਨ ਕੀਤੇ ਹਨ।

ਪਟਿਆਲਾ ਤੋਂ ਕੈਨੋਡਾ ਦੇ ਚੈਨਲ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪੱਤਰਕਾਰ ਬਲਤੇਜ ਪੰਨ੍ਹ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ 15 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਮਿਲਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਤਹਿਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 19 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਦਿੱਲੀ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਲਈ ਆਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਏਜੰਸੀ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ।

ਅੰਬਾਲਾ, ਹਰਿਆਣਾ ਤੋਂ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਪੱਤਰਕਾਰ ਵਿਨਰ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿਚ ਯੂਕੇ ਅਤੇ ਕਨੋਡਾ ਦੇ ਸਿੱਖ ਚੈਨਲ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ 6 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਿਗੱਛ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਆਵਾਜ਼-ਏ-ਕੌਮ ਨਾਮਕ ਸੰਸਥਾ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਨੋਬਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਤੇ ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ, ਜੋ ਕਿ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਦੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਹਨ, ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਪਹਿਲੇ ਦਿਨ ਤੋਂ ਹੀ ਕਿਸਾਨ ਅੰਦੋਲਨ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।

ਸਿੰਘ ਸਰਹੰਦ 'ਤੇ ਲੰਗਰ ਚਲਾ ਰਹੀ ਸਿੱਖ ਸੂਬਾਂ ਦੇ ਪਲਵਿੰਦਰ

ਸਿੰਘ, ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਕਾਲੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਵੀ ਸੰਮਨ ਭੇਜੇ ਗਏ ਹਨ। ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਕਾਲੀ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਐਸਾਵੇਫਜ਼ੇ ਨਾਲ ਉਸਦਾ ਕੋਈ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਲੰਗਰ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲੇ ਸਮਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦਮਦਮੀ ਟਕਸਾਲ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਪੱਖੀ ਹੈ ਪਰ ਐਸਾਵੇਫਜ਼ੇ ਨਾਲ ਉਸਦਾ ਕੋਈ ਲੈਣਾ ਦੇਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕਿਸਾਨੀ ਲਹਿਰ ਵਿਚ ਵੀ ਸਰਗਰਮ ਹੈ। ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦਮਦਮੀ ਟਕਸਾਲ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਇਹ ਸੰਮਨ ਸੁੱਕਰਵਾਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ, ਜਿਸ 'ਚ ਉਸ ਨੂੰ 21 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹ ਕੁਝ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਸਾਨ ਅੰਦੋਲਨ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਲਈ ਦਿੱਲੀ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਥੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਪੁਸਤਕਾਂ ਤੇ ਦਸਤਾਰਾਂ ਵੰਡੀਆਂ ਸਨ।

ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਸਾਹਨੀ, ਵਾਈਸ ਪ੍ਰਧਾਨ ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਮੁਸਾਪੁਰ ਅਤੇ ਕੰਢੀ ਕਿਸਾਨ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਘੁੰਮਣ ਅਤੇ ਵਾਈਸ ਚੇਅਰਮੈਨ ਜਨਰਲ ਸਿੰਘ ਗੜ੍ਹਵਾਲਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਿਸਾਨ ਅੰਦੋਲਨ ਨੂੰ ਬਦਨਾਮ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਚਾਲਾਂ ਫੇਲ੍ਹ ਹੋ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ। ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਅਸੈਬਲੀ ਦਾ ਇਜ਼ਲਾਸ ਬੁਲਾ ਕੇ ਕੌਮੀ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਦੀ ਗੈਰ-ਸੰਵਿਧਾਨ ਕਥਤ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਮਤਾ ਪਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਬੈਂਸ ਦਾ ਤਰਕ

ਐਨਾਈਏ ਵੱਲੋਂ ਭੇਜੇ ਜਾ ਰਹੇ ਸੰਮਨਾਂ ਉਤੇ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਆਰਾਂਸ ਬੈਂਸ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਐਨਾਈਏ ਦੇ ਵੱਡੀ ਕਿਸਾਨ ਆਰਾਂਸ ਬੈਂਸ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਉਹ ਕੁਝ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਸਾਨ ਅੰਦੋਲਨ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹ ਕੁਝ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਸਾਨ ਅੰਦੋਲਨ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਲਈ ਦਿੱਲੀ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਥੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਪੁਸਤਕਾਂ ਤੇ ਦਸਤਾਰਾਂ ਵੰਡੀਆਂ ਸਨ।

ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦੋਲਨ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਇਸ ਦਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਖਿਆ, "ਇਸ ਏਜੰਸੀ ਦਾ ਕੰਮ ਵੱਡੇ ਖਤਰਨਾਕ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਖਤਰਨਾਕ ਕੋਮਾਂਤਰੀ ਅਪਰਾਧ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਉਸ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਛੋਟੇ ਕੇਸਾਂ ਵਿਚ ਇਸ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨਾ।"

"ਪਹਿਲਾਂ ਸੀਵੀਆਈ ਦੇ ਇਸਤੇਮਾਲ ਉਤੇ ਸਵਾਲ ਉਠੇ ਹਨ ਹੁਣ ਉਹੀ ਕੰਮ ਐਨਾਈਏ ਦੇ ਜਗੀਏ ਕੀਤੇ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਯਾਦਿਕੀਆਂ ਦੇ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਦੇ ਜਗੀਏ ਕੀਤੇ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਖਤਰਨਾਕ ਕੋਮਾਂਤਰੀ ਅਪਰਾਧ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਉਸ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਛੋਟੇ ਛੋਟੇ ਮਾਮਲਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀ ਮ

ਆਖਿਰ ਕਿਵੇਂ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਤੇ ਲੜੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿਸਾਨ ਅੰਦੋਲਨ ਦੀ ਲੜਾਈ

ਖੇਡੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਝਿਲਾਫ਼ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਕਿਸਾਨ ਅੰਦੋਲਨ ਪੋਧ ਸਿੰਗਰ ਰਿਹਾਨਾ ਅਤੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਐਕਟੀਵਿਸਟ ਗ੍ਰੁਪਾਂ ਬਹਨਬਰਗ ਦੇ ਟਵੀਟ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਚਰਚਾ ਵਿਚ ਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਪੋਧ ਸਿੰਗਰ ਰਿਹਾਨਾ ਨੇ 2 ਫਰਵਰੀ ਨੂੰ ਫਾਰਮ ਪ੍ਰੋਟੈਸਟ ਵਿਚ ਸੀ. ਐਨ. ਐਨ. ਦਾ ਇਕ ਸਕ੍ਰੀਨ

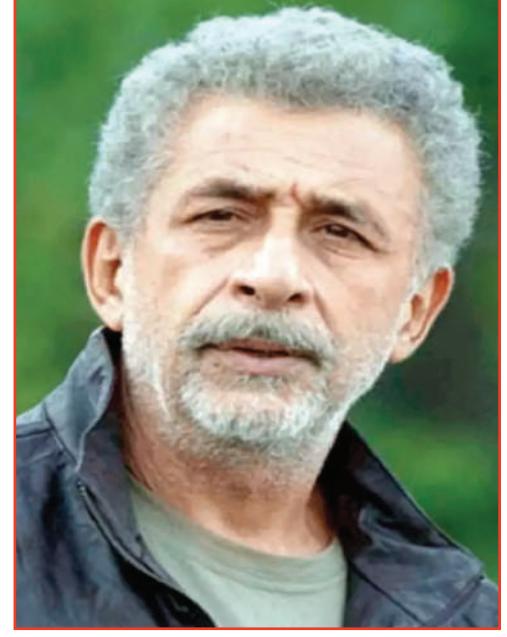
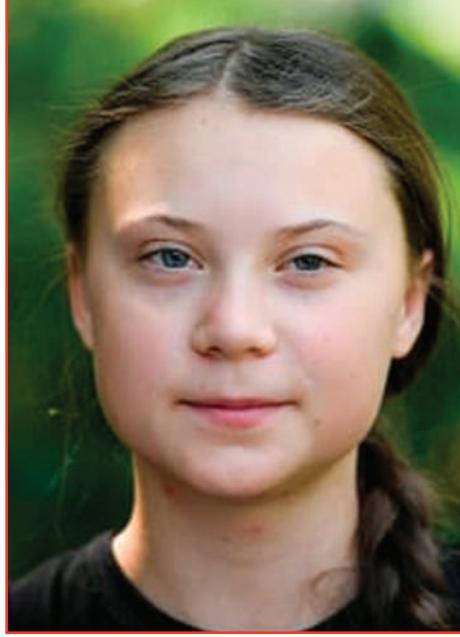
ਤੋਂ ਉਹ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੌਦੀ ਤੋਂ ਜਿਆਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਦਿਸਦੀ ਹੈ।

ਇਕੱਲੇ ਟਵਿਟਰ ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ 10 ਕਰੋੜ ਤੋਂ ਜਿਆਦਾ ਫਾਲੇਅਰਸ ਹਨ, ਜਦਕਿ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਮੌਦੀ ਨੂੰ 6.45 ਕਰੋੜ ਲੋਕ ਹੀ ਫਾਲੇ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਬਿਟਿਸ ਅਖਬਾਰ

ਦਾ ਅੰਦਰਨੀ ਮਾਮਲਾ ਦੱਸਦਿਆਂ ਵਿਦੇਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਦਖਲ ਨ ਦੇਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਭਾਰਤ ਵਿਚ 90 ਕਰੋੜ ਤੋਂ ਵੱਧ ਲੋਕਾਂ ਕੋਲ ਫੋਨ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਵਿਚੋਂ 80 ਕਰੋੜ ਤੋਂ ਜਿਆਦਾ ਲੋਕ ਸਮਾਰਟਫੋਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਲਗਭਗ 29

ਦੇ ਮੀਡੀਆ ਨੇ ਕਵਰ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਜਲਦੀ ਹੀ ਪੰਜ ਮੁਲਕਾਂ ਬਹਿਰੀਨ, ਜਾਰਡਨ, ਕੁਵੈਤ, ਲਿਬੀਆ ਅਤੇ ਯਮਨ ਵਿਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਆਰੰਭ ਹੋ ਗਏ। ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਐਨੇਮਸ ਦੇ ਹੈਸ਼ ਟੈਗ ਨਾਲ ਪੜੋਸੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਤੱਕ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਫੈਲਾਈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਿਸਰ ਵਿਦਰੋਹ, 2011

ਸਾਟ ਸੋਅਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਲਿਖਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਸੀਂ ਇਸ 'ਤੇ ਗੱਲ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਹੈਸਟੈਗ ਟੈਂਡ ਕਰਨ ਲੰਗਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਸਾਨ ਅੰਦੋਲਨ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਤੇ ਕਿਤੇ ਟੈਂਡ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਪਰ ਇਸ ਟਵੀਟ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਦੋ ਹੋਰ ਹੈਸਟੈਗ ਵੀ ਟੈਂਡ ਕਰਨ ਲੱਗੇ। ਇੰਡੀਆ ਅੰਗੋਸਟ ਪ੍ਰਾਪੋਗੇਂਡਾ ਅਤੇ ਇੰਡੀਆ ਟ੍ਰੈਨੇਚਰ। ਖਾਸ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਦੋਵੇਂ ਹੈਸਟੈਗ ਤੋਂ ਟਵੀਟ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਸੈਲੀਬ੍ਰਿਟੀਜ਼ ਦੇ ਟਵੀਟ ਦੇ ਝਿਲਾਫ਼ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਏਕਤਾ ਨੂੰ ਦਿਖਾਉਣ ਵਾਲੇ ਹਨ।

ਟਾਈਟਰ ਦੇ ਐਨਲਿਸਿਸ ਮੁਤਾਬਕ ਫਾਰਮ ਪ੍ਰੋਟੈਸਟ ਹੈਸਟੈਗ ਨਾਲ 1.5 ਕਰੋੜ ਲੋਕ ਜੁੜ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਜਦਕਿ ਇੰਡੀਆ ਅੰਗੋਸਟ ਪ੍ਰਾਪੋਗੇਂਡਾ ਹੈਸਟੈਗ ਨਾਲ 74 ਲੱਖ ਲੋਕ ਜੁੜ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇੰਡੀਆ ਟ੍ਰੈਨੇਚਰ ਨਾਲ 83 ਲੱਖ ਲੋਕ ਜੁੜ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। 5 ਫਰਵਰੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇੰਡੀਆ ਅੰਗੋਸਟ ਪ੍ਰਾਪੋਗੇਂਡਾ ਅਤੇ ਇੰਡੀਆ ਟ੍ਰੈਨੇਚਰ ਵਿਚ ਹੇਠ ਆਗਏ ਹਨ ਪਰ ਫਾਰਮਜ਼ ਪ੍ਰੋਟੈਸਟ ਹਾਲੇ ਵੀ ਟੈਂਡ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਨੇ ਇਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ 2010 ਵਿਚ ਟਿਊਨੀਸੀਆ ਵਿਵਾਦ, 2011 ਵਿਚ ਮਿਸਰ ਵਿਦਰੋਹ, 2011 ਵਿਚ ਹੋਏ ਅੰਨਾ ਅੰਦੋਲਨ ਵਿਚ ਵੀ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਰਹੀ ਸੀ। ਜੇਕਰ ਪੋਧ ਸਿੰਗਰ ਰਿਹਾਨਾ ਦੇ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਦੇਖਿਏ

ਦਾ ਗਾਰਡੀਅਨ ਵਿਚ ਆਇਰਿਸ਼ ਅਕਾਦਮਿਕ ਅਤੇ ਪੱਤਰਕਾਰ ਜਾਨ ਨਾਟਨ ਲਿਖਦੇ ਹਨ ਕਿ ਹੁਣ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਚੋਣਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤਾਵਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਇਕ ਉਪਯੋਗੀ ਹਥਿਆਰ ਮਾਤਰ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਅਜਿਹੀ ਜ਼ਮੀਨ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਹੋਜਾਨਾ ਦੀ ਸਾਡੀ ਗੱਲਬਾਤ ਤਹਿ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਫੁਰਵਰਤੋਂ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਸੀਮਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿਚ

ਗਾਇਕਾ ਰਿਹਾਨਾ, ਸਵੀਡਨ ਦੀ ਵਾਤਾਵਰਣ ਐਕਟੀਵਿਸਟ ਗ੍ਰੁਪਾਂ ਬਹਨਬਰਗ, ਬਾਲੀਂਡੱਡ ਦੇ ਅਭਿਨੇਤਾਵਾਂ ਨਸੀਰਦੀਨ ਸਾਹ ਦੇ ਬਿਆਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ, ਦੱਖਣੀ ਭਾਰਤ ਅਭਿਨੈਤਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਰਾਜ, ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਉਪ ਰਾਸਟਰਪਤੀ ਦੀ ਭਤੀਜੀ ਮੀਨਾ ਹੈਰਿਸ, ਪੰਜਾਬੀ ਗਾਇਕ ਜੈਜ਼ੀ ਬੀ, ਪੰਜਾਬੀ ਗਾਇਕ ਹਰਭਜਨ ਮਾਨ, ਪੰਜਾਬੀ ਸਿੰਗਰ ਅਤੇ ਐਕਟਰ ਦਿਲਜੀਤ ਦੁਸਾਂ।

ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਏਕਤਾ ਦੇ ਲਈ

ਫਿਲਮ ਜਗਤ ਤੋਂ ਅਕਸੀ ਕੁਮਾਰ, ਅਮੇਦੇਵਗਨ, ਸੁਨੀਲ ਸੈਟੀ, ਅਨੁਪਮ ਖੇਰ, ਏਕਤਾ ਕਪੂਰ, ਕੰਗਨਾ ਰਣੌਤ, ਤਾਪਸੀ ਪੰਨ, ਗਾਇਕਾ ਲਤਾ ਮੰਗੇਸਕਰ, ਖੇਡ ਜਗਤ ਤੋਂ ਸਚਿਨ ਤੌਤੁਲਕਰ, ਵਿਰਾਟ ਕੌਹਲੀ, ਅੰਜਿਕਾ ਰਹਾਣੇ, ਹਾਰਦਿਕ ਪਾਂਡਿਆ ਅਤੇ ਸਾਈਨਾ ਨੇਹਵਾਲ। ਸਾਰਿਆਂ ਦੇ ਟਵੀਟ ਵਿਚ ਇਸ ਅੰਦੋਲਨ ਨੂੰ ਦੇਸ਼

ਕਰੋੜ ਲੋਕ ਫੇਸਬੁੱਕ ਅਤੇ 40 ਕਰੋੜ ਲੋਕ ਵਟਸਅਪ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਜਦਕਿ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਕਰੀਬ 1.8 ਕਰੋੜ ਲੋਕ ਟਵਿਟਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਮੰਕਤਿਆਂ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਮੁੱਦੇ ਦੇ ਆਉਣ ਦਾ ਕੀ ਅਸਰ ਹੈ।

ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਕਾਰਨ ਅੰਦੋਲਨ

2010 ਵਿਚ ਟਿਊਨੀਸੀਆ ਵਿਚ ਸਥਾਜੀ ਵੇਚਣ ਵਾਲੇ ਇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਮਹੰਸਦ ਬਾਉਜ਼ੀਜੀ ਨੇ ਸਥਾਨਕ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨਾਲ ਵਿਵਾਦ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨੂੰ ਅੰਗ ਲਗ ਲਈ ਸੀ। ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਦੇ ਕਾਰਨ ਘਟਨਾ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਫੈਲ ਗਈ। ਜਨਤਾ ਸਤਕਾਂ ਤੋਂ ਆ ਗਈ। 23 ਸਾਲ ਤੋਂ ਸੱਤਾ ਤੋਂ ਕਾਬਜ਼ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਜਿਨੇ ਅਲ ਆਬਦੀਨ ਬੇਨ ਅਲੀ ਨੂੰ ਸਾਉਦੀ ਅਰਬ ਭੱਜਣ ਪਿਆ। ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਨੂੰ ਉਥੋਂ

ਵਿਚ ਅੰਨਾ ਅੰਦੋਲਨ, 2017 ਵਿਚ ਮੀਟੂ ਕੰਪੇਨ ਨੂੰ ਵੀ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਤੇ ਸਪੋਰਟ ਮਿਲੀ।

ਰਿਹਾਨਾ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਵਿਵਾਦ

* ਅੰਦੋਲਨ ਤੇ ਟਵੀਟ ਦੇ ਲਈ ਰਿਹਾਨਾ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ 18 ਕਰੋੜ ਰਪਏ

* ਮੀਡੀਆ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਖਾਲਿਸਤਾਨੀ ਸਮਰਥਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਟਵੀਟ ਦੇ ਲਈ ਰਿਹਾਨਾ ਨੂੰ 18 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਰਿਹਾਨਾ ਨੇ 2 ਫਰਵਰੀ ਨੂੰ ਕਿਸਾਨ ਅੰਦੋਲਨ ਤੇ ਟਵੀਟ ਕੀਤਾ ਸੀ।

* ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਇਕ ਗੀਤ 'ਵੀ ਫਾਉਂਡ ਲਵ' ਨੂੰ ਆਵਾਜ਼ ਦੇ ਕਾਰਨ ਫਰਾਂਸ ਵਿਚ ਬੈਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਵਿਚ ਵੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। 2020 ਵਿਚ ਰਿਹਾਨਾ ਨੂੰ ਫੈਂਟੀ ਲਗਜ਼ਰੀ ਫੈਸ਼ਨ ਸੋਅ ਵਿਚ ਇਸਲਾਮਿਕ ਆਇਟਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਮੁਆਫੀ ਮੰਗਣੀ ਪਈ ਸੀ।

* ਸਾਬਦਾ ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਡੋਨਾਲਡ ਟਰੰਪ ਦੀ ਟਿੰਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਨੀਤੀਆਂ ਦੀ ਆਲੋਚਨਾ ਕਾਰਨ ਵੀ ਉਹ ਚਰਚਾ ਵਿਚ ਰਹਿ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। 2013 ਵਿਚ ਰਿਹਾਨਾ ਨੇ ਆਬਧਾਬੀ ਵਿਚ ਸੰਗੀਤ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿਚ ਭਾਗ ਲਿਆ ਸੀ। ਆਪਣੇ ਇਸ ਟਰੰਪ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਇਕ ਮਸਜਿਦ ਵਿਚ ਆਗਿਆ ਲਏ ਬਿਨਾਂ ਵਿਤਰਾਂ ਯੋਗ ਤਸਵੀਰਾਂ ਖਿਚਵਾਉਣ ਤੋਂ ਮਾਸਿਜਿਦ ਤੋਂ ਕੱਢੇ ਜਾਣ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਇਕ ਗੁਲਤ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਚੇਟ

ਰਸਾਲ ਸਿੰਘ

ਹਾਲ ਹੀ ਵਿਚ ਬੰਬਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਨਾਗਪੁਰ ਬੈਂਚ ਦੇ ਇਕ ਫਿਲਮ ਨੇ ਪ੍ਰੂਵੇ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਧਿਆਨ ਖਿੱਚਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਬਾਲ ਜਿਨਸੀ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਪੋਕਸੇ ਐਕਟ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੰਨ 2016 ਦੇ ਇਕ ਮਾਮਲੇ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਨਾਗਪੁਰ ਦੀ ਸਿੰਗਲ ਬੈਂਚ ਦੀ ਜ਼ੱਜ ਪੁਸ਼ਪਾ ਗੇਡੀਵਾਲਾ ਨੇ ਪੋਕਸੇ ਐਕਟ ਨੂੰ ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਮੁਤਾਬਕ ਪਰਿਭਾਸ਼ਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਉਸ ਦੀ ਬਹੁਤ ਸੀਮਤ ਅਤੇ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤਕ ਅਸਰ ਪਾਉਣ ਵਾਲੀ ਉਲਟ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਸੀ।

ਉਹਨਾਂ ਨੇ 12 ਸ

ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਸੱਦੇ ਤੇ ਭਾਰਤੀ ਕਿਸਾਨ ਯੂਨੀਅਨ (ਈਕਤਾ) ਉਗਰਾਂਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਚੱਕਾ ਜਾਮ ਕੀਤਾ ਗਿਆ

ਧੋਨੌਲਾ ਮੰਡੀ (ਸੰਜੀਵ ਗਰਗ ਕਾਲੀ)- ਕਿਸਾਨ ਮੋਰਚੇ ਦੇ ਸੱਦੇ ਤੇ ਭਾਰਤੀ ਕਿਸਾਨ ਯੂਨੀਅਨ ਏਕਤਾ ਉਗਰਾਂਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਭਾਰਤ ਬੰਦ ਦੇ ਇਤੇ ਸੱਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਬਡ਼ਬਰ ਟੋਲ ਪਲਾਜ਼ੇ ਤੇ 12 ਵਜੇ ਤੋਂ 3 ਵਜੇ ਤੱਕ ਹਾਈਵੇ ਸੱਤਰ ਨੂੰ ਜਾਮ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਤੇ ਜਿਲਾ ਆਗੂ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਛੰਨਾ, ਜ਼ਰਨਲ ਸਕੱਤਰ ਜ਼ਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਬਦਰਾ, ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਲੌਰ ਸਿੰਘ ਛੰਨਾ, ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਛੰਨਾ, ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ, ਸੁਖਚੈਨ ਸਿੰਘ, ਲਖਵੀਰ ਸਿੰਘ ਲੋਂਗੇਵਾਲ, ਰਣਦੀਪ ਸਿੰਘ ਭੁਰੇ ਗੁਰਬਿੰਦਰ ਕੌਰ, ਰਮਨਦੀਪ ਕੌਰ, ਅਮਰਜੀਤ ਕੌਰ, ਕਮਲਜੀਤ ਕੌਰ ਬਰਨਾਲਾ, ਜਗਰਾਜ ਧੋਨੌਲਾ ਰਾਮ ਹੁੱਠਰ ਆਦਿ ਨੇ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦਿੱਲੀ ਕਿਸਾਨ ਮੋਰਚੇ ਦੀਆਂ ਮੁੱਖ ਮੰਗ ਖੇਡੀ ਖੇਡਰ ਨੂੰ ਤਬਾਹ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਕਿਸਾਨੀ ਬਿਲ 2020, ਪਰਾਲੀ ਨੂੰ ਸਾਡਨ ਤੇ ਕਰੋਤ ਰੁਪੈ ਦਾ ਜ਼ਰੂਰਾਨੇ ਵਾਲਾ ਕਾਲਾ ਕਾਨੂੰਨ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ 26 ਤਰੀਕ ਨੂੰ ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਕਿਸਾਨਾਂ ਤੇ ਆਗੂਆਂ ਤੇ ਪਾਏ ਕੇਸ ਤੁਰੰਤ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਅਤੇ ਗ੍ਰਿਫਟਾਰ ਕੀਤੇ ਕਿਸਾਨ ਤੇ ਟਰੈਕਟਰ ਤੁਰੰਤ ਛੱਡੇ ਜਾਣ। ਇਹਨਾਂ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ 26 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਬੀਜੇਪੀ ਆਰ ਐਸ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਜੋ ਘਟਨਾਕਰਮ ਕੀਤਾ ਬੜੀ ਅਤੇ ਸਿਖੀ ਸਾਜਸ਼ ਨਾਲ ਹੋਇਆ ਹੈ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਤੇ ਆਰ ਐਸ ਐਸ ਦੀਆਂ ਸਾਜਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਨਾਕਾਮ ਕੀਤਾ ਹੈ ਬੁਖਲਾਹਟ ਵਿੱਚ ਆਈ

ਬੀਜੇਪੀ ਦੀ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸੱਤਰਾਂ ਤੇ ਜੋ ਕੰਡਿਆਲੀ ਤਾਰ ਲਾਉਣ ਤੇ ਵੱਡੀਆਂ-ਵੱਡੀਆਂ ਸੀਮਿਟ ਦੀਆ ਕੰਧਾਂ

ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਹੈ ਜੇਕਰ ਖੇਤਾਂ ਵਿੱਚ ਕੰਡਿਆਲੀ ਤਾਰ ਲਾਈ ਹੋਵੇ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜੁਰਮ ਹੈ ਇਸ ਕਰਕੇ ਕੇਂਦਰ

ਬਣਾਉਣੀਆਂ ਤੇ ਲੋਹੇ ਦੇ ਕਿੱਲ ਗੱਡਣੇ ਇਸ ਤੋਂ ਸਾਫ਼ ਜਾਹਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਰੋਹ ਅੱਗੇ ਤੁੱਕ ਗਈ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਜਮਹੂਰੀ

ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਡਰੀ ਨਹਿਦਰ ਮੌਦੀ ਤੇ ਗੁਰੀ ਮੰਡਰੀ ਅਮਿਤ ਸਾਹ ਆਰ ਐਸ ਐਸ ਦੇ ਕਾਰਕੁਨਾਂ ਸਮੇਤ ਪਰਚੇ ਦਰਜ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਸਰਕਾਰ ਖੇਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਨਹੀਂ ਲੈਂਦੀ ਤਾਂ ਧਰਨੇ ਜਾਰੀ ਰਹਿਣਗੇ।

ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਕਿਸਾਨ ਅੰਦੇਲਨ ਨੂੰ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਝਮੇਲੇ 'ਚ ਫਸਾ ਕੇ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦੀ ਤਾਂਘ 'ਚ

ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਬਣਾਏ ਵਿਵਾਦਤ ਖੇਤੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਭਰ 'ਚ ਉਥਲ-ਪੁਥਲ ਕਰ ਰੱਖੀ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਲੱਖਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 'ਚ ਕਿਸਾਨ, ਬਜ਼ੁਗਰ ਅੰਦਰਾਂ ਅਤੇ ਬੱਚੇ ਦਿੱਲੀ ਦੀਆਂ ਬਚੂਹਾਂ 'ਤੇ 54 ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਧਰਨਾ ਦੇ ਕੇ ਬੈਠੇ ਹਨ ਉਥੇ ਹੀ ਹਰ ਸਥੇ 'ਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦਾ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਵਿਰੋਧ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ਇਸ ਦੌਰਾਨ 130 ਤੋਂ ਵੱਧ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਸੋਤ ਵੀ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਹੁਣ ਤੱਕ 9 ਗੇਤ੍ਰਾਂ ਦੀ ਬੇਸਿੰਟਾ ਰਹੀ ਗੱਲਬਾਤ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨ ਆਗੂਆਂ ਵਿਚਾਲੇ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਬਾਰੀਕੀ ਨਾਲ ਦੇਖਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦਾ ਨਾਮ ਖੇਤੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਬਜਾਏ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਵੈਲਡੇਅਰ ਕਾਨੂੰਨ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਰਾਹੀਦਾ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਕਤ ਤਿੰਨੋਂ ਕਾਨੂੰਨ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਨੂੰ 100 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਮਨਾਫ਼ਾ ਦੇਣੇ ਦੀ ਗਾਰੰਟੀ ਦਿੱਤੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨ ਮਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਮਰ ਜਾਵੇ। ਅਡਾਨੀ ਐਗਰੀ. ਲੋਜਿਸ. ਲਿਮ. (ਏ.ਏ.ਐਲ.ਐਲ.) ਵੱਲੋਂ ਬਣਾਏ ਅਨਾਜ ਭੰਡਾਰਣ ਗੋਦਾਮਾਂ ਸਬੰਧੀ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਕੰਪਨੀ ਨਾਲ ਇਹ ਗੰਟੀਸੁਦਾ ਸਮਝੌਤਾ ਕਰ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਕਿ 30 ਸਾਲ ਤੱਕ ਸਰਕਾਰ ਅਨਾਜ ਭੰਡਾਰ ਰੱਖੇਗੀ ਅਤੇ ਹਰ ਸਾਲ ਮਹਿੰਗਾਈ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਰੈਂਟ ਵੀ ਵਧਦਾ ਜਾਵੇਗਾ ਪਰੰਤੂ ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਨਿਊਨਤਮ ਸਮਰਥਨ ਮੁੱਲ ਦੀ ਗੰਢੀਦੀ ਦੇਣ ਤੋਂ ਵੀ ਸਰਕਾਰ ਪੱਲਾ ਝਾੜਦੀ ਨਜ਼ਰ ਆ ਰਹੀ ਹੈ। ਦੇਸ਼ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸੁਬਿਆਂ 'ਚ ਅੰਦੇਲਨ ਕਰ ਰਹੇ ਕਿਸਾਨ ਆਪਣੀਆਂ ਹੱਕੀ ਮੰਗਾਂ ਤੁੰਨੋਂ ਖੇਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਰੱਦ ਕਰਵਾਉਣ ਅਤੇ ਫਸਲਾਂ ਤੇ ਐਮ.ਐਸ.ਪੀ. ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਰੂਪ ਦੇਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਪਰੰਤੂ ਸਰਕਾਰ ਆਪਣੇ ਪੁਰਾਣੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਮਨਕਾਰੀ ਅਨੁਭਵ ਅਜ਼ਮਾ ਰਹੀ ਹੈ ਜੋ ਲਗਾਤਾਰ ਫੇਲ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਕੇਂਦਰ ਦੀ ਮੌਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਮੁੱਦ ਤੋਂ ਹੀ ਪ੍ਰਤੀਕਾਂ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਉਮੜੇ ਪਿੱਤੇ ਬੋਤੀ ਬੋਹੜ ਬੱਲੇ। ਸਰਕਾਰ ਜਦੋਂ ਵੀ ਕਿਸੇ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਪਿੱਤੇ ਬੋਹੜ ਦਿੱਤੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰ ਦੇ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਤਿੰਨ ਅੰਗ ਵਿਧਾਨ ਪਾਲਿਕਾ, ਕਾਰਜ ਪਾਲਿਕਾ, ਨਿਆਂ-ਪਾਲਿਕਾ ਹਨ ਜਿਸ ਵਿਚੋਂ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਬਿਲਕੁਲ ਸੁਤੰਤਰ ਤੌਰ ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਆਜ਼ਾਦ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦਬਾਅ ਹੇਠ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ। ਪਰੰਤੂ ਪਿੱਛਲੇ ਕੁਝ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ., ਈ.ਡੀ., ਆਈ.ਟੀ., ਐਨ.ਆਈ.ਏ. ਵਰਗੀਆਂ ਏਜੰਸੀਆਂ ਅਤੇ ਈ.ਸੀ., ਸੀ.ਏ.ਜੀ.ਸੇਮੇਟ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਜ਼ਿਹੀਆਂ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਤੇ ਵੀ ਦਬਾਅ ਜੱਗ ਜਾਹਿਰ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਪਿੱਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਚਾਰ ਸੀਨੀਅਰ ਜ਼ੱਗਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰੈਸ ਕਾਨਫਰੰਸ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਇੱਕ ਅੱਖੋਤੀ ਪੱਤਰਕਾਰ ਅਰਨਬ ਗੋਸਵਾਮੀ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਫੇਵਰ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਸਮੇਤ ਅਨੇਕਾਂ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਹਨ ਜਿਸ ਤੋਂ ਮਾਣਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਸੁਤੰਤਰ ਨਜ਼ਰ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਆ ਰਹੀ। ਜਿਸ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਕਾਰਣ ਕਿਸਾਨ ਅੰਦੇਲਨ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਦੀ ਦੂਰਅੰਦੇਸ਼ੀ ਸੋਚ ਅਤੇ

ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿਸਾਨ ਅੰਦੇਲਨ ਸਬੰਧੀ ਜੋ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦਾ ਰਵੱਈਆ ਵੀ ਸਰਕਾਰ ਪੱਖੀ ਹੀ ਜਾਪਦਾ ਹੈ।

ਸੰਸਦ ਦੇ ਬਣਾਏ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਸਬੰਧੀ ਲੜਾਈ ਜਨਤਾ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਦਰਮਿਆਨ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਹੱਲ ਵੀ ਸੰਸਦ ਦੇ ਮਾਧਿਅਮ ਰਾਹੀਂ ਹੀ ਨਿਕਲਣਾ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕੁਝ ਫਰਜ਼ੀ ਕਿਸਾਨ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਅਤੇ

ਜਿਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦੋਵੇਂ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਹੋਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਸਾਰੀ ਸਥਿਤੀ ਤੋਂ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਜਾਣੂੰ ਕਰਵਾਏਗੀ। ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਕੁਝ ਮੈਂਬਰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਪਿੱਛੇ ਬਿੱਚ ਰਹੇ ਹਨ। ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਤਿੰਨ ਅੰਗ ਵਿਧਾਨ ਪਾਲਿਕਾ, ਕਾਰਜ ਪਾਲਿਕਾ, ਨਿਆਂ-ਪਾਲਿਕਾ ਹਨ ਜਿਸ ਵਿਚੋਂ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਬਿਲਕੁਲ ਸੁਤੰਤਰ ਤੌਰ ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਆਜ਼ਾਦ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦਬਾਅ ਹੇਠ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ। ਪਰੰਤੂ ਪਿੱਛਲੇ ਕੁਝ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ., ਈ.ਡੀ., ਆਈ.ਟੀ., ਐਨ.ਆਈ.ਏ. ਵਰਗੀਆਂ ਏਜੰਸੀਆਂ ਅਤੇ ਈ.ਸੀ., ਸੀ.ਏ.ਜੀ.ਸੇਮੇਟ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਜ਼ਿਹੀਆਂ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਤੇ ਵੀ ਦਬਾਅ ਜੱਗ ਜਾਹਿਰ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਪਿੱਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਚਾਰ ਸੀਨੀਅਰ ਜ਼ੱਗਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰੈਸ ਕਾਨਫਰੰਸ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਇੱਕ ਅੱਖੋਤੀ ਪੱਤਰਕਾਰ ਅਰਨਬ ਗੋਸਵਾਮੀ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਫੇਵਰ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਸਮੇਤ ਅਨੇਕਾਂ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਹਨ ਜਿਸ ਤੋਂ ਮਾਣਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਸੁਤੰਤਰ ਨਜ਼ਰ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਆ ਰਹੀ। ਜਿਸ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਕਾਰਣ ਕਿਸਾਨ ਅੰਦੇਲਨ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਦੀ ਦੂਰਅੰਦੇਸ਼ੀ ਸੋਚ ਅਤੇ

ਅੰਦੇਲਨ ਖਤਮ ਕਰਵਾਉਣ ਸਬੰਧੀ ਪਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਸੁਨਵਾਈ ਕਰਦਿਆਂ ਖੁਦ ਹੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਧਿਰ ਬਣ ਗਿਆ। ਜਦੋਕਿ ਨਾ ਤਾਂ ਸਰਕਾਰ

ਪਾਰਮਕ ਜੱਬੇਬੰਦੀਆਂ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਬਨਾਮ ਸਿੱਖ ਜੱਬੇਬੰਦੀਆਂ

ਕਿਸੇ ਸਮੇਂ, ਗਿਆਨੀ ਗੁਰਦਿਤ ਸਿੱਖ ਸੰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਸਤਰ 'ਸਿੱਖ ਜੱਬੇਬੰਦੀ' ਪੜ੍ਹਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ। ਉਸ ਵਿੱਚਲੇ ਇਕ ਮਜ਼ਮੂਨ, 'ਜੱਬੇਬੰਦੀ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਜੱਬੇਬੰਦੀ' ਵਿੱਚ ਗਿਆਨੀ ਗੁਰਦਿਤ ਸਿੱਖ ਨੇ ਜੱਬੇਬੰਦੀ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦਿਆਂ, ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਬੁੱਧਮਤ ਵਿੱਚ ਜੱਬੇਬੰਦੀ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਦਾ ਉਦਾਹਰਣ ਦਿੰਦਿਆਂ ਦਸਿਆ ਕਿ ਮਹਾਤਮਾ ਬੁੱਧ ਇਕ ਵਾਰ ਵੈਸ਼ਾਲੀ ਦੇ ਮੁਕਾਮ ਤੇ ਠਹਿਰੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਉਥੋਂ ਦੇ ਰਸਿਆਂ ਅਤੇ ਰਾਜਕੁਮਾਰਾਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਸੰਗਠਨ ਦੀ ਸੁੰਦਰ ਵਿਵਸਥਾ ਅਤੇ ਚੰਗੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਉਹ ਬਹੁਤ ਹੀ ਪ੍ਰਭਾਵਟ ਹੋਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇੱਲ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸੋਚ ਉਭਰੀ ਕਿ ਕਿਉਂ ਨਾ ਇਸੇ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਬੁਧ-ਭਿਖਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸੰਗਠਨ ਨੂੰ ਵੀ ਜੱਬੇਬੰਦ ਕੀਤਾ ਜਾਏ। ਇਹ ਸੋਚ ਆਉਣ ਤੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਪਣੇ ਸਕੱਤ ਅਨੰਦ, ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਭਤੀਜਾ ਸੀ, ਨੂੰ ਕਿਗਾ ਕਿ ਵੈਸ਼ਾਲੀ ਦੇ ਰਸਿਆਂ ਦਾ ਰਾਜ-ਪ੍ਰਬੰਧ ਬਹੁਤ ਹੀ ਉਤਮ ਅਤੇ ਮਰਿਆਦਾ-ਪੂਰਣ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਚਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕੋਈ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਭਗੜਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ, ਸਾਰੇ ਹੀ ਆਪੋ-ਆਪਣੀ ਥਾਂ ਨੀਯਤ ਮਰਿਆਦਾ ਅਨੁਸਾਰ ਕਾਰਜਾਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਿਮੇਦਾਰੀਆਂ ਨਿਭਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਨੀਯਤ ਸਮੇਂ ਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਬਦਲਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਹਿੱਚਕਿਚਾਹਟ ਨਹੀਂ ਵਿਖਾਈ ਜਾਂਦੀ। ਜੋ ਕਿਸੇ ਸਮੇਂ ਧਮ-ਧਤਾਕੇ ਨਾਲ ਅਹੁਦਾ ਸੰਭਾਲਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਸਮੇਂ ਆਉਣ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸਰਲਤਾ ਨਾਲ ਅਹੁਦਾ ਤਿਆਗ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਨੰਦ ਨੂੰ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਉਹ ਆਪ ਵੈਸ਼ਾਲੀ-ਸੰਘ ਦੇ ਰਾਜ-ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਪਾਸ ਜਾ ਕੇ ਪਤਾ ਕਰੋ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰਾਜ-ਪ੍ਰਬੰਧ ਸਬੰਧੀ ਨਿਯਮਵਾਲੀ ਕੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਉਹ ਕਿਵੇਂ ਆਚਰਣ ਦਾ ਪਾਲਣ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਜੋ ਬੋਧੀ ਸੰਘ ਦੀ ਵੀ ਉਹੋ ਜਿਹੇ ਹੀ ਅਸੂਲ ਸਥਾਪਤ ਕਰ ਉਸਦਾ ਇਕ ਧਰਮ-ਸੰਗਠਨ ਬਣਾਇਆ ਜਾਏ।

ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਈਸਾਈ ਜੱਬੇਬੰਦੀ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰਦਿਆਂ ਲਿਖਿਆ ਕਿ ਈਸਾਈ ਧਰਮ ਦੇ ਮਿਸ਼ਨਰੀ, ਆਪਣੀ ਸੇਵਾ-ਸਾਧਨ ਨੂੰ ਰੱਜ ਕੇ ਵਰਤਣ ਦੀ ਇੱਛਾ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਆਪਣੇ ਸੁਸਥਿਅਤ ਹੋਣ ਦਾ ਲਾਭ ਉਠਾਉਂਦਿਆਂ, ਨਿਸ਼ਠਾ ਨਾਲ ਦਿਨ-ਰਾਤ ਜੁਟੇ ਹੋਏ ਹਨ, ਜਿਸ ਕਾਰਣ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਧਰਮ ਨੇ ਬਹੁਤ ਉਨ੍ਹਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਜਿਥੇ ਗਰੀਬੀ ਤੇ ਦਰਿਦਰਤਾ ਹੈ, ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਭੁਖ ਹੈ, ਈਸਾਈ ਮਿਸ਼ਨਰੀ ਉਥੋਂ ਰੱਬੀ ਸੱਦਾ ਸਮਝ ਕੇ, ਬਿਨਾ ਕੋਈ ਦੇਰੀ ਕੀਤਿਆਂ ਜੱਬੇ ਬਣਾ ਕੇ ਸੇਵਾ ਲਈ ਪੁਜ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਵਿਦਿਅਕ ਪ੍ਰਬੰਧ ਅਤੇ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਬੰਧਨਤਾ ਇਤਨੀ ਉਤਮ ਹੈ ਕਿ ਹਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲੀ ਇਹੀ ਇੱਛਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਉਹ ਆਪਣਾ ਬੱਚਾ ਪੜ੍ਹਾਏ ਤਾਂ ਈਸਾਈਆਂ ਦੇ ਸਕਲ ਵਿੱਚ ਹੀ ਅਤੇ ਜੇ ਬੀਮਾਰੀ ਦਾ ਇਲਾਜ ਕਰਾਏ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੀ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਹੋਏ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਸਲਾਮ ਦੀ ਗਲ ਕਰਦਿਆਂ ਲਿਖਿਆ ਕਿ ਇਸਲਾਮ ਵਿੱਚ ਜਮਾਤ ਨੂੰ ਹੀ ਕਰਾਮਾਤ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਕੋ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜੀਵਨ-ਸੈਲੀ ਨੂੰ ਅਪਨਾਣ ਤੇ ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜੁਤਾਂ, ਸਗੋਂ ਲੱਖਾਂ ਦਾ ਇਕੱਠ ਇਕ ਸਮੇਂ ਨਿਯਮ ਦਾ ਪਾਲਣ ਕਰਦਿਆਂ ਨਮਾਜ਼ ਪੜ੍ਹਨ ਸਮੇਂ ਇੱਕ ਕਤਾਰ ਵਿੱਚ ਇਕੋ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸਾਰੀ ਰਸਾਮ ਨੂੰ ਪੁਰਿਆਂ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਜਮਾਤ ਦੀ ਜਾਹਿਰਾ ਕਰਾਮਾਤ ਹੈ। ਇਸਦੇ

ਮਸ਼ਹੂਰ ਅਤੇ ਸਰੀਫ ਵਿਅਕਤੀ ਨਾਲ ਚੰਗੇ ਸਬੰਧ ਰੱਖਣੇ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਘਟੀਆ ਵਿਅਕਤੀ ਨਾਲ ਅਪਣਾ ਨਾਮ ਜੋੜ ਕੇ ਕੋਈ ਵੀ ਬਦਨਾਮੀ ਖੱਟਣ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਹ ਗੱਲ ਅੱਲਗ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਵਿਅਕਤੀ ਚਾਹੇ ਉਸ ਨੂੰ ਜਾਣਦਾ

ਨਾਲ ਹੀ ਉਹ ਲਿਖਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਸਲਾਮ ਦੀ ਤੰਗ-ਨਜ਼ਰੀ ਤੇ ਜਨੂੰਨ ਉਸਦੇ ਵਰਤਮਾਨ ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਵਧਣ-ਫੁਲਣ ਵਿੱਚ ਰੁਕਾਵਟ ਹੈ, ਜਿਸਨੂੰ ਉਸਦੇ ਪੈਰੋਕਾਰ ਜਨੂੰਨੀ 'ਧੋਕੇ' ਨਾਲ ਪੁਰਿਆਂ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਸਵੀਕਾਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਜ਼ਬੂਤਾਂ ਦੀ ਉਨ੍ਹਤੀ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵੱਧਣ-ਫੁਲਣ ਪਿੱਛੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੈਰੋਕਾਰਾਂ ਦੀ ਨਿਸ਼ਠਾ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਪਸੀ ਸੱਨੌਰ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚਲੀ ਆਪਣੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਲਈ ਕੁਝ ਕਰਨ ਦੀ ਤੰਮਨਾ ਅਤੇ ਜੱਬੇਬੰਦੀ ਰਾਹੀਂ ਕੁਝ ਕਰ ਵਿਖਾਉਣ ਦਾ ਜਜਬਾ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਗਿਆਨੀ ਗੁਰਦਿਤ ਸਿੱਖ ਅਨੁਸਾਰ, ਸਿੱਖ ਪੰਥ ਦੇ ਵਧਣ-ਫੁਲਣ ਦੇ ਪਿੱਛੇ, ਜੋ ਵਰਨਣਯੋਗ ਕਾਰਣ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਕਾਰਣ ਸੰਗਤਾਂ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਜਿਥੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ, ਉਥੋਂ ਹੀ ਸੰਗਤ ਕਾਇਮ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸੰਗਤਾਂ ਦਾ ਜਾਲ ਵਿੱਛਾ ਦਿੱਤਾ। ਸੰਗਤਾਂ ਕਾਇਮ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ

ਤਿੰਨਾਂ ਦੀ ਸਹੀ ਵਰਤੋਂ-ਵਿਹਾਰ ਵਿੱਚ ਹੀ ਸਿੱਖ ਅਥਵਾ ਪ੍ਰਾਣੀ ਮਾਤਰ ਦੇ ਕਲਿਆਣ ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਲੋਂ ਸੰਗਤ ਅਤੇ ਧਰਮਸਾਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇਹ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ, ਇਸ ਗਲ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਕ ਹੈ ਕਿ 'ਧਰਮਸਾਲ', ਜਿਸਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ 'ਗੁਰਦੁਆਰੇ' ਦਾ ਨਾਂ ਦਿਤਾ ਗਿਆ, ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਇਥੇ ਸੰਗਤਾਂ ਇੱਕਤਰ ਹੋ, 'ਧੂਰ ਕੀ ਬਾਣੀ' ਦਾ ਗਾਇਨ ਅਤੇ ਸਵਾਣ ਕਰਨਗੀਆਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚਲੀ ਆਪਣੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਲਈ ਕੁਝ ਕਰ ਆਪਣਾ ਜੀਵਨ ਸਫਲਾ ਕਰ ਲੈਣਗੀਆਂ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਧਰਮਸਾਲਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਸੰਗਤਾਂ ਆਪੋ ਵਿੱਚ ਜੱਬੇਬੰਦੀਆਂ, ਆਪਸੀ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਾਂਝਿਆਂ ਕਰਦੀਆਂ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਵਲੋਂ ਮਨੁੱਖ-ਮਾਤ੍ਰ ਦੀ ਭਾਲੀ ਤੇ ਸਰਬ-ਸਾਂਝੀਵਾਲਤਾ ਦੇ ਵਿਖਾਏ ਮਾਰਗ ਤੇ ਚਲਦਿਆਂ ਸਿੱਖੀ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਦੀਆਂ। ਇਸੇ ਮਾਰਗ ਤੇ ਚਲਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਹੀ ਸਿੱਖਾਂ ਵਿੱਚ ਪਰਉਪਕਾਰ ਅਤੇ ਲੋਕ-ਭਲਾਈ

ਕੀਤਾ ਜਾਣ ਲਗਾ। ਰਾਜ-ਸੱਤਾ ਘਰੋਗੀ ਅਤੇ ਖਾਨਦਾਨੀ ਬਣ ਜਾਣ ਕਾਰਣ

ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੱਖ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਭਿਆਨਕ ਖਾਨਦਾਨੀ ਮੱਚੀ ਕਿ ਅਨੇਕਾਂ ਘਾਲਣਾਵਾਂ ਰਾਹੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਲੋਂ ਕਾਇਸ ਕੀਤੇ ਰਾਜ ਸਮੇਤ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਮੁੱਚਾ ਖਾਨਦਾਨ ਹੀ ਟੋਟੇ-ਟੋਟੇ ਹੋ ਗਿਆ। ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਸਵਾ ਕਰੋਤ ਤੋਂ ਘਟ ਕੇ 25 ਲੱਖ ਦੇ ਕਰੀਬ ਰਹੀ ਗਈ।

ਸਮਾਂ ਬਦਲਿਆ: ਸਮੇਂ ਦੇ ਬੀਤਣ ਨਾਲ ਸਿੱਖ ਜੱਬੇਬੰਦੀ ਦਾ ਸਰੂਪ ਵੀ ਬਦਲਦਾ ਗਿਆ। ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੱਖ ਦੇ ਰਾਜ ਦੌਰਾਨ ਗੁਰਧਰਮਾਂ ਪੁਰ ਕਾਬਜ਼ ਹੋਏ ਮਹੰਤਾਂ ਨੇ ਗੁਰਧਰਮਾਂ ਦੀਆਂ ਸਥਾਪਤ ਮਰਿਆਦਾਵਾਂ ਨੂੰ ਬਦਲਣਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਵਿਤ੍ਰਤਾ ਨੂੰ ਭੰਗ ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿਤਾ। ਮਹੰਤਾਂ ਦੇ ਚੰਗੁਲ ਵਿੱਚੋਂ ਗੁਰਧਰਮਾਂ ਨੂੰ ਆਜ਼ਾਦ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਸੰਘਰਸ਼ ਵਿਦਿਆ ਗਿਆ। ਅਨੇਕਾਂ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਗੁਰਧਰਮ ਆਜ਼ਾਦ ਹੋਏ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਸੰਭਾਲ ਲਈ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਗਠਨ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਇਸ ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਸਹਿਯੋਗ ਦੇਣ ਲਈ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕਰੀ ਰਖਣ ਲਈ ਸ੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਸਹਿਯੋਗ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਉਸ ਪੁਰ ਜੂਲਾ ਪਾ ਕੇ, ਉਸਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸੱਤਾ ਲਾਲਸਾ ਨੂੰ ਪੂਰਿਆਂ ਕਰਨ ਲਈ ਪੈਤੀ ਵਜੋਂ ਵਰਤਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿਤਾ।

ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਸੱਤਾ ਪੁਰ ਕਾਬਜ਼ ਕਰ ਉਸਨੂੰ ਆਪਣੇ ਰਾਜਨੈਤਿਕ ਸੂਅਰਥ ਲਈ ਵਰਤਣ ਦੀ ਲਾਲਸਾ ਨੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਨਾਂ ਤੇ ਕਈ ਦੁਕਾਨਾਂ ਖੁਲਵਾ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਇਸਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਅਸਲੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਅਤੇ ਪੰਥ ਜੱਬੇਬੰਦੀ ਹੋਣ ਦੀ ਪ੍ਰੀਭਾਸ਼ ਵੀ ਬਦਲ ਕੇ ਇਹ ਮੰਨੀ ਜਾਣ ਲੀ ਕਿ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਸੱਤਾ ਪੁਰ ਜਿਸਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਹੈ, ਉਹੀ ਅਸਲੀ ਅਕਾਲੀ

ਪੇਲ ਅੰਦਰ ਚੇਤਿਆਂ ਦਾ ਵਿਸਥਾਰ ਅਤੇ ਸੱਤਾ ਦੀ ਤਾਸੀਰ

(ਸਫ਼ਾ 9 ਦੀ ਬਾਕੀ)

ਸਿਰਜਣਾ ਤੇ ਪੁਨਰ-ਸਿਰਜਣਾ ਦਾ ਸਮਾਂ ਵੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। 'ਦੂਸ਼ਮਣ! ਜਿੰਨਾ ਵੱਧ ਤਾਕਤਵਰ ਤੇ ਜ਼ਾਲਮ ਹੋਵੇਗਾ, ਸੰਘਰਸ਼ੀ ਸਮੂਹ ਜਾਂ ਧਿਰਾਂ ਬਾਬਰ ਦੀ ਧਿਰ ਬਣਨ ਲਈ ਆਪਣੇ ਆਪ ਤੇ ਓਨਾ ਹੀ ਮਾਣ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਨ ਦੇ ਅਮਲ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਨਗੀਆਂ। ਇਤਿਹਾਸ ਨੂੰ ਇੱਸ ਲੋੜ ਵਿਚੋਂ ਖੋਏ ਤੇ ਬੁਣੇ ਜਾਣ ਦਾ ਅਮਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਤਿਹਾਸ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣੇ ਜੁੱਧ ਤੇ ਸ਼ਹਾਦਤ ਦੇ ਬਿੱਬਾਂ ਤੇ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਅਣਗਿਣਤ ਦੁਰਹਾਉ ਜ਼ਰੀਏ ਸਮੂਹ ਦੇ ਚੇਤਿਆਂ ਵਿਚ ਗੁੜਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਚੇਤਾ ਅਤੇ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਵੇਖਣ ਲਗੋਂ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਸਮੇਂ ਅਤੇ ਸਥਾਨ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਦਿਆਂ ਇਤਿਹਾਸ ਜਾਂ ਬੀਤੇ ਸਮਿਆਂ ਦੇ ਕੁਝ ਖਾਸ ਪਲਾਂ ਨੂੰ ਪੂਡਿਆਨ ਦਾ ਅਮਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਧੀ ਸਮੇਂ ਦੀ ਅਣਸਰਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਵੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚੇਤਾ ਬੁਣਨ ਦਾ ਅਮਲ ਸਹਿਜੈ ਜਾਂ ਅਸਹਿਜੇ ਤੌਰ ਤੇ ਸਿਆਸੀ ਅਮਲ ਹੋ ਨਿਭੜਦਾ ਹੈ। ਜਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਖੁਬੋਲੁਣ ਦਾ ਹਰ ਤਰ੍ਹਦਦ ਦਰਸਾਉਣ ਸਮਾਸ਼ੀ ਅਮਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਚੇਤਿਆਂ ਦੀ ਇਹ ਬੁਣਤਰ ਸਮੂਹਾਂ ਨੂੰ ਸੰਘਰਸ਼ੀ ਸਮਿਆਂ ਵਿਚ ਅਡੋਲ ਰਹਿਣ ਦਾ ਸਾਹਸ ਬਖਸ਼ਦੀ ਹੈ। ਸਮੂਹਿਕ ਤੌਰ ਤੇ ਝੱਲੀਆਂ ਦੁੱਖ-ਤਕਲੀਫ਼ਾਂ ਸਮੂਹ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਲੋਕਾਈ ਦਾ ਇੱਕ-ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਰਿਸਤਾ ਗੁੜ੍ਹਾ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਤਿਹਾਸਕ ਹਸਤੀਆਂ ਅਤੇ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨਾਲ ਰਚਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਚੇਤਾ ਵਿਅਕਤੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੋਂ ਸਮੂਹਿਕ ਚੇਤਾ ਬਣਨ ਦਾ ਸਫਰ ਤੈਂਕ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਅਮਲ ਸਮੂਹ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਪਛਾਣ ਦੇਣ ਵਿਚ ਸਹਾਈ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਚੇਤਿਆਂ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਸਿਰਜਣਾ ਸੰਘਰਸ਼ੀ ਸਮਿਆਂ ਵਿਚ ਲੋਕਾਈ ਨਾਲ ਖਾਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸੰਵਾਦ ਰਚਾਉਣ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਤਿਹਾਸ ਦੀਆਂ ਚੋਣੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਚੇਤਿਆਂ ਵਿਚ ਵਸਾਉਣਾ ਵਰਤਮਾਨ ਨੂੰ ਖਾਸ ਦਿਸ਼ਾ ਵੱਲ ਸੇਧਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਯਤਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਚੇਤਾ ਸਿਆਸੀ ਸੰਚਾਰ ਦਾ ਸਾਧਨ ਬਣਦਾ ਹੈ ਪਰ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਇਹਨਾਂ ਪਲਾਂ ਨੂੰ ਚੇਤਿਆਂ ਅੰਦਰ ਵਸਾਉਂਦਿਆਂ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਖਦਸ਼ਾ

ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਮੂਹ ਇਹਨਾਂ ਪਲਾਂ ਅੰਦਰ ਕੈਦ ਹੋ ਕੇ ਨਾ ਰਹਿ ਜਾਵੇ। ਮੌਜੂਦਾ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਨੂੰ ਇਤਿਹਾਸਕ ਪ੍ਰਸੰਗ ਤੋਂ ਹੀ ਨਾ ਦੇਖਦਾ ਰਹਿ ਜਾਵੇ। ਮਨੁੱਖਤਾ ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਸਹਸੀ ਤੇ ਸੰਸਾਰੀ ਇਤਿਹਾਸਕ ਪਲਾਂ ਤੋਂ ਸਦੀਆਂ ਦਾ ਸਫਰ ਤੈਂਕ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਗਿਆਨ ਦੀਆਂ ਅਨੇਕਾਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਉਹਨਾਂ ਸਮਿਆਂ ਤੋਂ ਚਲੇ ਆ ਰਹੇ ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਸਮਝ-ਸਮਝਾਉਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਵਾਚਿਆਂ ਦੀ ਸਮਝ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਬਾਕੀ ਰਹਿ ਗਏ ਗਿਆਨ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਚੇਤਿਆਂ ਅੰਦਰ ਵਸਾਉਣ ਦਾ ਅਮਲ ਅਤਿਅੰਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਗਿਆਨ ਦੀ ਹਰ ਧਾਰਾ ਸਾਨੂੰ ਸਮੇਂ ਦੇ ਹਾਣ ਦਾ ਬਣਨ ਵਿਚ ਮਦਦ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਗਿਆਨ ਦੇ ਇਸ ਵਿਸਥਾਰ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਦਿਆਂ ਅਨੇਕਾਂ ਸਵਾਲ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਕੀ ਮਹਿਸੂਸ ਮੱਧਕਾਲੀਨ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਜੰਗਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਹਾਦਤਾਂ ਦੇ ਸ਼ਾਨਾਮਤੇ ਪਲਾਂ ਦੇ ਦੁਰਹਾਉ ਨਾਲ ਹੀ ਇੱਕੀਵੀ ਸਦੀ ਦੇ ਨਿਜਾਮ ਨੂੰ ਠੱਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ? ਕੀ ਅਸੀਂ ਲੋਕ-ਦੇਖੀ ਰਾਜਸ਼ਾਹੀ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਮੱਧਕਾਲੀਨ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸੂਰਮਿਆਂ ਦੀ ਬਾਵਾਵਤ ਦਾ ਪਾਠ ਕੰਠ ਕਰਦਿਆਂ ਵੇਟਾਂ ਰਾਹੀਂ ਚੁਣ ਕੇ ਆਈ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਭੇਤ ਪਾ ਸਕਦੇ ਹਾਂ? ਭਾਰਤੀ ਸਟੇਟ ਦੀ ਵਾਂਚਾਗ ਬਣਤਰ ਨੂੰ ਸਮਝ ਸਕਦੇ ਹਾਂ? ਨਫਰਤੀ ਹਿੰਦੁਤਵੀ ਸੋਚ ਦੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਅੰਦਰ ਫੈਲ ਰਹੀਆਂ ਨੂੰ ਪੰਥੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਚੇਤਾ ਅਤੇ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਹਾਂਦੀਆਂ ਵਿਚ ਰੱਖਦਿਆਂ ਹਨ। ਕੀ ਨਹੀਂ ਅਲੋਚਨ-ਤਾਮਕ ਸੰਵਾਦ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਹੀਂ।

ਸਮਾਜ ਦੀਆਂ ਇਹ ਗੰਢਾਂ ਖੋਲਣ ਲਈ ਜਿਹਨਾਂ ਵਿਦਾਵਾਨਾਂ ਦੇ ਉਮਰਾਂ ਲਈਆਂ, ਕੀ ਉਹ ਸਾਡੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਪਲਾਂ ਰਾਹੀਂ ਸਿਰਜੇ ਜਾ ਰਹੇ ਚੇਤਿਆਂ ਅੰਦਰ ਕੋਈ ਖਾਸ ਥਾਂ ਬਣਾ ਸਕਣਗੇ? ਇਹ ਸਵਾਲ ਮੌਜੂਦਾ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੇ ਹੀ ਨਹੀਂ

ਬਲਕਿ ਸਮੁੱਚੇ ਪੰਜਾਬੀ ਖਿੱਤੇ ਸਨਮੁੱਖ ਖਤੇ ਹਨ। ਮੌਜੂਦਾ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਭਾਰੂ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਵਾਹ ਨੂੰ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦਿਆਂ ਇੱਜ ਲੱਗਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਇਤਿਹਾਸ ਨੇ ਸਦੀਆਂ ਲੰਮੀ ਛਲਾਂਗ ਮਾਰੀ ਹੋਵੇ। ਜਿਵੇਂ ਅਸੀਂ ਮੱਧਕਾਲੀਨ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਸਿੱਧੇ ਇੱਕੀਵੀ ਸਦੀ ਵਿਚ ਆ ਛਿੱਗੇ ਹੋਈਏ। ਇਸ ਖਦਸੇ ਪ੍ਰਤੀ ਚੇਤਨ ਰਹਿਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਉਣਟਾਈਆਂ ਕਰਨ ਯੁਗ ਪਲਟਾਉਣਾ! ਘੱਲਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਲੋਕਾਈ ਦੇ ਗਿਆਨ ਵਿਹੁਣੇ ਰਹਿ ਜਾਣ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਬਣੀਆਂ ਰਹਿਦੀਆਂ ਹਨ। ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਿਰਜਣਾ ਤੇ ਪੁਨਰ-ਸਿਰਜਣਾ ਦੇ ਇਸ ਅਮਲ ਵਿਚੋਂ ਲੰਘ ਰਿਹਾ ਸਮੂਹ ਆਤਮ ਚਿੰਨ, ਸਵੈ ਪਤਚੋਲ, ਅੰਦਰੂਨੀ ਦਵੰਦ, ਅੰਦਰੂਨੀ ਗੁੰਝਲਾਂ ਤੇ ਸੁਖਮ ਤੱਤਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇਂ ਲਈ ਥਾਂ ਛੱਡਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਹੀਂ ਅਲੋਚਨ-ਤਾਮਕ ਸੰਵਾਦ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਹੀਂ।

ਸ਼ਹਾਦਤਾਂ ਦਾ ਉਹੀ ਦੌਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮਹੀਨਾ ਉਹੀ ਪੋਹ ਦਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪੁੱਤ ਵੀ ਉਹੀ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਹਕਮਤਾਂ ਵੀ ਉਹੀ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਰਾਹ ਵੀ ਉਹੀ ਹੋ ਸਕਦੇ। ਬੱਚਿਆਂ ਵਿਚ ਕੁਰਬਾਨ ਹੋਏ ਸਾਹਿਜ਼ਾਦਿਆਂ ਦੀਆਂ ਝਲਕਾਂ ਵੀ ਨੇ। ਨਿਜਾਮ ਦੀ ਜ਼ਾਲਮਾਨਾ ਤਰਬੀਅਤ ਵੀ ਭਾਵੇਂ ਉਹੀ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਾਲਮ ਦਾ ਤਰੀਕਾਕਾਰ ਉਹਨਾਂ ਸਮਿਆਂ ਨਾਲੋਂ ਬੜਾ ਵੱਖਰਾ ਹੈ। ਜ਼ਾਲਮ ਦਾ ਸੱਤਾ ਹਸਿਲ ਕਰਨਾ ਤੇ ਕਾਬਜ਼ ਰਹਿਣ ਦਾ ਢੰਗ ਉਹਨਾਂ ਸਮਿਆਂ ਨਾਲੋਂ ਬਿਲਕੁਲ ਵੱਖਰੀ ਹੈ। ਚੇਣਾਂ ਦੀ ਬੇਡ ਰਾਹੀਂ ਸੱਤਾ ਦੀ ਕੁਰਮੀ ਨੂੰ ਜੱਡਾ ਪਾਈ ਬੈਠੇ ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਨੂੰ ਮੱਧਕਾਲੀਨ ਰਾਜੇ ਵਾਂਗ ਜੰਗ-ਏ-ਮੈਦਾਨ ਅੰਦਰ ਫਾਤਿਹ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਗੱਦੀਓਂ ਲਾਹਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਮੈਦਾਨ-ਏ-ਜੰਗ ਤਾਂ ਹੈ ਪਰ ਉਸ ਦਾ ਚਿਹਨ-ਮੋਹਰ ਵੱਖਰਾ ਹੈ। ਭਾਜਪਾ ਦਾ ਲੋਕ ਸਭ ਵਿਚ ਬੇਕਿਰਕ ਬਹੁਮਤ ਇਸ ਦੀ ਸਿਆਸੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਭਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਸਿਆਸੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਖੁਰਨਾ

ਬੜਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਚੇਣਾਂ ਅੰਦਰ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਵੋਟ ਨਾਲ ਜਿਤਿਆਂ ਉਸੀਦਾਰ ਵੀ ਆਪਣੇ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਕੀਤੇ ਕੰਮਾਂ ਤੇ ਬਣਾਈਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਉਤੇ ਸਮਹੂਮ ਜਨਤਾ ਵੱਲੋਂ ਲੱਗੀ ਮੋਹਰ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਮਿਸਾਲ ਵਜੋਂ 2016 ਵਿਚ ਕੀਤੀ ਨੋਟਬੰਦੀ, 2017 ਵਿਚ ਸੁਰੂ ਕੀਤੇ ਜੀ-ਐਸਟੀ ਦੇ ਮਾਹੂ ਨੀਤੀਜਿਆਂ ਦੇ ਬਾਬਜੂਦ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਜਿੰਨਾਂ ਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਇਹਨਾਂ ਨੀਤੀਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਨਵੰਬਰ 2020 ਦੀਆਂ ਬਿਹਾਰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਭਾਜਪਾ-ਜੇਡੀ (ਯ) ਗਠਜੋੜ ਦੀ ਜਿੱਤ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੈ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਉਹੀ ਬਣਿਆ ਜਿਸ ਦੀ ਕਰੋਨਾ ਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਅਥਾਹ ਕਸ਼ਟ ਸਹਿ ਕੇ ਬਿਹਾਰ ਪਹੁੰਚੇ ਮਜ਼-ਦੂਰਾਂ ਨੇ ਘੋਰ ਨਿੰਦਾ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਚੇਣਾਂ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਵਿਚ ਜਨਤਕ ਰੋਹੀ ਕਦਰ ਨੇਤਾਵਾਂ ਤੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਹਾਰ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਉਤੇ ਟਿਕੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

'ਨੋਟ' ਦਾ ਬਣਨ ਦੱਬਣਾ ਵੀ ਕੋਈ ਸਾਰਥਿਕ ਦੱਖਲ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਿਆ। ਮਸਲਾ ਤਾਂ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵੋਟਾਂ ਹਾਸਿਲ ਕਰਨ ਹੈ। ਹੁੰਮ-ਹੁਮਾ ਕੇ ਭਾਜਪਾ ਵਿਹੋਧੀ (ਕੌਮੀ ਜਾਂ ਖੇਤਰੀ) ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਵੋਟਾਂ ਦੇ ਗੱਡੇ ਦੇਣਾ ਵੀ ਹੱਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਨੀਤੀਆਂ ਪੱਖੋਂ ਕੋਈ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਲੋਕ-ਪੱਖੀ ਸਿਆਸੀ ਬਦਲ ਦੀ ਤਲਾਸ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਵਾਲ ਹੈ। ਮੁੱਖਿਆਂ ਦੇ ਸਿਆਸੀ ਸਮੀਕਰਨਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਭਾਰਤ ਦੀ ਚੋਣ ਸਿਆਸਤ ਦੀ ਮਹੀਨ ਸਮਝ ਰੱਖਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਸੰਘਰਸ਼ ਦਾ ਪੁਰਜੋਰ ਹਿੱਸਾ ਨਾ ਬਣ ਰਹੇ ਤਬਕਿਆਂ ਤੇ ਰਾਜਾਂ ਦੀ ਤਾਸੀਰ ਨੂੰ ਪਛਾਣਾ ਅਹਿਮ ਹੈ। ਸਮਕਾਲੀ ਸਿਆਸਤ ਧਰਨਾਵਾਂ ਤੇ ਚੱਲਦੀ ਹੈ, ਤੱਥਾਂ ਆਧਾਰਿਤ ਨਹੀਂ। ਪ੍ਰਧਾਨ

ਟਿਕਰੀ ਸਰਹੱਦ 'ਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਤੋਂ ਆ ਕੇ ਡਾਕਟਰ ਨੇ ਵਸਾਇਆ 'ਪਿੰਡ ਕੈਲੋਫੋਰਨੀਆ'

ਕਿਸਾਨ ਅੰਦੋਲਨ ਨੇ ਕਈ ਨਵੇਂ ਕੀਰਤੀਮਾਨ ਸਿਰਜ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਜਿਹੜੀਆਂ ਕਿਸਾਨਾ ਨੂੰ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਸਹਲਤਾਂ ਪੈਸੇ ਖਰਚਕੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀਆਂ ਸਨ, ਉਹ ਅੰਦੋਲਨ ਵਿਚ ਮੁਫ਼ਤ ਮਿਲ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਤੁਸੀਂ ਕਿਸਾਨ ਅੰਦੋਲਨ ਦੀ ਟਿਕਰੀ ਸਰਹੱਦ ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਹੋ ਤਾਂ ਉਥੇ ਇਕ ਅਮਰੀਕਾ ਤੋਂ ਆਇਆ 35 ਸਾਲਾ ਨੌਜਵਾਨ ਦਿਲ ਦੀਆਂ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਦਾ ਡਾਕਟਰ ਸਵੈਮਾਨ ਸਿੰਘ ਪੱਖੋਕੇ ਮਿਲੇਗਾ, ਜਿਹੜਾ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸਾਧਾਰਨ ਪਹਿਰਾਵੇਂ ਵਿਚ ਮਰੀਜ਼ ਵੇਖਦਾ ਅੰਤੇ ਉਸ ਵਲੋਂ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਸਪਤਾਲ ਦੇ ਕੰਮ ਕਾਜ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਕਰਦਾ ਦਿਸੇਗਾ। ਕਈ ਵਾਰ ਉਹ ਖੁਦ ਹੀ ਸਫ਼ਾਈ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਮਿਕ ਅੰਤੇ ਦੇਸ ਭਗਤੀ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਸਤਕਾਂ ਦਾ ਲੰਗਰ ਵੀ ਉਸਨੇ ਲਗਾਇਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਨਮਰਤਾ ਦਾ ਮੁਜ਼ਸਮਾ ਹੈ। ਹਰ ਮਰੀਜ਼ ਤੇ ਮਿਲਣ ਵਾਲੇ ਨਾਲ ਅਪਣਤ ਇਤਨੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਲਗਦਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਕਿਸੇ ਅਣਜਾਣ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰ ਰਹੇ ਹੋਵੇ। ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਦਾ ਜਜਬਾ ਵੀ ਉਸਦਾ ਵੇਖਣ ਵਾਲਾ ਹੈ। ਲਗਦਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਉਹ ਅਮਰੀਕਾ ਵਰਗੇ ਦੇਸ ਤੋਂ ਆਇਆ ਹੋਵੇਗਾ। ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਨਿਊਯਾਰਕ ਸਟੇਟ ਤੋਂ ਆਏ ਦਿਲ ਦੀਆਂ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਦੇ ਡਾਕਟਰ ਸਵੈਮਾਨ ਸਿੰਘ ਪੱਖੋਕੇ ਨੇ ਟਿਕਰੀ ਸਰਹੱਦ 'ਤੇ "ਚਿਵਰਜ ਹਰਤ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਜੈਕਸਨ ਨਿਊਯਾਰਕ" ਵੱਲੋਂ ਬਾਬਾ ਸੇਵਾ ਸਿੰਘ ਖੜ੍ਹਰ ਸਾਹਿਬ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਸੰਗਤ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਬਣਾਏ ਇਸ ਮੇਕ ਸਿਫਟ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਅੰਤੇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਤੋਂ 10 ਵੱਖ-ਵੱਖ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਦੇ ਮਾਹਿਰ ਡਾਕਟਰਾਂ ਅੰਤੇ ਪੈਰਾ ਮੈਡੀਕਲ ਸਟਾਫ ਦੀ ਟੀਮ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਇਲਾਜ ਲਈ ਤਤਪਰ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਉਹ ਕਰਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਗੰਭੀਰ ਬਿਮਾਰੀ ਦੀ ਸਰਤ ਵਿਚ ਸੰਸਾਰ ਪੱਧਰ ਦੇ ਮਾਹਿਰ ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੀ ਰਾਏ ਲੈਣ ਲਈ ਟੈਲੀ ਮੈਡੀਸਨ ਦੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵੀ ਅਪਣਾਵੇਂਗੇ। ਹਰ ਰੋਜ਼ ਲਗਘਾ 6000 ਮਰੀਜ਼ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਦਵਾਈਆਂ ਮੁਫ਼ਤ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਡਾ ਸਵੈਮਾਨ ਸਿੰਘ ਪੱਖੋਕੇ ਨੇ ਬਾਬਾ ਸੇਵਾ ਸਿੰਘ ਖੜ੍ਹਰ ਸਾਹਿਬ, ਸਵੈ ਇੱਛਦ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਅੰਤੇ ਸਥਾਨਕ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ 100 ਲੜਕੇ ਅੰਤੇ ਲਤਕੀਆਂ ਵਾਲੰਟੀਅਰਜ ਬਣਾਏ ਹਨ, ਜੋ ਲੋਕ ਸੇਵਾ ਵਿਚ ਜੁਟੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਸਾਬਿਆਂ ਨੂੰ ਵਾਲੰਟੀਅਰ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਭੈਣ ਭਰ ਕਿਹੜੇ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਉਹ ਆਪਣੀ ਨੌਕਰੀ ਛੱਡਕੇ ਟਿਕਰੀ ਸਰਹੱਦ ਉਪਰ ਪਹੁੰਚਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਉਹ ਇੱਕੱਲਾ ਸੀ ਪ੍ਰੇਤੂ ਉਸਨੂੰ ਕੁਝ ਸਾਬਿ ਰੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਹੋਰੀਂ ਮਿਲੇ ਫਿਰ ਤਾਂ ਕਾਢਲਾ ਵਧਦਾ ਗਿਆ। 100 ਤਾਂ ਪੱਕੇ ਉਸਦੇ ਨਾਲ ਸੇਵਾ ਵਿਚ ਜੁਟੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਪ੍ਰੇਤੂ ਕਈ ਪਿੰਡਾਂ ਤੋਂ ਵਾਰੀ ਬੰਨ੍ਹਕੇ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਹਸਪਤਾਲ ਅੰਤ ਰੈਣ ਬਸੇਰੇ ਵਿਚ ਸਫ਼ਾਈਆਂ, ਪੀਣ ਵਾਲਾ ਸਾਫ਼ ਸੁਖਗਾ ਪਾਣੀ ਅੰਤੇ ਹੋਰ ਰੋਜ਼ ਮਹੂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਾਲੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਕਿਸਾਨ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਇਥੇ ਹੀ ਬਸ ਨਹੀਂ ਉਸਨੇ 4000 ਇਸਤਰੀਆਂ ਦੇ ਠਹਿਰਨ ਲਈ ਇਕ ਰੈਣ ਬਸੇਰਾ ਬਣਾਇਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਸਤਰੀਆਂ ਦੇ ਨਹਾਉਣ ਲਈ ਗਰਮ ਪਾਣੀ ਦੇਣ ਵਾਸਤੇ ਗੀਜ਼ਰ ਲਗਾਏ ਹੋਏ ਹਨ। ਪੀਣ

ਉਜਾਗਰ ਸਿੰਘ

ਮਾਧਕਾ ਜਿਲ੍ਹਾ ਲੰਕ ਸਪਰਕ ਆਪਕਾਰ

ਦਿੱਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਨ ਜਵਿਚ ਆਇਆ ਕਿ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਸਫ਼ਾਈ ਬਾਰੇ ਜਾਗਰੂਕ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇਹ ਮੁਹੱਮਦੀ ਰੰਗ ਲਿਆਈ। ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪਲਾਸਟਿਕ ਦੀਆਂ ਵਸਤੂਆਂ ਵਰਤਣ ਤੋਂ ਗੁਰਜ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਤਾਂ ਜੋ ਵਾਤਾਵਰਨ ਵੀ ਸਾਫ਼ ਸੁਭਾਰ ਰਹੇ। ਇਕ ਦਿਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਕ ਬਜ਼ੁਹਾਰਾ ਨੂੰ ਸਰਦੀ ਕਰਕੇ ਠੰਡੇ ਲੱਗਣ ਨਾਲ ਤੜਪਦੇ ਸਵਰਗਵਾਸ ਹੁੰਦੇ ਵੇਖਿਆ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਨ ਤੇ ਇਸ ਘਟਨਾ ਦਾ ਗਹਿਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਿਆ। ਉਸੇ ਵਕਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਕ ਰੈਣ ਬਸੇਰਾ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰ ਲਿਆ। ਬੜੀ ਜਦੋਂਜਹਿਦ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਕ ਸਰਕਾਰੀ ਬਸ ਸਟੈਂਡ ਦੀ ਅੱਪੂਰੀ ਇਮਾਰਤ ਪਤਾ ਲੱਗੀ ਤਾਂ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਤਾਲਮੇਲ ਕਰਕੇ ਉਸਨੂੰ ਆਪਣੇ ਖਰਚੇ ਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਸਪੈਸੀਫ਼ੀਕੇਸ਼ਨ ਮੁਤਾਬਕ ਮੁਕੰਮਲ ਕਰਵਾਇਆ। ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਅਤੇ ਟਾਈਲ ਲਗਵਾਈਆਂ ਬਾਬੂ ਰੂਮ ਮੁਕੰਮਲ ਕਰਵਾਏ ਇਮਾਰਤ ਨੂੰ ਰੰਗ ਰੋਗਨ ਕਰਵਾਇਆ। ਦਿਨ ਵਿਚਾਰਨੀਆਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਲਈ ਕੈਨ੍ਝ ਬਸੇਰਾ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ।

ਡਾ ਸਵੈਮਾਨ ਸਿੰਘ ਪੱਖੋਕੇ ਦਾ ਜਨਮ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਪਿੰਡ ਪੱਖੋਕੇ ਵਿਚ 9 ਮਈ 1986 ਵਿਚ ਮਾਤਾ ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੌਰ ਪੱਖੋਕੇ ਅਤੇ ਪਿਤਾ ਜਸਵਿੰਦਰ ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਪੱਖੋਕੇ ਦੇ ਘਰ ਹੋਏਇਆ। ਅੱਜ ਕਲੁਧ ਇਹ ਪਿੰਡ ਤਰਨਤਾਰਨ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿਚ ਹੈ। ਥੱਥੀ ਤੱਕ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਪ੍ਰਪਤ ਕੀਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਐਮ ਬੀ ਬੀ ਐਸ ਅਮੈਰਿਕਨ ਯਨੀਵਰਸਿਟੀ ਆਫ ਐਨਟੀਗੂਆ ਇਨਟਰਨਲ ਮੈਡੀਸਨ ਰੈਜ਼ੀਡੇਸੀ ਹਨੇਮਨ ਡਰੈਕਸਲ ਯਨੀਵਰਸਿਟੀ ਫਿਲਡੇਲੀਆ ਅਤੇ ਕਾਰਡੀਆਲੋਜਿਕ ਫੈਲੋਸ਼ਿਪ ਤੀਜਾ ਸਾਲ ਬੈਬ ਇਸਰਾਈਲ ਹਾਸਪੀਟਲ ਨਿਊਯਾਰਕ ਨਿਊਯਾਰਕ ਵਿਖੇ ਕੀਤੀ। ਹੁਣ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 5 ਲੋੜ ਡਾਲਰ ਸਾਲਾਨਾ ਦੀ ਨੌਕਰੀ ਦੀ ਆਫਰ ਸੀ ਪੜ੍ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਸਾਨ ਅੰਦੇਲਨ ਵਿਚ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਨੂੰ ਪਹਿਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਪੜ੍ਹਾਈ ਦੌਰਾਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੈਰੀਅਰ ਸਾਨਦਾਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਡਾ ਸਵੈਮਾਨ ਸਿੰਘ ਪੱਖੋਕੇ ਦਾ ਵਿਆਹ 2014 ਵਿਚ ਕੁਲਕਿਰਤ ਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ ਨਾਲ ਹੋਇਆ, ਜੋ ਐਮ ਬੀ ਏ ਨਾਲ ਹੋਇਆ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇਕ ਦੋ ਸਾਲ ਦੀ ਬੋਟੀ ਸਮਈਆ ਹੈ, ਜੋ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਮਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਤਾ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯਨੀਵਰਸਿਟੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਖੇ ਨੌਕਰੀ ਕਰਦੇ ਸਨ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਦੋਵੇਂ ਹੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਜੀਵਨ ਵਿਚ ਸਟੱਟੈਂਸ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਵਿਚ ਸਰਗਰਮੀ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਜਸਵਿੰਦਰ ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਪੱਖੋਕੇ ਤਾਂ ਇਸਦੀ ਪੰਜਾਬ ਇਕਾਈ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਨ ਅਤੇ ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੌਰ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਮੈਂਬਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੌਰ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਵਿਚ ਵੀ ਸਰਗਰਮ ਰਹੇ ਹਨ। ਸਵੈਮਾਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਪਿਤਾ 1993 ਵਿਚ ਅਮਰੀਕਾ ਅਗਈ ਸਨ। ਉਹ ਆਪਣੀ ਮਾਤਾ, ਵੱਡੇ ਭਰਾ ਸੰਗਰਾਮ ਸਿੰਘ

ਅਤੇ ਭੈਣ ਕਮਲ ਨਾਲ 1997 ਵਿਚ ਅਮਰੀਕਾ ਆ ਗਏ। ਅਗਲੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਹੀ ਕੀਤੀ। ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਸੈਟਲ ਹੋਣ ਲਈ ਸਾਰੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਸਖ਼ਤ ਮਿਹਨਤ ਕਰਨੀ ਪਈ। ਤਿੰਨੋਂ ਬੱਚੇ ਪੜ੍ਹਾਈ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਸਵੈਮਾਨ ਸਿੰਘ ਪੱਖੋਕੇ ਕਾਉਂਟੀ ਕਾਲਜ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਿਆਂ ਪੰਦਰਾਂ ਘੰਟੇ ਸਟੋਰ ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ। ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ ਹੀ ਉਹ ਮਿਹਨਤੀ ਸੁਭਾਗ ਵਾਲਾ ਅਤੇ ਸਮੇਂ ਦਾ ਪਾਬੰਦ ਹੈ। ਅੱਠਵੀਂ ਕਲਾਸ ਤੋਂ ਹੀ ਉਹ 23 ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਸ਼ਹੀਦ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸਹੀਦੀ ਦਿਵਸ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਹੁਣ ਤੱਕ ਵਰਤ ਰਖਦਾ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਉਹ ਡਾਕਟਰੀ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਕਰਦਾ ਸੀ ਤਾਂ 6 ਮਹੀਨੇ ਦਾ ਪੜ੍ਹਾਈ ਵਿਚ ਬਰੇਕ ਲੈਕੇ ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿਚ ਉਧਯ ਸਿੰਘ ਦੀ ਪਾਦਗਾਰ ਕੈਕਸਟਨ ਹਾਲ ਵੇਖਣ ਲਈ ਗਿਆ ਸੀ। ਆਪਣੇ ਦੇਸਤ ਦੇ ਨਾਲ ਹੱਥ ਵਿਚ ਤਿੰਗਾ ਫਤਕੇ 30 ਮੀਲ ਪੈਦਲ ਯਾਤਰਾ ਕਰਕੇ ਉਹ ਆਪਣੀ ਰਟਗਰਜ਼ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਜਾਂਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਦੇਸ਼ ਭਗਤੀ ਉਸ ਵਿਚ ਕੁਟ ਕੁਟ ਕੇ ਭਰੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਸਦਾ ਮੁਖ ਕਾਰਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਿਰਾਸਤ ਬਹੁਤ ਅਮੀਰ ਦੇਸ਼ ਭਗਤਾਂ ਦੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਤਨਾਨਾ ਤਾਗਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਜੈਤੌਂ ਦੇ ਮੌਰਚੇ ਦੇ ਤੀਜੇ ਜਥੇ ਵਿਚ ਗਿਫ਼ਤਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਨਾਭਾ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਤੇਜਾ ਸਿੰਘ ਸਮੰਦਰੀ ਨਾਲ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਰਹੇ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਾਦਾ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਾਰੀ ਉਸਰ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਪੱਖੋਕੇ ਦੇ ਸਰਪੰਚ ਰਹੇ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸੂਬਾ ਮੌਰਚੇ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਂਦੇ ਰਹੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਿਤਾ ਕਿਤੇ ਵਜੋਂ ਵਕੀਲ ਸਨ। ਸਮਾਜ ਸੇਵਾ ਦੀ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਪਿੰਡ ਦੀ ਡਿਸਪੈਸ਼ਨੀ ਵਿਚ ਮੁਫ਼ਤ ਦਵਾਈਆਂ ਦਿੰਦੇ, ਕਿਸਾਨਾ ਦੇ ਹਿਤਾਂ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਦੇ, ਫੈਕਟਰੀ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੇ ਕੇਸ ਮੁਫ਼ਤ ਲਤਦੇ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨਾ ਦੇ ਹਿਤਾਂ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪਾਲਣ ਪੋਸ਼ਣ ਅਤੇ ਪੜ੍ਹਾਈ ਆਜ਼ਾਦ ਮਾਹੌਲ ਵਾਲੇ ਅਮਰੀਕਾ ਵਰਗੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਹੋਈ ਹੈ। ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਉਹ ਸੱਚੇ ਸੱਚੇ ਪਾਰਦਰਸ਼ੀ ਇਨਸਾਨ ਹਨ।

ਜਦੋਂ ਦਾ ਸਵੈਮਾਨ ਸਿੰਘ ਪੱਖੋਕੇ ਡਾਕਟਰ ਬਣਿਆ ਹੈ ਉਦੋਂ ਤੋਂ ਹਰ ਸਾਲ ਆਪੀਣੇ ਪਿੰਡ ਪੱਖੋਕੇ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਮੋਹ ਉਸਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਆਉਣ ਲਈ ਕੁਰੇਦਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਪਿੰਡ ਦੀ ਡਿਮਾਯੈਸਰੀ ਵਿਚ ਤਾਂ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਮੁਫਤ ਮਰੀਜ਼ ਵੇਖਦਾ ਅਤੇ ਮੁਫਤ ਦਵਾਈਆਂ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ 5 ਰਿਵਰਜ਼ ਹਰਟ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਜੈਕਸਨ ਨਿਊ ਜਰਸੀ ਵੱਲੋਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਘੱਟੋਂ ਘੱਟ 15 ਤੋਂ 20 ਮੁਫਤ ਮੈਡੀਕਲ ਸੈਕ ਅਧ ਕੈਪ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਆਪਣੇ ਦੋਸਤ ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਲਗਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸੰਸਥਾ ਦਾ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕੰਵਰ ਸਹਾਇ ਵੇਖਦਾ ਹੈ।

ਹਾਂਗਕਾਂਗ ਵਿਚ 6 ਸਾਲ ਦੇ ਬੱਚੇ 'ਤੇ ਵੀ ਚੀਕ ਦੀ ਕਸ਼ਤ

ਬਾਹਰੀ ਤਾਕਤਾਂ ਨ
ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਵਧਣ ਤੋਂ ਰੋਗ
ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ ਨ
ਕਿਸੇ ਦੁਜੇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨ
ਹੋਣ ਦੇਵੇ।

ਅਧਿਆਪ
ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਦੱਸਣਗੇ ਹਿ
ਪੁਲਿਸ ਅਤੇ ਪੀਪਲ
ਲਿਬਰੇਸ਼ਨ ਆਰਮਾਡ
ਹਾਂਗਕਾਂਗ ਦੇ ਗਾਰਡੀਆਂ
ਹਨ। ਇਸਦੇ ਨਾਲ ਰ
ਉਹ ਅੱਤਵਾਦ ਅ
ਵੱਖਵਾਦ ਵਰਤ

ਮਾਮਲਿਆਂ ਬਾਰੇ ਵੀ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣਗੇ। ਮਿਡਲ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿਚ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਸਿੱਖਣਗੇ ਕਿ 4 ਮੁੱਖ ਅਪਰਾਧ ਕੀ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਨ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਉਮਰ ਭਰ ਲਈ ਜੇਲ੍ਹ ਜਾਣਾ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਇਕ ਕਾਰਤਨ ਵੀਡੀਓ ਵੀ
ਰਿਲੀਜ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਇਕ ਉਲ੍ਲੰਘਣ ਦੇ
ਗੈਜ਼ਟੋਟ ਦੀ ਟੋਪੀ ਲੈ ਕੇ ਬੈਠਾ ਹੈ ਜੋ ਹਾਂਗਕਾਂਗ ਦੇ
ਇਸਟੀਟਿਊਟਸਨ ਆਚਕੀਟੈਕਚਰ ਬਾਰੇ ਦੱਸ ਰਿਹਾ ਹੈ।
ਇਸਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਉਹ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਰਾਸਟਰੀ
ਸੁਰੱਖਿਆ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਲਈ ਕਰਤਵਾਂ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵੀ ਜਾਣਕਾਰੀ
ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਵੀਡੀਓ ਦੇ ਇਕ ਪੁਆਇਟ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ
ਹੈ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਲਈ ਕੌਮੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦਾ ਬਹੁਤ
ਮਹੱਤਵ ਹੈ।

MISSION PEAK BROKERS, INC.

For the best possible price and highest profit, call a Business Professional.

As the **President of Mission Peak Brokers, Inc.** and also a **Commercial Real Estate Broker**, I offer you guidance that is based on extensive experience in Sales. Acquisition and Financing of Commercial Real Estate and the purchase of businesses.

Mission Peak Brokers, Inc. is a leading **Business Brokerage** firm based in the San Francisco Bay Area providing the services required for the sale and acquisition of main street retail business opportunities and commercial real estate as well as an all-inclusive assistance with the business and commercial loan process.

We are here to secure your objectives through a standard of aggressive diligence, measurable integrity and the highest standard of excellence **knowing our client's satisfactions is our ultimate goal.**

CALL A PROFESSIONAL AND GET THE BEST POSSIBLE PRICES AND HIGHEST PROFITS

I am a top rated Business and Commercial Real Estate broker with vast experience in Sales.

**Acquisition and Financing
of Commercial Real Estate.**

**GET TOP
DOLLAR\$**

FOR YOUR COMMERCIAL PROPERTY

**CALL
TODAY
(510) 490-9705**

hrsidiu@gmail.com

www.missionpeakbrokers.com

**Harpreet "Harry" Sidhu, CBB
Broker/president**

BRE Lic #1433114
Broker Lic # 01792260

